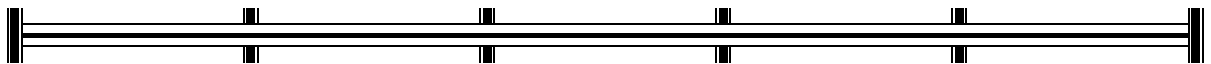

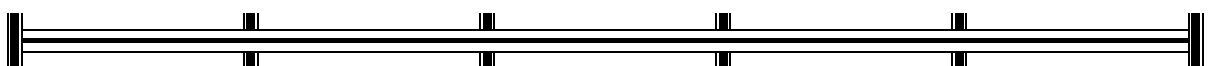
รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี 2548 ของ สศช.

เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ : 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

วันศุกร์ที่ 24 มิถุนายน 2548

ณ ห้องแกรนด์ไดมอนด์บอลรูม ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จ.นนทบุรี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
กรกฎาคม 2548

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดให้มีการประชุมประจำปี 2548 เรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ : 5 ปีของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10” ขึ้นในวันที่ 24 มิถุนายน 2548 ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จ.นนทบุรี เพื่อรายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนา ฉบับที่ 9 โดยใช้ดัชนีชี้วัด 3 ชุด คือ ดัชนีความอยู่ดีมีสุข ดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และดัชนีการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้ได้รายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ 9 ภายใต้วาระแห่งชาติ 4 เรื่อง และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดี รวมทั้งรายงานสถานการณ์และผลการดำเนินงานที่สำคัญในพื้นที่ระดับภาค ตลอดจนระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 เพื่อให้มีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับร่วมกันในสังคมไทย

การประชุมประจำปีครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 2,250 คน ประกอบด้วย ตัวแทนจากทุกภาคส่วนในสังคมไทย อาทิ คณะรัฐมนตรี นักการเมือง สมาชิกปรีกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ องค์กรพัฒนาเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักศึกษา และสื่อมวลชน โดยสื่อมวลชนได้ร่วมกันเผยแพร่ข่าวสารของการประชุมอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ทั้งก่อนและหลังการประชุม อีกทั้งเอกสารประกอบการประชุมได้รับความสนใจจากสาธารณชนเป็นอย่างมาก

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงรายละเอียดสาระสำคัญจากการประชุม สำนักงานฯ จึงได้ประมวลจัดทำเอกสารสรุปผลการประชุมประจำปี 2548 ฉบับนี้ขึ้นเพื่อการเผยแพร่ ซึ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป พร้อมกันนี้ สำนักงานฯ ใคร่ขอขอบคุณในความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวคิด ทิศทาง และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย ทำให้สามารถดำเนินการประชุมด้วยความเรียบร้อย จนสำเร็จลุล่วงตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ทุกประการ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กรกฎาคม 2548

สารบัญ

หน้า

คำนำ

1	รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี 2548 ของ สศช. เรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ : 5 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10”	1
2	รายละเอียดการประชุม	16
3	พิธีเปิดการประชุม	
	๑ คำกล่าวรายงาน โดย เลขาธิการคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	22
	๑ คำกล่าวเปิดการประชุมและปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ทศวรรษที่ท้าทายแห่งการพัฒนาประเทศ” โดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	24
	๑ บทวิทัศน์ เรื่อง “ทศวรรษที่ท้าทายแห่งการพัฒนาประเทศ”	34
4	สรุปผลการนำเสนอและอภิปราย “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10”	40
5	รายงานสรุปผลการประชุมกลุ่ม	
	๑ กลุ่มที่ 1 : การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทย	59
	๑ กลุ่มที่ 2 : การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคง	67
	๑ กลุ่มที่ 3 : การเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐาน ความรู้	80
	๑ กลุ่มที่ 4 : การพัฒนาสังคมเชิงรุก	95
	๑ กลุ่มที่ 5 : การเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค	124
6	สรุปผลความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมประจำปี 2548 ของ สศช.	146

①

รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี 2548 ของ สผช.

/ รื้อ ๗

**“ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ :
5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10”**

รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี 2548 ของ สศช. *เรื่อง* “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ : 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10”

1 ข้อเท็จจริง

1.1 สศช. ได้จัดให้มีการประชุมประจำปี 2548 เรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ : 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10” ขึ้นเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2548 ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี จ.นนทบุรี เพื่อรายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 โดยใช้ดัชนีความอยู่ดีมีสุข ดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และดัชนีการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ภายใต้วาระแห่งชาติ 4 เรื่อง และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดี ขณะเดียวกัน ได้ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 2,250 คน

1.2 การประชุมในครั้งนี้ ในช่วงเช้าเริ่มด้วยการนำเสนอวิทัศน์ เรื่อง “ทศวรรษที่ท้าทายแห่งการพัฒนาประเทศ” และ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้แสดงปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ทศวรรษที่ท้าทายแห่งการพัฒนาประเทศ” จากนั้น เป็นการนำเสนอและอภิปรายเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10” โดยประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นผู้นำเสนอ และมีผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน อภิปรายนำ ส่วนในช่วงบ่าย เป็นการระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เรื่อง “ทิศทางที่ท้าทายแห่งการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10” ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 : การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทย

กลุ่มที่ 2 : การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน

กลุ่มที่ 3 : การเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้

กลุ่มที่ 4 : การพัฒนาสังคมเชิงรุก

กลุ่มที่ 5 : การเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค

โดยแต่ละกลุ่มมีกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นประธานผู้บริหาร สศช. เป็นผู้นำเสนอ พร้อมทั้งมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ ร่วมเป็นผู้อภิปรายนำ และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างกว้างขวาง

1.3 การประชุมครั้งนี้ สศช. ได้จัดทำแบบสอบถามความเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกรอบแนวคิด ทิศทาง และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ สศช. นำเสนอ โดยผู้เข้าร่วมประชุมได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศเพิ่มเติมที่สำคัญๆ ดังนี้ **ด้านสังคม** ควรเน้นเรื่องการพัฒนาศักยภาพ คุณภาพ และการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และสร้างจิตสำนึก **ด้านเศรษฐกิจ** ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง การพึ่งตนเอง และการ

พัฒนาความมั่นคงด้านพลังงาน **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** เน้นการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ**ด้านกลไก/กระบวนการ** เน้นการจัดทำยุทธศาสตร์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และควรมีการศึกษาวิจัยมากขึ้น สำหรับข้อเสนอแนะการจัดประชุมประจำปี ของ สศช. ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดงานโดยรวมทำได้ดี เพราะทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วม และมีความคุ้มค่าในการเข้าร่วมประชุม เพราะได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ทิศทางการพัฒนาประเทศมากที่สุด อย่างไรก็ตามจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมที่มีมากเกินไปเกินความหมายทำให้ห้องประชุมแออัด

ข้อเสนอทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

สศช. ได้นำเสนอทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เพื่อให้ที่ประชุมได้ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศที่เป็นที่ยอมรับ และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป สรุปได้ดังนี้

2.1 ภาพรวมทิศทางการพัฒนาประเทศ

การพัฒนาประเทศไทยในอนาคตจะต้องเผชิญกับเงื่อนไขความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาของโลก ใน 5 เรื่อง ดังนี้

(1) **การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและการเงินของโลก** ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญใน 5 ด้าน จะเป็นทั้งโอกาสและข้อจำกัดทางการค้าและการลงทุนของประเทศไทย ได้แก่

➤ **การรวมตัวทางการค้าและการลงทุนที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น** ทั้งในระดับทวีป ภูมิภาค และพหุภาคี ส่งผลให้ประเทศไทยมีโอกาสทางการตลาดกับประเทศภายใต้ข้อตกลงเดียวกันเพิ่มขึ้น รวมทั้งประเทศจีน และอินเดียที่ปัจจุบันมีบทบาทในตลาดโลกสูง นับเป็นโอกาสทางการค้าและการตลาดของประเทศไทยจากการมีความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนใกล้ชิดกับสองประเทศนี้ อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงการค้าเสรีที่ประเทศต่าง ๆ มีอยู่กับหลายกลุ่มทำให้โดยรวมจะมีข้อตกลงทางการค้าที่ย่างยากและซับซ้อนมากขึ้นจากการใช้กฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันตามกลุ่มคู่ค้าภายใต้ข้อตกลงที่แตกต่างกันไป (Spaghetti bowl effect) จะทำให้การแข่งขันในตลาดโลกมีความเข้มข้นมากขึ้น ประเทศไทยจึงต้องปรับตัวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการบริหารจัดการให้แข่งขันได้ในตลาดโลก

➤ **ความไม่สมดุลของเศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มมากขึ้นส่งผลต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงกดดันต่อฐานะดุลบัญชีเดินสะพัดและอัตราแลกเปลี่ยน** จากการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดและการขาดดุลการค้าของสหรัฐอเมริกาคงมีแนวโน้มที่ต้องเร่งแก้ปัญหา ทั้งโดยการดำเนินนโยบายการเงินและการคลังที่เข้มงวดมากขึ้นซึ่งจะมีผลกระทบต่อประเทศไทยที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นตลาดหลักส่งออกของสินค้าหลายรายการ และในขณะเดียวกันก็มีแรงกดดันจากสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรปให้ประเทศจีนดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนที่ยืดหยุ่นมากขึ้น ซึ่งความอ่อนแอในเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา และแรงกดดันต่อเงินทำให้อัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนมากขึ้น จะส่งผลกระทบต่อไทยที่มีอัตราการเปิดประเทศสูง

➤ **การรวมตัวด้านการเงินที่เข้มข้นส่งผลให้เงินทุนไหลเข้า-ออกของไทยมีความอ่อนไหวสูง** เช่น การพัฒนาตลาดพันธบัตรเอเชียเพื่อใช้เป็นแหล่งระดมทุนร่วมกัน รวมทั้งตลาดการค้าและตลาดการเงินเสรีจะทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศได้ง่ายขึ้นและเร็วขึ้น การเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศจึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ประเทศไทยมีโอกาสจากการมีแหล่งระดมทุนมากขึ้น อย่างไรก็ตามทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงต่อการไหลออกของเงินทุนได้ง่ายขึ้นเช่นกัน

➤ **กองทุนบริหารความเสี่ยง (Hedge fund) มีทั้งข้อดีข้อเสียต่อตลาดการเงินของไทย** การเก็งกำไรจากค่าเงินและสินค้าต่าง ๆ รวมทั้งน้ำมันมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น ถึงแม้กองทุนเหล่านี้จะสามารถกระตุ้นตลาดการเงินให้ขยายตัวเพิ่มขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็จะทำให้ระบบเศรษฐกิจมีความเสี่ยงต่อเสถียรภาพทางการเงินจากการเก็งกำไรของกองทุนที่มีขนาดใหญ่และส่งผลกระทบต่อระบบรุนแรง

➤ **กฎระเบียบ การกำกับตรวจสอบและธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินและธุรกิจจะมีความเข้มงวดมากขึ้น** เช่น BASEL II และ COSO II ซึ่งจะทำให้สถาบันการเงินและภาคเอกชนไทยต้องปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบและมาตรฐานใหม่

(2) **บริบทด้านเทคโนโลยี** วิวัฒนาการของเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว จากอดีตที่มีลักษณะเป็นเทคโนโลยีรายสาขาได้พัฒนาเป็นการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีหลัก ได้แก่ เทคโนโลยี ICT เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีวัสดุ และนาโนเทคโนโลยี ซึ่งจะมีบทบาทต่อการพัฒนามากขึ้น จะกระทบต่อการปรับตัวของประเทศไทยที่มีรากฐานด้านเทคโนโลยีที่อ่อนแอ และส่งผลกระทบต่อสังคมที่มีช่องว่างทางเทคโนโลยีต่างกันสูง ดังนั้น หากประเทศไทยไม่มีการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างจริงจัง จะทำให้ต้องพึ่งพาต่างประเทศมากขึ้น และช่องว่างของความแตกต่างในเรื่องการรับ ประยุกต์ใช้และพัฒนาเทคโนโลยีสูงขึ้น

(3) **บริบทด้านสังคม** สังคมโลกเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ประชากรในวัยแรงงานลดลง และภาระเลี้ยงดูผู้สูงอายุมีมากขึ้น ปัญหาภาวะสุขภาพเกิดจากโรคอุบัติใหม่หรือโรคระบาดซ้ำจะเพิ่มขึ้น การกระจายโอกาสทางการศึกษาของไทยเพิ่มมากขึ้นแต่ยังต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ภาวะความเป็นเมืองขยายตัวสูงขึ้นและมีการย้ายถิ่นสูง ภัยจากการก่อการร้ายมีแนวโน้มขยายรูปแบบและขอบเขต ในด้านค่านิยมและวัฒนธรรม มีการบริโภคสินค้าและบริการที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมมากขึ้น เช่น สินค้าญี่ปุ่น ในขณะที่วัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาอาจทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมหายไป

(4) **บริบทด้านสิ่งแวดล้อม** จะมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชากร การเกษตร แหล่งน้ำ ป่าไม้ และพื้นที่ชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพลดลงอย่างรวดเร็ว การขาดแคลนทรัพยากรน้ำ ป่าไม้ถูกทำลาย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเสื่อมโทรมลง และการเสื่อมโทรมลงของคุณภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งจะกระทบต่อภาคเกษตรกรรมของไทย รวมทั้งการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรทางปัญญา

(5) **บริบทด้านแนวโน้มพฤติกรรมผู้บริโภค** ผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายมากขึ้น เช่น ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ ความต้องการปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ ความต้องการการตอบสนองวิถีชีวิต

ของคนเมือง เป็นต้น จึงทำให้ความต้องการสินค้าสำหรับผู้สูงอายุ การดูแลผู้สูงอายุ สินค้าเพื่อสุขภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกกับการดำรงชีวิตในเมือง ฯลฯ มีเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นโอกาสของธุรกิจที่มีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจที่ต้องปรับตัวให้เสนอสินค้าและบริการที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง

2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

เพื่อเตรียมพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทโลกทั้ง 5 ประการ ดังกล่าว ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยในอนาคตจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญ 4 ประการ คือ

(1) **การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน** การพัฒนาในระยะที่ผ่านมาได้สร้างความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องแต่ไม่ยั่งยืน เนื่องจากในทางเศรษฐกิจเกิดความไม่สมดุลใน โครงสร้างการผลิตและการพึ่งพาต่างประเทศค่อนข้างมาก ด้านสังคมปรับตัวไม่ทันการเปลี่ยนแปลง การเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ขณะที่ทุนทางสังคมอ่อนด้อยลงทุกด้าน อีกทั้งการพัฒนาประเทศได้ ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ร่อยหรอและเสื่อมโทรมลง ความไม่สมดุลของ การพัฒนาดังกล่าว เมื่อต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสถานการณ์โลก ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็นแรงกดดันให้สถานภาพความไม่สมดุล ที่มีอยู่รุนแรงเพิ่มขึ้น และเป็นภัยคุกคามต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย ดังนั้น ทิศทางการ พัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จึงควรมุ่งสร้างฐานเศรษฐกิจไทยให้มั่นคงและ ยั่งยืนบนฐานของความสมดุลทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

(1.1) **มิติเศรษฐกิจ** ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงของ ฐานเศรษฐกิจมหภาค อาทิ การปฏิรูปภาคการเงินให้เข้มแข็งและสามารถสนับสนุนกิจกรรมของภาค เศรษฐกิจจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการสร้างความยั่งยืนของฐานการคลัง รวมทั้งการ ดำเนินนโยบายต่างประเทศให้เหมาะสมกับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ พร้อมไปกับ การพัฒนาภาคการผลิตและบริการให้เชื่อมโยงกันเพื่อปรับสมดุลของโครงสร้างการผลิตของประเทศ การเสริมสร้างความสามารถในการผลิตและส่งออกสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนการ ส่งเสริมการพัฒนาตลาดในประเทศให้เข้มแข็ง เพื่อดึงดูดสินค้าและบริการที่ผลิตในประเทศ และลด ความเสี่ยงจากการพึ่งตลาดส่งออกมากขึ้น

(1.2) **มิติสังคม** มุ่งผลิตและพัฒนาคุณภาพประชากรอย่างเร่งด่วน โดย เน้นให้มีความรู้และสมรรถนะทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานและความต้องการของประเทศ ส่งเสริมให้นาทุนทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยมาพัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าในการผลิตสินค้า และบริการที่มีศักยภาพ ส่งเสริมการออมของประเทศ เพื่อสร้างวินัยในการใช้จ่ายของครัวเรือนให้อยู่ใน ระดับที่เหมาะสม ยุกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและกระจายผลของการพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง ทั้งนี้ภาครัฐจะต้องมีระบบบริหารจัดการภาคสังคมให้เกิดความสมดุลมากขึ้น

(1.3) **มิติทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** เน้นการสร้าง ความสมดุลของการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ การ สร้างความสมดุลระหว่างการใช้ทรัพยากรกับการฟื้นฟูเพื่อทดแทน ทั้งทรัพยากรป่าไม้ ดิน น้ำ และ พลังงาน การเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดการประหยัดและไม่ก่อมลพิษ รวมทั้งการ

เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพหุภาคี โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

ทั้งนี้ เจื่อนไขและปัจจัยแห่งความสำเร็จของการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน ได้แก่ การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยหลักที่มีความสำคัญต่อการสร้างสมดุล การใช้ทุนทางสังคมที่ประเทศมีศักยภาพ ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการอยู่ดีมีสุขของคน ทั้งนี้ต้องปรับระบบหรือกลไกเพื่อเตรียมพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรู้เท่าทัน รวมทั้งควรกำหนดระดับความสมดุลทั้งในมิติและระหว่างมิติที่เหมาะสม (Optimal Point) สำหรับประเทศไทย

(2) การเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้ ทิศทางเศรษฐกิจโลกกำลังวิวัฒนาการเข้าสู่เศรษฐกิจยุคโมเลกุล ซึ่งความรู้และการใช้ความรู้อย่างมีประสิทธิภาพและชาญฉลาดจะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้นรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน นอกจากจะอาศัยความได้เปรียบจากการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและมีความสามารถในการใช้องค์ความรู้จากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาสร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ที่เรียกว่า **“การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้”** สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานความรู้ของประเทศไทยในระยะที่ผ่านมา ได้อาศัยกระบวนการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นกลไกสำคัญ รวมทั้งได้ดำเนินการในการปรับโครงสร้างภาคการผลิต ด้วยการประยุกต์ใช้องค์ความรู้และวิทยาการในสาขาต่างๆ ซึ่งรวมถึงคุณค่าของความเป็นไทย (Thainess) ในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตของประเทศ อย่างไรก็ตาม ผลการดำเนินงานในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 พบว่าการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ของประเทศไทยยังอยู่ในวงจำกัด และขาดการบริหารจัดการไปในทิศทางที่มุ่งประสิทธิผลอย่างแท้จริง ดังนั้น หากประเทศไทยต้องการรักษาสถานภาพและขีดความสามารถการแข่งขันในเวทีโลกสมัยใหม่ จำเป็นต้องมีการปรับตัวไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐานของนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ควบคู่กับการใช้ความรู้และเทคโนโลยีหรือความก้าวหน้าทางนวัตกรรมอย่างเข้มข้น โดยมีแนวทางที่ต้องเร่งรัดดำเนินการ ดังนี้

(2.1) พัฒนาระบบนวัตกรรมและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมเป้าหมายในสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพ (Core Competency) และให้การสนับสนุนต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ รวมถึงดึงดูดการลงทุนและแสวงหาความร่วมมือกับต่างชาติเพื่อใช้ประโยชน์และเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ จากต่างประเทศ ส่งเสริม/สนับสนุนกลไกการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคอุตสาหกรรม สถาบันการศึกษา และหน่วยงานวิจัยภาครัฐเพื่อทำการวิจัยตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม สร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจภายในประเทศในการปรับปรุงเทคโนโลยีในกระบวนการผลิตและสนับสนุนภาคเอกชนให้ทำการวิจัยให้มากยิ่งขึ้น เป็นต้น

(2.2) พัฒนาประชากรที่มีการศึกษาและแรงงานที่มีความรู้และมีฝีมือ โดยเร่งรัดจัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศอย่างเป็นระบบ จัดทำแผนบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรมและเร่งรัดปรับปรุงประสิทธิภาพของสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาและเพิ่ม

กำลังการผลิตบุคลากรกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งนำเข้าผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์จากต่างประเทศเพื่อมาทดแทนบุคลากรที่ยังขาดในระยะสั้น พร้อมทั้งปรับบทบาทของสถาบันการศึกษา/สถาบันวิจัยของภาครัฐ ให้มีการประสานและเชื่อมโยงการศึกษาวิจัยกับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ

(2.3) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคม โดยส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และผลงานวิจัยและพัฒนา เพื่อให้เด็กและเยาวชน รวมทั้งประชาชน เห็นความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งเสริมการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมและระบบการสื่อสารความเร็วสูง สนับสนุนให้มีการแข่งขันในสาขาโทรคมนาคมและเพิ่มการใช้คอมพิวเตอร์ต่อประชากรให้สูงขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้มีการนำความรู้ ข้อมูลและข่าวสารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมมาใช้ประโยชน์ในกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการของธุรกิจ/สถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะ SMEs

(2.4) พัฒนาสภาพแวดล้อมและสถาบันทางเศรษฐกิจ โดยกำหนดให้มีหน่วยงานเจ้าภาพหลักเพื่อรับผิดชอบด้านนโยบายการพัฒนาระบบนวัตกรรม และการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศให้มีเอกภาพ พัฒนาส่งเสริมระบบการจัดการด้านสิทธิบัตร การจดทะเบียนและคุ้มครอง (การบังคับใช้กฎหมาย) ทรัพย์สินทางปัญญาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และส่งเสริมให้มีการนำสิทธิบัตรทั้งในและต่างประเทศมาต่อยอดและใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ตลอดจนสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบสิทธิบัตรแก่สาธารณะให้แพร่หลาย สนับสนุนการหมุนเวียนบุคลากรวิจัยระหว่างภาครัฐและเอกชน ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ รวมถึงรูปแบบการทำงานของภาครัฐให้เอื้ออำนวยต่อการประกอบธุรกิจ รวมทั้งผ่อนคลายนโยบายในการก่อตั้งธุรกิจและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่อ SMEs เป็นต้น

(3) การพัฒนาสังคมเชิงรุก การพัฒนาสังคมที่ผ่านมาแม้จะมีผลสำเร็จในหลายด้าน แต่ยังเป็นในเชิงปริมาณส่วนในเชิงคุณภาพยังไม่เป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะด้านคุณภาพการศึกษาคุณภาพของแรงงาน สุขภาพคนไทยที่มีความเสี่ยงจากโรคภัยที่เกิดจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและปัญหาสุขภาพจิต ขณะที่ความมั่นคงปลอดภัยของคนและสังคมยังน่าวิตก และครอบครัวมีแนวโน้มอ่อนแอลง ความอ่อนแอของสังคมไทยที่มีอยู่ เมื่อต้องเผชิญกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในปัจจุบันและอนาคต อาทิ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ซึ่งมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และการเคลื่อนย้ายคนอย่างเสรี ซึ่งอาจเกิดผลกระทบต่อคนและสังคมไทยทั้งเชิงบวกและลบ ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาสังคมของประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จึงควรมุ่งการพัฒนาเชิงรุกที่เป็นการลงทุนอย่างคุ้มค่า โดยต้องมีความสมดุลกับการพัฒนาด้านอื่นๆ เพื่อให้คนไทยมีความสุขและเกิดความสมานฉันท์ในสังคม ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการหรือนวัตกรรมใหม่จากการลงทุนพัฒนาสังคมมุ่งแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามาเป็นการลงทุนเพื่ออนาคตในเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นเป็นการล่วงหน้า และต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิผลต่อการรองรับความเปลี่ยนแปลง โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

(3.1) ยกระดับคุณภาพคนไทยเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ให้มีความสำคัญกับการเสริมสร้างระบบสุขภาพแนวใหม่โดยใช้กระบวนการชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเสริมสร้างสุขภาวะและพฤติกรรมสุขภาพที่ดีในทุกกลุ่มอายุ การสร้างการเรียนรู้เพื่อก้าวทันการเปลี่ยนแปลง โดยการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับประชาชนทุกช่วงวัย และการเตรียม

คนอย่างเข้มข้นเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศ โดยเร่งเพิ่มผลิตภาพแรงงานที่มีอยู่ และสร้างกำลังคนรุ่นใหม่ให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

(3.2) สร้างความมั่นคงทางสังคมแก่คนไทย โดยมุ่งจัดการคุ้มครองทางสังคมให้ครอบคลุมคนไทยทุกคนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน เสริมสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพภายใต้กระบวนการยุติธรรมแนวใหม่

(3.3) รักษาคุณค่าของสังคมไทย โดยการนำทุนทางสังคม อาทิ สถาบัน ศาสนา มาพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของคนไทย การเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนด้วยทุนทางสังคมที่มีอยู่ การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้ทุนวัฒนธรรม โดยส่งเสริมให้ภาคเอกชนนำวัฒนธรรมไทยมาเป็นปัจจัยในการผลิตสินค้าและบริการ รวมทั้งกระตุ้นให้ชุมชนสอดแทรกเรื่องวัฒนธรรมไว้ในการท่องเที่ยว

(3.4) เตรียมความพร้อมสังคมไทยสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการดูแลสุขภาพที่ดีด้วยตนเอง ควบคู่กับการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพระยะยาวอย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพและรองรับคนทุกช่วงวัย เสริมสร้างค่านิยมและพฤติกรรมการออมของประชาชน เพื่อสร้างหลักประกันด้านรายได้ และสนับสนุนการใช้ความรู้ ประสพการณ์และภูมิปัญญาของผู้สูงอายุเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุผ่านสื่อประเภทต่างๆ

(3.5) ปฏิรูปการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการพัฒนาสังคมเชิงรุก โดยให้ความสำคัญกับการจัดทำนโยบายทั้งในเรื่องการพัฒนาและการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น การแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ให้มีมาตรฐาน และการพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลและพัฒนาตัวชี้วัด ควบคู่กับการพัฒนาบทบาทของภาคีการพัฒนาต่างๆ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาสังคมเชิงรุก พร้อมทั้งปรับปรุงการจัดสรรทรัพยากรให้ทั่วถึงและเป็นธรรมโดยอาศัยการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นเป็นเครื่องมือ

ทั้งนี้ การดำเนินงานพัฒนาสังคมเชิงรุก ต้องอาศัยความร่วมมือของภาคีการพัฒนาต่างๆ ควบคู่กับการเสริมสร้างระบบรองรับการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ประชาชน/ชุมชนที่เข้มแข็ง การมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาอย่างจริงจัง มีกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล และมีรากฐานทางสังคมที่เข้มแข็งในการรองรับการพัฒนา

(4) การเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่การแข่งขันมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงมากขึ้น เมื่อโลกมุ่งสู่การเปิดตลาดการค้าเสรี ส่งผลให้แต่ละประเทศต้องมีการปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดและแข่งขันได้ สำหรับประเทศไทยแนวทางการพัฒนาในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ควรกำหนดนโยบายสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการดำเนินยุทธศาสตร์จัดทำข้อตกลงการค้าเสรี เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจกับประเทศที่เป็นตลาดใหญ่และมีศักยภาพในการบริโภคสูง พร้อมไปกับการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีความได้เปรียบจากความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคมมากกว่ากลุ่มอื่น เพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในเวทีโลก โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

(4.1) การจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) โดยที่เศรษฐกิจของไทยยังมีการพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศค่อนข้างมาก ขณะที่นโยบายรัฐบาลให้ความสำคัญกับการใช้นโยบายระบบเศรษฐกิจสองทาง คือ การพัฒนาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศควบคู่ไปกับการสร้างฐานเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง และผลกระทบที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศของประเทศต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างรวดเร็ว การจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีของไทยจึงมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ในการขยายตลาดการค้าและการลงทุน สร้างพันธมิตรด้านเศรษฐกิจและการเมือง เป็น Gateway ไปสู่ภูมิภาคใกล้เคียง สร้างเศรษฐกิจรุ่งเรืองและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมทั้งเพื่อแก้ไขและลดอุปสรรคด้านการค้าการลงทุนและเพิ่มบทบาทอำนาจต่อรองของไทย ทั้งนี้ ในการกำหนดยุทธศาสตร์จัดทำข้อตกลงการค้าเสรี ในระยะ 5-10 ปี จะต้องพิจารณาสถานการณ์เจรจากับประเทศต่าง ๆ อย่างรอบด้านใน 3 ประเด็นหลัก คือ

➤ **การเตรียมตัวเจรจา** ต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยเลือกประเทศคู่เจรจาและจัดลำดับความสำคัญ ได้แก่ ประเทศที่มีแนวโน้มเป็นคู่ค้าสำคัญในอนาคต ประเทศที่มีกฎระเบียบทางการค้าระหว่างประเทศที่มั่นคง กลุ่มประเทศที่มีการรวมตัวอย่างเป็นรูปธรรม ประเทศที่เป็น Gateway เพื่อเจาะตลาดสมาชิกอื่น และประเทศที่เป็นตลาดใหม่ รวมถึงการกำหนดรูปแบบการเจรจาที่เหมาะสม

➤ **กระบวนการเจรจา** ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนโครงสร้างเศรษฐกิจในภาพรวม และแผนในระดับสาขา เพื่อกำหนดขอบเขตและความชัดเจนในการเจรจา การสร้างกระบวนการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเจรจา กลุ่มวัดผลกระทบ และกลุ่มปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เกิดความต่อเนื่องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะภาคเอกชนที่ได้รับผลกระทบ

➤ **การปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการทำความตกลงการค้าเสรี** โดยศึกษาวิจัยถึงผลกระทบที่ความตกลงการค้าเสรีแต่ละประเทศจะมีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม และต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ พร้อมกับการกำหนดมาตรการที่เป็นรูปธรรมเพื่อรองรับผลกระทบทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อช่วยในการปรับตัวและใช้ประโยชน์จาก FTA ได้เต็มที่

(4.2) การดำเนินนโยบายความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน จะต้องมุ่งกำหนดยุทธศาสตร์ที่สามารถรักษาบทบาทความสำคัญของไทยในภูมิภาค โดยเน้นการพัฒนาความร่วมมือในลักษณะหุ้นส่วนเศรษฐกิจ-สังคม และเสริมสร้างโอกาสจากผลของการดำเนินความร่วมมือในการกำหนดยุทธศาสตร์ที่สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสร้างฐานการลงทุนที่จะนำไปสู่ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและเป็นเครื่องมือในการลดช่องว่างทางเศรษฐกิจได้อย่างเป็นรูปธรรม ยุทธศาสตร์ที่สำคัญมีดังนี้

➤ **การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและเพื่อนบ้าน** มุ่งสร้างบทบาทการเป็นหุ้นส่วนในภูมิภาคโดยเฉพาะกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน (Cambodia Laos Myanmar Vietnam : CLMV) และผูกมิตรกับมหาอำนาจในภูมิภาค เช่น จีน และอินเดีย โดยดำเนินแนวทางความร่วมมือ 3 ด้านหลัก ได้แก่ สร้างบทบาทเชิงรุกในการเชื่อมโยงทางสังคมและวัฒนธรรมในทุกระดับ ปรับกลไกการดำเนินงานความร่วมมือให้คล่องตัว พร้อมทั้งผูกมิตรและแสวงหาภาคีจากประเทศที่สาม เพื่อส่งเสริมบทบาทการเป็นหุ้นส่วนเพื่อพัฒนาภูมิภาค

» **การสร้างฐานลงทุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในภูมิภาค** มุ่งเน้นความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างฐานการผลิตตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจ (Economic Corridor) โดยมีแนวทางดำเนินการที่สำคัญ คือ การพัฒนา “เขตเศรษฐกิจชายแดนไทย” รองรับการลงทุน โดยเฉพาะในพื้นที่เป้าหมายที่เชียงราย ตาก และสงขลา และการย้ายฐานการลงทุนเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงความพร้อมและความสามารถของประเทศเพื่อนบ้านในการเตรียมการรองรับ

3 สรุปความเห็นของที่ประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุมประจำปี 2548 ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกับข้อเสนอของ สศช. ในการกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะต่อไป สรุปได้ดังนี้

3.1 ความเห็นในภาพรวม

การพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในระยะที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก และแม้ว่าในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ แต่ในทางปฏิบัติยังเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน มากกว่าการสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจด้วยการพึ่งตนเองและสร้างภูมิคุ้มกันให้พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ สำหรับในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่ประชุมมีข้อเสนอทิศทางการพัฒนาประเทศในภาพรวม สรุปได้ดังนี้

(1) กรอบทิศทางการพัฒนาประเทศ

ให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่มุ่งสู่ความ **“มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”** โดยนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ทั้งนี้ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นลำดับแรก โดยจะต้องสร้างสมดุลของการพัฒนาให้เกิดขึ้นในทุกมิติ ทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงและมั่งคั่งได้ในที่สุด

ขณะเดียวกัน จะต้องสร้าง **ความพอดีระหว่างความพอเพียงกับการแข่งขัน**ภายใต้การคำนึงถึงสภาวะการเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาทุกด้านอย่างครบถ้วนและเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม โดยมีข้อเสนอการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจในภาพรวม ดังนี้

(1.1) ด้านสังคม

» **ให้ความสำคัญกับการสร้างสังคมไทยให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติ** ทั้ง 4 กลุ่มคือ สังคมแข่งขัน สังคมฐานคุณภาพ สังคมพอเพียง และสังคมด้อยโอกาส

» **มุ่งสู่สังคมความรู้อย่างมีคุณภาพ** โดยสมาชิกในสังคมต้องคิดเป็น คิดชอบ ทำเป็น ทำชอบ และแก้ปัญหาเป็น แก้ปัญหาชอบ และต้องรู้อย่างมีคุณภาพ โดยมี

พื้นฐานความรู้ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และสามารถสื่อสารทำความเข้าใจ สามารถฟัง พูด อ่าน เขียน และคิด รวมทั้งมีความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี อยู่ดีมีสุขในสังคมที่หลากหลายวัฒนธรรม และมุ่งชอบ

❖ **พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้สนับสนุนวิถีชีวิต ด้านเศรษฐกิจแข่งขัน และด้านเศรษฐกิจพอเพียง** โดยปรับปรุงระบบบริหารจัดการทางการศึกษา เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ รู้ลึก รู้รอบ นำไปสู่การวิจัย ที่จะนำความรู้ธรรมชาติมาเป็นวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนทั้งเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ และเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสังคมแข่งขันอยู่ในเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ และสังคมพอเพียงอยู่ในเศรษฐกิจพอเพียง ขณะที่สังคมฐานานุภาพก็สนับสนุนทั้งสองกลุ่มสังคม แต่สังคมต้องโอกาสเกือบไม่มีโอกาสได้ฟื้นตัวเลยหากไม่มีการปรับตัวและสร้างภูมิคุ้มกัน

❖ **ส่งเสริมบทบาทองค์กร ชุมชน สังคม ร่วมสร้างสังคมความรู้ด้วยคุณภาพ** โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคม เพื่อสร้างคนในสังคมให้มีความรู้ทั้ง 3 ลักษณะคือ รู้ฝังลึก รู้แจ้งชัด และรู้จาด่วน

(1.2) ด้านเศรษฐกิจ

❖ **ต้องสร้างความเข้าใจร่วมกันว่า การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน จะต้องคำนึงถึงการสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ** เพราะการเจริญเติบโตที่ถาวรและเข้มแข็งต้องการเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งทำได้โดยไม่ต้องขาดดุล และเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนและเข้มแข็งในอนาคต

❖ **ในการวางยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศจะต้องคำนึงถึงการสร้างสรรค์คุณค่า (Value Creation) ของผลผลิต** ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้อย่างเข้มแข็ง และประเทศไทยยังขาดอยู่มาก โดยเฉพาะการขาดความครบถ้วนของกระบวนการ ทั้งในเชิงการผลิตหรือกระบวนการผลิต และเชิงความรู้

❖ **ให้ความสำคัญกับการใช้ยุทธศาสตร์สร้างสรรค์คุณค่า (Value Creation) มาเสริมสร้างความครบถ้วนของกระบวนการผลิต (Value Chain) ให้เข้มแข็งเพื่อแข่งขันได้ในเวทีโลก** โดยอาศัยความรู้หรือความคิดที่จะนำความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศ หรือนำจุดแข็งของประเทศที่มีอยู่ตามธรรมชาติมาสร้างสรรค์ผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดสินค้าและบริการที่มีคุณค่ายากต่อการลอกเลียนแบบ และไม่มีใครสามารถแข่งขันได้ โดยต้องเร่งสร้างสรรค์คุณค่าในกระบวนการผลิตในอุตสาหกรรมวิศวกรรม ซึ่งจะเป็แม่แบบของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และในอุตสาหกรรมเชิงความคิดหรือเชิงความรู้ โดยต้องเร่งสร้างกลุ่มคนที่มีความรู้หรือผู้เชี่ยวชาญขึ้นในประเทศเพิ่มมากขึ้น

(2) การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทย

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในบริบทโลกจะส่งผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบต่อการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต ซึ่งจะต้องมีการวางยุทธศาสตร์ในการปรับตัวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อคนไทยและประเทศไทยใน 3 ด้าน เพื่อให้ **รู้เรา รู้รอบด้าน และรู้รอบโลก** ดังนี้

(2.1) **รัฐเรา :** ต้องเริ่มจากสร้างตัวเราให้แข็งแรง โดยเร่งดำเนินยุทธศาสตร์ที่สำคัญ 2 เรื่อง คือ การเร่งแก้ไขปัญหาความยากจนซึ่งยังเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศให้มีรายได้มากกว่ารายจ่าย และการเร่งปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านอุตสาหกรรม การเกษตร และบริการ โดยนำยุทธศาสตร์สร้างสรรค์คุณค่า (Value Creation) มาสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิต และพัฒนาคนไทยให้เข้มแข็ง ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

(2.2) **รัฐรอบด้าน :** ต้องสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยสร้างเขื่อนเศรษฐกิจ (Economic Dam) ในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อป้องกันและสกัดกั้นไม่ให้เกิดปัญหาในประเทศไทย บนพื้นฐานการประสานประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย เช่น การทำ Contract Farming โดยอาศัยแรงงานราคาถูกและทรัพยากรของประเทศเพื่อนบ้านในการผลิตด้านการเกษตรให้ไทย ในขณะเดียวกันก็จะก่อให้เกิดการสร้างงานใหม่ในประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น

(2.3) **รัฐรอบโลก :** ต้องรู้เท่าทันความท้าทายในกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนย้ายอย่างเสรีใน 4 เรื่องสำคัญ คือ Free Flow ของมนุษย์ Free Flow ด้านการเงิน Free Flow ด้านสินค้าและบริการ และ Free Flow ด้านเทคโนโลยีและความรู้ โดยจะต้องเตรียมความพร้อมทั้งการพัฒนาคน ปรับปรุงกฎระเบียบและกติกาต่างๆ รวมทั้งกำหนดนโยบายและมาตรการที่เหมาะสม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังกล่าวอย่างรู้เท่าทัน

3.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

ผู้เข้าร่วมประชุมประจำปี 2548 ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่สำคัญ 4 ประการ คือ

(1) การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

(1.1) กรอบแนวคิดและเงื่อนไขการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน สนับสนุนกรอบแนวคิดและเงื่อนไขการผสมผสานมิติการพัฒนาที่สมดุลทั้ง 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเห็นควรให้เพิ่ม **มิติความสมดุลด้านการเมือง** อีกหนึ่งมิติ โดยเฉพาะการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อสร้างดุลอำนาจที่เหมาะสม และร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนา โดย**นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน** และมุ่งพัฒนาคนให้ เป็น **“คนเก่ง คนดี มีสุข ทำประโยชน์ส่วนตนควบคู่กับส่วนรวม”**

(1.2) แนวทางการพัฒนา

➤ **มิติเศรษฐกิจ** ควรมีการติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิด ต่อเนื่อง หรือกำกับให้มีการดำเนินการตามกฎหมายอย่างเข้มงวดในด้านต่างๆ เพื่อป้องกันไม่ให้ความไม่สมดุลขยายตัวเพิ่มขึ้น ที่สำคัญคือ **การประเมินผลสำเร็จของนโยบาย Dual Track** ที่มีแนวโน้มตลาดส่งออกโตเร็วกว่าตลาดภายในประเทศ **การวิเคราะห์ความไม่สมดุลในภาคการผลิตและบริการ** ที่พึ่งพาสินค้าไม่กี่ชนิดและไม่มีหลากหลายของการผลิต และ**การส่งเสริมธุรกิจที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เป็นไปตามกระแสของการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืน**

❧ **มิติสังคม** ควรพิจารณาประเด็นที่สำคัญ 2 เรื่อง คือ การเร่งแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ โดยปรับปรุงหรือยกเครื่องมาตรการทางภาษี เช่น ภาษีก้าวหน้า ภาษีทรัพย์สิน ควบคู่ไปกับการใช้กลไกทางงบประมาณ และการเร่งใช้มาตรการการเงินและการคลังกระตุ้นให้เกิดการออม โดยเฉพาะผู้ที่อยู่นอกระบบ (Informal Sector) มากขึ้น โดยเฉพาะการออมของกลุ่มคนโสดที่อยู่นอกระบบ ให้มีระดับที่เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตในวัยชรา

❧ **มิติทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคของคนในสังคม ให้ลดและเลิกใช้สารเคมีและสารพิษที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับระดับราคาทรัพยากรธรรมชาติและภาษีสิ่งแวดล้อมให้สูงขึ้น โดยวิธีการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ให้สะท้อนมูลค่าที่แท้จริง ให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันไม่ให้ประเทศต้องเสียผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่คุ้มค่า และเพิ่มการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไป (Non-renewable national resource) โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าของการใช้ในปัจจุบันกับอนาคต

ทั้งนี้ ในการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน ยังจำเป็นต้องส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศ การเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาให้มีทางเลือก เพื่อให้รัฐบาลมีทางเลือกในการปฏิบัติ การนำมาตรการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาเป็นปัจจัยในการสร้างความสมดุลในมิติเศรษฐกิจ และสังคมให้ชัดเจน และการพัฒนากระบวนการแปลงแผนสู่ภาคปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งสร้างขีดความสามารถภายในองค์กร ให้มีความรู้ และความสามารถในการดำเนินการได้อย่างเป็นระบบครบวงจร

(2) การเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

(2.1) พัฒนาระบบนวัตกรรมและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาวิทยาศาสตร์ที่สามารถสนับสนุนการสร้างฐานความรู้ของสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้มีผู้รับผิดชอบดูแลบริหารจัดการการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการรวบรวมแหล่งข้อมูลความรู้ใหม่ๆ และให้ความสำคัญกับการสร้างความหลากหลายของสินค้าที่ตอบสนองความต้องการของตลาด มีความเป็นไปได้เชิงพาณิชย์ และเป็นการผลิตที่ไทยมีขีดความสามารถและมีความได้เปรียบหลัก (Core competency) รวมทั้งมุ่งพัฒนาคนให้มีความรู้และสามารถเข้าสู่ระบบการผลิตที่ใช้กระบวนการผลิตแบบสมัยใหม่ และสามารถใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ได้ เช่น เทคโนโลยีชีวภาพ และนาโนเทคโนโลยี เป็นต้น

(2.2) พัฒนาประชากรที่มีการศึกษาและแรงงานที่มีความรู้และมีฝีมือ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา พัฒนาคณะ/องค์กร และการใช้องค์ความรู้ทั้งจากภายในและต่างประเทศ พร้อมทั้งพัฒนาโอกาสและศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของไทยตั้งแต่แรกเกิด ปลูกฝังทัศนคติการรักเรียน รักการอ่าน และสร้างทักษะด้านภาษาให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อให้สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง ตลอดจนสร้างความสามารถในการวิเคราะห์ การถ่ายทอดให้แพร่หลายในวงกว้าง โดยสถาบันการศึกษาต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาความรู้ของชุมชน การถอดรหัสความรู้ที่มีอยู่ในเทคโนโลยี (Reverse Technology) มาปรับใช้ในบริบทไทย และให้มีการแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญระหว่างภาคการผลิตและภาคการศึกษา

(2.3) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคม เพื่อให้คนไทยสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และต่อยอดองค์ความรู้มากขึ้น โดยถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) และภาษาต่างประเทศให้เป็นภาษาไทย

(2.4) พัฒนาสภาพแวดล้อมและสถาบันทางเศรษฐกิจ โดยกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศให้มีความชัดเจน เพื่อให้การศึกษา/วิจัย การส่งเสริม/สนับสนุนของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการปรับปรุงกฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับการจัดและคุ้มครองสิทธิบัตรของคนไทยให้ทันสมัย เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่นักวิจัยไทยในการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง

(3) การพัฒนาสังคมเชิงรุก มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

(3.1) กรอบแนวคิดการพัฒนาสังคมเชิงรุก มีประเด็นเพิ่มเติม ได้แก่ การพัฒนาสังคมให้บรรลุเป้าหมาย ต้องก่อให้เกิดดุลยภาพระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมคู่ขนานกันไปเพื่อให้เกิดสมดุลของการพัฒนา และลดผลกระทบด้านลบต่อสังคม การขับเคลื่อนสังคมเชิงรุก ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม ต้องมีค่านิยมร่วม และมุ่งเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาร่วมกัน ต้องให้ความสำคัญกับการป้องกันและรับมือเหตุการณ์เฉพาะหน้ามากกว่าการแก้ไข รัฐต้องสร้างโอกาส สร้างบรรยากาศและปัจจัยเกื้อหนุนให้ทุกคนในสังคมมีบทบาทในการพัฒนาตนเองและชุมชนได้อย่างเต็มศักยภาพ การพัฒนาคุณภาพคน ซึ่งจะเป็นจุดคานงัดที่ส่งผลกระทบได้หลายด้าน เพราะเป็นต้นทุนและพื้นฐานของการพัฒนาทุกด้าน และส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อันจะนำไปสู่ความมั่นคง สังคมยั่งยืน และประเทศมั่นคง ทั้งนี้เป้าหมายการพัฒนาสังคมเชิงรุก คือ มุ่งไปสู่การเป็นสังคมแห่งปัญญาที่เอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

(3.2) ประเด็นเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมเชิงรุก

» การยกระดับคุณภาพคนไทยสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ โดย

1) การขยายโอกาสทางการศึกษาต้องรุกไปหากลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส 2) การขยายจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเป็น 9.5 ปี ควรปรับสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กให้สนับสนุนการเรียนรู้ และกำหนดมาตรการจูงใจให้คนเข้าหาความรู้ ให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในการเรียนรู้ เปิดโอกาสการให้คุณค่ากับการเรียนจากชีวิต และตีเป็นคุณค่าโดยสามารถเทียบโอนได้ 3) การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ และ 4) การยกระดับคุณภาพคนต้องพัฒนาสุขภาวะใน 4 มิติ คือ ทางกาย จิตใจ สังคม และปัญญา/วิญญาณ

» การสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม ควรเพิ่มยุทธ

ศาสตร์ในเรื่อง กระบวนการยุติธรรม การสร้างความมั่นคงทางด้านปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต อาทิ ที่ดินทำกิน และการพัฒนาระบบสวัสดิการแห่งชาติ

» รักษาคุณค่าของสังคมไทย ให้ความสำคัญกับการพัฒนา

คุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม รวมถึงการพัฒนาสถาบันทางศาสนาและวัฒนธรรม

» **การเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุ** ควรให้ความสำคัญการพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก สำหรับในส่วนของผู้สูงอายุควรมีการจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้สูงอายุทั้งด้านความรู้ และสุขภาพ เช่น การให้ความรู้ทางสื่อต่างๆ การจัดพื้นที่ออกกำลังกาย เป็นต้น

» **ปฏิรูประบบบริหารจัดการให้เอื้อต่อการพัฒนาสังคม** โดยใช้กฎหมายเป็นตัวขับเคลื่อนการบริหารจัดการการพัฒนาสังคมเชิงรุก เสริมสร้างศักยภาพของภาคการพัฒนาต่างๆ ให้มีบทบาทในการพัฒนาอย่างเข้มแข็ง อาทิ สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้การคิดแบบองค์รวม การคิดเป็นทำเป็นด้วยตนเอง การสร้างสมดุลของการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนปฏิบัติการ และการยกระดับคุณค่าให้กับนวัตกรรมและทุนทางสังคมในการเพิ่มการลงทุนระดมทุน

(4) การเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

(4.1) **การจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA)** ที่ประชุมเสนอให้ดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

» **มีมาตรการปรับตัวและกระบวนการปรับนโยบายให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง** เช่น การปฏิรูประบบราชการ การจัดทำแผนการพัฒนาอุตสาหกรรม นอกจากนี้ประเทศไทยควรสนับสนุนการเจรจาการเปิดเสรีการค้าหลายฝ่ายขององค์การการค้าโลก (WTO) ให้เป็นผลสำเร็จ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการผลักดันการเปิดประเทศให้ถูกวิธี

» **ในการเจรจา FTA** ยึดหลักการสำคัญ คือ ส่งเสริมให้มีการค้ามากขึ้น ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการลงทุน ส่งเสริมให้มีมาตรฐานในการกำกับดูแลและสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล และรักษาอำนาจอธิปไตยในการดำเนินนโยบายหรือมาตรการเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม

» **การเตรียมตัวจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี** โดยศึกษาวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศ พร้อมกับลดขั้นตอนและกระบวนการของรัฐที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนและการนำเข้าเทคโนโลยี รวมถึงปรับปรุงกฎหมายให้คุ้มครองนักลงทุนไทย และสร้างฐานข้อมูลที่เพียงพอในการปฏิบัติตามข้อผูกพันในการกำกับดูแล

(4.2) **การดำเนินนโยบายเชิงรุกระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน** โดยเพิ่มบทบาทการเชื่อมโยงไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย เพื่อส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนเป็นแนวทางในการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เร่งรัดพัฒนาโครงการนำร่องเพื่อเป็น Show Case ระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้านให้ประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรม ปรับปรุงกลไกการพัฒนาให้สามารถเชื่อมโยงท้องถิ่น ส่วนกลาง และกลไกการดำเนินการระหว่างประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาการพัฒนาเข้าร่วมวางยุทธศาสตร์การพัฒนาระหว่างประเทศร่วมกัน (Hollywood Model)

(4.3) **การย้ายฐานการลงทุนของไทยเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน** โดยสนับสนุนการย้ายฐานโครงการลงทุนขนาดใหญ่ เช่น การลงทุนพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำที่สตริงนัมในกัมพูชา น้ำเทินในลาว และสาละวินในพม่า การส่งเสริมการทำ Contract Farming บริเวณชายแดนและพื้นที่ตอนในประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น

(4.4) การพัฒนาพื้นที่ในประเทศตามแนว **Economic Corridor** เพื่อรองรับ โดยเน้นพัฒนาเมืองชายแดนซึ่งเป็นจุดเปิดสำคัญในแนว Economic Corridor ให้สามารถสกัดกั้นแรงงาน ยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายข้ามแดน และเร่งพัฒนากฎระเบียบอำนวยความสะดวกการขนส่งประชากรข้ามแดน

4

การดำเนินงานขั้นต่อไป

4.1 สศช. จะนำประเด็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมประจำปี 2548 ไปประกอบการกำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้มีความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีการดำเนินงานตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

(1) การนำเสนอคณะกรรมการ สศช. (ชุดใหม่) พิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(2) การประชุมระดมความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง (Focus Group) ในภูมิภาคต่างๆ ซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมไทยทั้ง 4 กลุ่ม คือ สังคมแข่งขัน สังคมฐานานุภาพ สังคมพอเพียง และสังคมด้อยโอกาส เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันของสังคมไทย ในทิศทางที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนา

4.2 สศช. จะนำกรอบวิสัยทัศน์ ทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่ประมวลจากผลการประชุมประจำปี 2548 และการประชุมระดมความคิดเห็นทุกภาคส่วนในสังคมไทย เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ ก่อนดำเนินการยกร่างรายละเอียดของยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในลำดับต่อไป

2

รายละเอียดการประชุม

โครงการจัดประชุมประจำปี 2548 ของ สศช.

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ : 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

1

หลักการและเหตุผล

- 1.1 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มีภารกิจในการจัดประชุมประจำปี เพื่อรายงานการติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายของรัฐบาล พร้อมทั้งข้อเสนอยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาเพื่อรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรีและสาธารณชน ทั้งนี้ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา ซึ่งพบว่าสามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประเทศให้กับทุกภาคส่วนของสังคมได้เป็นอย่างดี โดยในปี 2545 ได้จัดประชุมเรื่อง “ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย : 5 ปีหลังวิกฤตเศรษฐกิจ” ปี 2546 ได้จัดเรื่อง “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และปี 2547 เรื่อง “เศรษฐกิจนอกระบบกับการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ”
- 1.2 ในปี 2548 สศช.ได้กำหนดให้มีการประชุมประจำปี เรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ : 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10” เพื่อรายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 โดยใช้ดัชนีชี้วัด 3 ชุด คือ ดัชนีความอยู่ดีมีสุข ดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และดัชนีการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้ จะรายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ภายใต้วาระแห่งชาติ 4 เรื่อง และนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจที่ สศช. จะต้องดำเนินการตาม พ.ร.ฎ. ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ในเรื่องแผนการบริหารราชการแผ่นดิน และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2547 ที่มอบหมายให้ สศช. รายงานผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ทุกปีอย่างต่อเนื่อง และเตรียมจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้ครอบคลุมทุกมิติทั้งข้อมูลเชิงลึกและระดับรากหญ้า

2

วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อรายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยใช้ดัชนีชี้วัดความอยู่ดีมีสุข ดัชนีชี้วัดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน ขณะเดียวกันจะรายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ภายใต้วาระแห่งชาติ 4 เรื่อง และผลการพัฒนาในระดับภาค ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล

- 2.2** เพื่อให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้มีส่วนร่วมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ซึ่ง สศช. จะได้นำความคิดเห็นไปเป็นแนวทางในการจัดทำกรอบทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เพื่อให้ได้แผนยุทธศาสตร์ที่มีความชัดเจนของกรอบวิสัยทัศน์ ทิศทาง และแนวทางของยุทธศาสตร์ รวมทั้งเป็นแผนที่ได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

3

กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุมจะเป็นตัวแทนของทุกภาคส่วนในสังคมไทยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ประกอบด้วย คณะรัฐมนตรี นักการเมือง สมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ องค์กรพัฒนาเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป รวมทั้งสิ้นประมาณ 1,500 คน

4

รูปแบบวิธีการประชุม

เน้นรูปแบบและวิธีการประชุมที่เปิดโอกาสให้มีการระดมความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะได้อย่างเต็มที่ในช่วงเวลา 1 วัน ดังนี้

ภาคเช้า : เป็นการประชุมรวม

- การแสดงปาฐกถาพิเศษ โดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี และการฉายวิดีโอเรื่อง “ทศวรรษที่ท้าทายแห่งการพัฒนาประเทศ”
- การนำเสนอและอภิปราย เรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10” โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน

ภาคบ่าย : เป็นการประชุมกลุ่มย่อย

- การประชุมกลุ่มย่อย เพื่อระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายเกี่ยวกับกรอบทิศทางและ “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10”
- แบ่งกลุ่มย่อยออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ ① : การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทย

กลุ่มที่ ② : การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคง

กลุ่มที่ ③ : การเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้

กลุ่มที่ ④ : การพัฒนาสังคมเชิงรุก

กลุ่มที่ ⑤ : การเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค

5

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 5.1 ทุกภาคส่วนในสังคมที่ได้เข้าร่วมการประชุม ได้รับทราบสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่วัดด้วยตัวชี้วัดที่ชัดเจน และมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ
- 5.2 สศช. ได้รับข้อเสนอแนะและแนวทางที่เป็นประโยชน์ ต่อการนำไปปรับปรุงกรอบทิศทาง และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้มีประสิทธิภาพสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วนในสังคมไทย

กำหนดการประชุมประจำปี 2548 ของ สศช. เ รื่ อ ง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ : 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

วันศุกร์ที่ 24 มิถุนายน 2548

ณ ห้องแกรนด์ไดมอนด์บอลรูม ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี จ.นนทบุรี
จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

08.00 น.-09.30 น.	ลงทะเบียน
09.30 น.-10.40 น.	พิธีเปิดการสัมมนา
09.30 น -09.40 น.	วิดิทัศน์เรื่อง “ทศวรรษที่ท้าทายแห่งการพัฒนาประเทศ”
09.40 น.-09.50 น.	กล่าวรายงาน โดย เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
09.50 น.- 10.40 น.	กล่าวเปิดการสัมมนาและแสดงปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ทศวรรษที่ท้าทายแห่งการพัฒนาประเทศ” โดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี
10.40 น.-10.55 น.	พักรับประทานอาหารว่าง และเครื่องดื่ม
10.55 น.-12.15 น.	นำเสนอและอภิปราย เรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10” ผู้ดำเนินการอภิปราย: ดร.พนัส สิมะเสถียร ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้นำเสนอ: ดร.อำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อภิปราย: ศ.ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต ประธานคณะกรรมการอำนวยการธนาคารสมอง นายโมสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
12.15 น.-13.15 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.15 น.-17.00 น.	การประชุม 5 กลุ่ม เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับ “ทิศทางที่ท้าทายแห่งการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10” กลุ่มที่ ① : การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทย ประธาน: นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้นำเสนอ: ดร.อำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นายปรเมธี วิมลศิริ รักษาการที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อภิปรายนำ: ดร.สุทัศน์ เศรษฐบุญสร้าง Partner of Price Water House Cooper WMS Bangkok นายประมนต์ สุธีวงศ์ ประธานกรรมการสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

กลุ่มที่ ② : การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน

- ประธาน:** นายเกษม สนิทวงศ์ ณ อยุธยา
กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ผู้นำเสนอ:** นายสันติ บางอ้อ
รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ผู้อภิปรายนำ:** ท่านผู้หญิง ดร.สุธาวัลย์ เสถียรไทย
ประธานสถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
ศ.ดร.ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์
คณบดีคณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
รศ.ดร.พรายพล คุ่มทรัพย์
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กลุ่มที่ ③ : การเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้

- ประธาน:** ศ.นพ.ประเวศ วะสี
กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ผู้นำเสนอ:** นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ
รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ผู้อภิปรายนำ:** นายสมควร บุรมินทร์
รองกรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
รศ.ดร.ศักรินทร์ ภูมิรัตน
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
นายภาณุมาศ ศรีสุข
กรรมการผู้จัดการ บริษัทซิเมนต์ไทยโลจิสติกส์ จำกัด

กลุ่มที่ ④ : การพัฒนาสังคมเชิงรุก

- ประธาน:** รศ.ดร.จรี วิจิตรวาทการ
กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ผู้นำเสนอ:** นายกิตติศักดิ์ สินธุวนิช
รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ผู้อภิปรายนำ:** นพ.วิชัย เทียนถาวร
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
คุณหญิง ดร.กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ดร.ประทีป วีระพัฒนนิรันดร์
กรรมการบริษัทแพนไบโอเทค จำกัด

กลุ่มที่ ⑤ : การเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค

ประธาน: รศ.ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร

กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผู้นำเสนอ: ดร.อุทิศ ขาวเอี้ยง

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผู้อภิปรายนำ: ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี

ประธานกรรมการบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน MFC จำกัด (มหาชน)

นายวิวัฒน์ ศรีวิหค

เอกอัครราชทูตประจำกระทรวงการต่างประเทศ

ดร.พรชัย รุจิประภา

รองปลัดกระทรวงพลังงาน

ดร.เตือนเด่น นิคมบริรักษ์

ผู้อำนวยการด้านการบริหารจัดการระบบเศรษฐกิจ

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

3

พิธีเปิดการประชุม

คำกล่าวรายงาน

โดย เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ

คำกล่าวเปิดการประชุมและปาฐกถาพิเศษ *เรื่อง*

“ทศวรรษที่ท้าทายแห่งการพัฒนาประเทศ”

โดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

บทวิพากษ์ *เรื่อง*

“ทศวรรษที่ท้าทายแห่งการพัฒนาประเทศ”

คำกล่าวรายงาน ๐๐๗

นายอำพน กิตติอำพน

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในงานประชุมประจำปี 2548 ของ สศช. เรื่อง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ : 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

วันศุกร์ที่ 24 มิถุนายน 2548 ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี

๐๐/๐๐ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

ในนามของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน กระผมขอขอบพระคุณ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมประจำปี 2548 ของสำนักงานฯ เรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ : 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10” ในวันนี้

การประชุมในวันนี้ นับเป็นปีที่สี่ของการจัดประชุมประจำปี ของ สศช. และได้ใช้โอกาสนี้ เริ่มบทบาทในการจัดทำยุทธศาสตร์ของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีตามมติเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2547 ซึ่งการจัดทำยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศ ถือเป็นภารกิจสำคัญของสำนักงานฯ ที่ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องกว่า 40 ปีแล้ว แต่การจัดทำยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศครั้งนี้ แตกต่างจากการจัดทำแผนทั้ง 9 ฉบับที่ผ่านมา 2 ประการ คือ

ประการแรก : เป็นการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะยาว เพื่อชี้แนะให้แต่ละภาคส่วนของสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นภาคราชการ ภาคเอกชน เกษตรกร แรงงาน องค์กรการศึกษา องค์กรศาสนา และองค์กรต่างๆ ซึ่งล้วนมีบทบาทอยู่ในสังคมไทย ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ให้เกิดความยั่งยืน สมดุล และมั่นคงในระยะยาว

โดยที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงมากมาย ทั้งที่คาดการณ์ได้และคาดการณ์ไม่ได้ ดังนั้น การวางยุทธศาสตร์ที่ดีและเหมาะสม จะต้องสร้างองค์ความรู้และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน

ประการที่สอง : การจัดทำยุทธศาสตร์ทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องกำหนดทิศทางและบทบาทของทุกภาคส่วน ทั้งในด้านความรับผิดชอบและหน้าที่ รวมทั้งการสนับสนุนที่จะเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ให้เข้าสู่เป้าหมายของความสมดุล ทั้งในด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิตของประชาชน รวมทั้งเพิ่มพูนทุนทางสังคม ที่จะทำให้ประเทศไทยดำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีของประเทศในประชาคมโลก และมีขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ โดยมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในระยะยาว

ในการประชุมประจำปีในครั้งนี้ ทางสำนักงานฯ ได้เรียนเชิญคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษา ภาคเอกชน องค์กรเอกชน ประชาคม และตัวแทนสถาบันต่างๆ จำนวนกว่า 2,000 คน โดยในภาคเช้า ภายหลังที่ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี จะได้บรรยายพิเศษเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของ “ทศวรรษที่ท้าทายต่อการพัฒนาประเทศ” ซึ่งจะเป็นแนวทางที่สำคัญในการวางแนวทางของการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ที่จะได้มีการอภิปรายในช่วงเช้า และในช่วงบ่าย จะเป็นการสัมมนากลุ่มย่อย 5 กลุ่ม ได้แก่

- การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทย
- การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน
- การเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้
- การพัฒนาสังคมเชิงรุก
- การเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค

สำนักงานฯ ใคร่ขอพระขอบคุณ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี และผู้มีเกียรติทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาร่วมประชุมในวันนี้ และขอบคุณกรมประชาสัมพันธ์ ที่ได้กรุณาสับสนุนให้มีการถ่ายทอดสดทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว กระผมขอกราบเรียนเชิญ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้กรุณากล่าวเปิดการประชุมประจำปี 2548 ของ สศช. พร้อมทั้งแสดงปาฐกถาพิเศษ เพื่อเป็นแนวทางในการประชุมครั้งนี้ต่อไป

ขอกราบเรียนเชิญครับ

คำกล่าวเปิดการประชุม และปาฐกถาพิเศษ *จบ*

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร

เรื่อง ทศวรรษที่ทำนายแห่งการพัฒนาประเทศ

วันศุกร์ที่ 24 มิถุนายน 2548 เวลา 09.50 - 10.50 น.

ณ ห้องแกรนด์มอนด์บอลรูม ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี

จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ท่านรองนายกรัฐมนตรี ท่านรัฐมนตรี ท่านประธานและคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ท่านเลขาธิการ ท่านผู้บริหาร นักวิชาการ และท่านผู้มีเกียรติที่เข้าร่วมประชุมทุกท่าน

ผมมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้เข้ามาร่วมในงานประชุมประจำปีของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกๆ ปี และทุกปีก็จะให้ผมพูด พอพูดทุกๆ ปีก็จะไม่มีอะไรจะพูด จึงพยายามที่จะพูดเพื่อให้เป็นแนวทางที่เราจะช่วยกันคิด เพราะว่าเป็นเรื่องราวของประเทศที่มีมาก ซึ่งก็ไม่มีใครที่จะรู้ทุกเรื่อง และก็ไม่มีใครที่มีความเก่งในเรื่องเดียวแล้วสามารถตอบคำถามของประเทศได้ทุกปัญหา

โลกและประเทศไทยมีพลวัตสูง - ต้องปรับตัวตลอดเวลา

เรมาย้อนดูว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของเราในขณะนี้อยู่ที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 แนนอนสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตก็จะมีผลถึงในปัจจุบันและในอนาคต เพราะว่าเรากำลังอยู่กับโลกที่มีพลวัตสูง แนนอนถ้าโลกมีพลวัตสูง ประเทศเราก็มีพลวัตสูงเช่นกัน ถ้าเราช้าต่อการเปลี่ยนแปลง หมายความว่าเราล้าหลังการเปลี่ยนแปลง หรือความเร็วของการเปลี่ยนแปลงช้ากว่าพลวัตที่อยู่รอบตัวเรา แสดงว่าเรากำลังถอยหลัง ถ้าเราอยากจะได้หน้า หรือจะเดินไปพร้อมๆ กับที่โลกเขาเดินกัน ความเร็วเท่ากัน เราจะต้องมีการปรับตัว มีการตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา

วันนี้เราได้มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ซึ่งจะต้องให้รัฐบาลมีแผนปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา คือ มีแผน 4 ปี และแผนรายปี เมื่อเป็นเช่นนี้เราต้องถามว่า แล้วแผนของสภาพัฒน์เราจะทำอย่างไรดี ผมก็เลยคิดว่า ถึงเวลาที่สำนักงานจะต้องปรับบทบาทตัวเองใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าจัดทำแผนก็ต้องเป็นแผนในลักษณะของแผนยุทธศาสตร์ และกระทรวงก็ต้องทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ เรื่องยุทธศาสตร์เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพราะไม่เช่นนั้นก็จะไม่มีทิศทาง

ภาคการเมืองและภาคราชการปรับเข้าหากันเพื่อทำงานให้ถูกใจประชาชน

ในอดีตเรื่องของการมีแผนของสภาพัฒน์เป็นเรื่องที่ถูกต้อง และต้องมี เพราะว่าการเมืองในอดีตเป็นการเมืองแท้ เมื่อเป็นการเมืองแท้ก็คือว่า วิถีทางแห่งการเข้ามาในบ้านเมืองนั้น เป็นวิถีทางในการต่อสู้ได้ 2 วิธี วิธีหนึ่งก็คือว่า ได้แสดงตัวเองให้คนหลงเชื่อว่าตัวเองดี ก็จะได้เลือก กับอีกวิธีหนึ่งก็คือ ใช้เงิน ใช้อิทธิพล ซึ่งก็ไม่ได้มีทางเลือกให้กับประชาชนว่าต้องมาทำอะไรให้เขา และจะอย่างไรให้เขาเชื่อถือ ถ้าเขาเชื่อเขาก็เลือก ถ้าเขาไม่เชื่อก็ไม่เลือก แต่การเมืองได้เปลี่ยนไปหลังจากที่มีรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน โดยมีการ

เลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรมมากขึ้น มีการแข่งขันในทางนำเสนอ เพราะวาระระบบสื่อสารเปลี่ยนไป การนำเสนอเน้นแทรกซึมไปถึงประชาชน ประชาชนก็เริ่มกลับมาคิดว่า การที่เอาเงินเขาไปแล้ว 200 บาท กับสิ่งที่เขามองว่าอนาคตที่เขาเข้าใจว่าจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเป็นอย่างไรนั้น จึงเป็นการตัดสินใจของประชาชนที่เลือกเส้นทางที่บอกอนาคตของตัวเอง เพราะฉะนั้น**พรรคการเมืองจะต้องมีความรู้ มีฐานข้อมูลของตัวเอง มีวิชาการ ถึงจะนำเสนอได้ถูกใจประชาชน**

เมื่อการเมืองเปลี่ยน หมายความว่า พรรคการเมืองมีวิชาการขึ้น และเข้ามาบริหารประเทศด้วยสิ่งที่ได้นำเสนอ กับประชาชน จึงเป็นสิ่งที่ถูกต้องในระบบประชาธิปไตย เพราะประชาชนรู้แล้วว่าเป็นสิ่งที่รัฐบาลจะทำให้เขา เพราะฉะนั้น**ภาคราชการก็ต้องทำในสิ่งที่เป็นการผูกพัน (Mandate) ที่ได้ให้ไว้กับประชาชนด้วย** ข้าราชการจึงต้องปรับและเปลี่ยน เมื่อก่อนนี้ข้าราชการมีหน้าที่เขียนให้หมด ทั้งนโยบายและแผนปฏิบัติ ส่วนฝ่ายการเมืองก็ต้องปฏิบัติตามแนวที่ข้าราชการเขียนไว้ แต่ว่าสิ่งเหล่านี้ที่ผ่านมามีทั้งถูกและผิด **ที่ถูก เพราะเป็นระบบที่มีวิชาการ แต่ที่ผิดก็คือ ราชการมักจะ Inside out มากกว่า Outside in** ราชการมักจะไม่ค่อยรู้ปัญหาที่แท้จริงของประชาชน แต่ฝ่ายการเมืองจะรู้ปัญหาที่แท้จริงของประชาชนเป็น Outside in ถ้ามีวิชาการและได้ออกไปสัมผัสกับประชาชน ก็จะรู้ถึงปัญหาที่แท้จริงของประชาชน เมื่อ Outside in กับ Inside out มาเจอกัน จะทำให้ได้นโยบายและแผนปฏิบัติการที่ถูกต้อง แต่ว่าบางอย่างที่ผ่านมา Outside in ก็อยู่ฝ่าย Outside in และ Inside out ก็อยู่ส่วน Inside out แล้วไม่เจอกัน ไม่สามารถปรับเข้าหากัน ในที่สุดก็ไม่ได้ นโยบายหรือแนวทางบริหารที่ถูกต้อง

จัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติและมีแผนปฏิบัติการสอดรับจะทำให้เกิดพลวัตรขับเคลื่อน

ตลอด 4 ปีกว่าๆ 5 ปีที่ผ่านมา สิ่งหนึ่งที่เปลี่ยนไป ผมต้องขอขอบคุณเพื่อนข้าราชการทุกคนที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ ถ้าเราไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ในช่วงที่เราต้องต่อสู้ทางความคิดมากเกินไป ก็จะทำให้ความช้าในการที่จะแก้ไขปัญหาของชาติเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นในวันนี้ผมก็ตั้งใจที่ท่านเลขาฯ สภาพัฒน์บอก ว่า กำลังจะ**ปรับให้สภาพัฒน์เป็นองค์กรที่จะคิดทำยุทธศาสตร์ของประเทศในทุกมิติ** ซึ่งอันนั้นจะเป็นประโยชน์มาก และก็จัดทำแผนเป็น Strategic Plan มากกว่าการเป็น Implementation Planning พวก Implementation Planning หรือแผนปฏิบัติทั้งหลายก็ให้กระทรวงทำสอดรับ เพื่อให้ยุทธศาสตร์เหล่านั้นมีพลังในการขับเคลื่อน ถ้าเป็นอย่างนั้นผมว่าเริ่มจะเป็นแนวทางที่ถูกต้องแล้ว

ใช้ e-Government เชื่อมต่อข้อมูลส่วนราชการทุกระดับเพื่อให้ระบบงบประมาณมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าขึ้น

ที่นี่ผมก็จะถามต่อว่า สิ่งที่เป็นปัญหาของเราก็คือระบบฐานข้อมูล เรามีข้อมูลไม่เพียงพอในอดีต และข้อมูลของเราค่อนข้าง Static เป็นข้อมูลที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก หรือถ้าเปลี่ยนแปลงก็ช้า เพราะระบบการเก็บข้อมูลในอดีตไม่ค่อยดี แต่เดี๋ยวนี้ก็ดีขึ้นแล้ว ถ้าระบบ e-Government ประสบผลสำเร็จก็จะทำให้ข้อมูลนั้นมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น และที่สำคัญคือเราได้เริ่มใช้ระบบ GFMS (Government Fiscal Management Information System : โครงการเปลี่ยนระบบการบริหารงานการเงินการคลังภาครัฐสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์) ทำให้ระบบราชการตื่นตัวมากขึ้น เพราะว่าเริ่มเห็นเป็นรูปธรรมแล้ว ซึ่งภายในเดือนตุลาคม ปี 2549 เงินรายได้ของประเทศที่จะนำไปสู่เป็นรายจ่าย จะอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ On line real time ต่อไปจะมีการเชื่อมต่อจนถึงองค์กรอิสระ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อเชื่อมกันหมด ก็จะเห็นหมด

แม้ว่าขณะนี้สามารถเชื่อมได้แค่ระบบส่วนราชการส่วนกลางลงไปถึงจังหวัด ก็สามารถมองเห็นหมดแล้วว่า เงินงบประมาณมีเท่าไร และถูกนำไปใช้ตรงไหนอย่างไร ทำให้ตรงนี้ยังไม่ได้ใช้ ในวันอาทิตย์นี้ (26 มิถุนายน) จะมีการประชุมไล่เงินตามท่อ เราจะเห็นเงินค้างท่ออยู่มากมาย เพราะว่า**ส่วนราชการบางส่วนของงบประมาณเก่า มีเหตุผลพูดจาดี รัฐมนตรีก็เก่ง เลยกิดเป็น “ทศกัณฐ์” ขึ้นมา คือกันเงินแล้วไม่ได้ใช้ ทำให้คน**

ที่ใช้แต่กันเงินไม่เป็น เลยไม่ได้ใช้ อันนี้ทำให้ประเทศเสียโอกาสในการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัดว่า ปีงบประมาณ 2548 ที่จะสิ้นสุดในวันที่ 30 กันยายนนี้ งบลงทุนมีประมาณ 3 แสนล้าน ถ้าไม่ทำอะไรจะเหลือ ประมาณแสนล้านบาท ที่เราเรียกว่า “งบประมาณสมดุล” ที่จริงเป็น “งบประมาณเกินดุล” เพราะอีกแสนล้านบาทเราไม่ได้ใช้ แสนล้านนี้เสียโอกาสแก่ประเทศชาติ ถ้าแสนล้านลงไปสู่ระบบเศรษฐกิจ เศรษฐกิจก็จะหมุนเวียนจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังมีงบค้างเก่าของปี '46 และปี '47 อีกประมาณแสนกว่าล้านบาท และยังมี งบรัฐวิสาหกิจอีก 3 แสนกว่าล้าน รวมทั้งหมด 5 แสนล้านบาท ฉะนั้น การล้างท่อทั้งหมดครั้งนี้ จะต้องเป็นการล้างท่ออย่างดี และต้องให้ความสำคัญกับเรื่องประสิทธิภาพอย่างมาก

จะต้องเร่งพัฒนา Attention Economy โดยสร้างระบบฐานความรู้ ฐานข้อมูลให้ดี เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพให้ดีขึ้น

ถ้าหากว่าระบบราชการของเรามีระบบข้อมูลที่ดี เราสามารถใช้ **Attention Economy** คือ นำตัวเลขไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพให้ดีขึ้น ผมยกตัวอย่างง่ายๆ มีอยู่วันหนึ่ง ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสรรพสามิต ภาษีสุรา มาพบผม แล้วก็เอาตัวเลขของเรามาวิเคราะห์ให้ผมดูว่า ทุกครั้งที่เราขึ้นภาษีสรรพสามิตในอดีต ปริมาณการบริโภคสุราก็ไม่ลดลง แต่ขณะเดียวกันยอดขายที่เพิ่มขึ้นกับภาษีที่ไม่เพิ่มขึ้น ไม่ได้เป็นไปในทางเดียวกัน คือขายได้เพิ่มขึ้น แต่ภาษีได้น้อยลง และคนดื่มเหล้ามากขึ้น โดยพบว่าคนดื่มเหล้าของคนมากขึ้นนั้น ได้หันไปดื่มเหล้าคุณภาพต่ำแทน แสดงว่าการเพิ่มภาษีทุกครั้งทำให้คนดื่มเหล้าคุณภาพต่ำลง นั่นก็คือว่าเป็นอันตรายต่อสุขภาพมากขึ้น แต่ถ้าเราไม่รู้เราก็ทำไปเรื่อยๆ อย่างนี้ โดยที่ไม่เห็นตัวเลข ในที่สุดคนรุ่นใหม่ก็จะดื่มเหล้าที่มีคุณภาพต่ำลงเรื่อยๆ หลายประเทศที่ทำแล้วไม่ดีขึ้น เขาบอกว่าประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย มีการคิดภาษีสรรพสามิตตามแอลกอฮอล์ในเหล้า ของเราไปคิดตามราคาเหล้า เพื่อจะคุ้มครองผู้ผลิตในประเทศ แต่ภาษีที่เราเก็บได้จะไม่คุ้มกับการที่เราต้องมาดูแลสุขภาพของคน

Attention Economy จึงเป็นจุดที่เราต้องเร่งพัฒนา ผมถึงบอกว่า**สภาพจะต้องมีกลไกในการที่จะให้เรา มีระบบข้อมูลที่ดีและทันสมัย ถึงจะเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง** อย่างที่ผมเคยพูดว่า จาก Data แล้วมาด้าน Information จาก Information เรามีการวิเคราะห์ที่ดี ก็จะสามารถมี Knowledge มีความรู้ แต่เมื่อเราใช้ Knowledge เราเกิด Wisdom เกิดปัญญา เพราะฉะนั้นถ้า Data ไม่มี เริ่มต้นตั้งแต่แรกไม่ดี ก็หมดไป หรือมี Data แต่นำมารวบรวมเป็นหมวดหมู่ไม่ได้ ก็ไม่มี Information พอมี Information เสร็จแล้วไม่มีการวิเคราะห์ ก็ไม่มีความรู้ เพราะฉะนั้น**ในเบื้องต้นจะต้องสร้างระบบฐานความรู้ ฐานข้อมูลให้ดี**

สร้าง Hollywood Model โดยการ GMOs ปัญญาเพื่อการพัฒนาทุกสาขา

ที่นี้ทำไมส่วนวิชาการต้องปรับปรุง เพราะวันนี้ทุกอย่างมีข้อมูล มีระบบวิชาการ และมีความรู้สมัยใหม่อยู่มากมาย สามารถเข้าถึงได้ ฉะนั้น ถ้าเราไม่ปรับตัว คนอื่นเขาปรับตัวก่อน เขาก็รู้มากกว่า วันนี้ในพรรคไทยรักไทยมีนักวิชาการอยู่มาก มีสมาชิกที่เป็น PhD. อยู่ 1,800 คน ผมกำลังจะจัดให้เป็นหมวดหมู่ เป็นกลุ่ม โดยเชิญชวนบรรดาดีออกเตอร์ทั้งหลายมารวมกัน เรียกว่าเป็น **“GMOs ปัญญา”** คือเอาคนเก่งทั้งหลายมารวมกันเป็นทีมขึ้นมา หรือเรียกว่า **“Hollywood Model”** เพื่อแก้ปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต้องการคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่คิดว่าจะต้องใช้ความรู้ต่างๆ มาก เพื่อให้บ้านเมืองได้รับการพัฒนาในสาขาต่างๆ และในโอกาสต่อไป เราจะมีการสอนหนังสือให้ความรู้แก่นักการเมืองของพรรค ต่อไปนักการเมืองก็จะมีความรู้ และมีการพัฒนามากขึ้น

เพราะฉะนั้นสภาพัฒน์ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง แบงก์ชาติ จะต้องมีความรู้อยู่ตลอดเวลา ต้องปล่อยพลังสมองให้เขาช่วยกันคิด ช่วยกันทำ เพื่อที่จะได้แนวความคิดใหม่ๆ สำหรับการแก้ไขปัญหาของประเทศ อันนี้คือแนวการบริหารทั่วไปที่ผมอยากจะเห็นสภาพัฒน์เปลี่ยนแปลงไป ถ้าไม่เช่นนั้นเราจะได้คนที่มีความรู้ความสามารถได้ทำงานเต็มที่

ต้องฟังความรอบด้านเพื่อการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

อีกอันหนึ่งที่ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว แต่อยากให้เห็นเพื่อที่ทุกคนจะได้เข้าใจว่า ประเทศที่เป็นประชาธิปไตยต้องบริหารเศรษฐกิจแบบทุนนิยมอยู่แล้ว แต่ไม่ได้หมายความว่าเราจะไม่เข้าใจเศรษฐกิจทางด้านสังคมนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนจน เศรษฐกิจแบบทุนนิยมแข่งขันกันบางครั้งก็ไม่ได้สนใจสถานะ คือมีการแข่งขันกันอย่างแท้จริง คนจนคนรวยก็ต้องแข่งขันกัน ซึ่งถ้ามันต่างกันก็ทำไม่ได้ เพราะฉะนั้นความไม่เข้าใจในเรื่องปัญหาของคนจนคนด้อยโอกาส จึงเป็นสิ่งที่ยังเกิดขึ้น

ในอดีตเป็นเวลาหลายสิบปีมาแล้ว เรามี กรอ. สมาคมธนาคาร สมาอุตสาหกรรม และหอการค้า เป็นที่ปรึกษาคอยให้ข้อมูลแก่ภาครัฐในการส่งออกของประเทศ อันนี้คือการรับฟังข้อมูลในมุมเศรษฐกิจทุนนิยมเต็มที่ แต่เราไม่มีมุมมองหรือแนวคิดจากเศรษฐกิจฐานราก เพราะฉะนั้นผมจึงได้มีการตั้งคณะกรรมการที่มาจากผู้นำชุมชน เข้ามาให้คำแนะนำผมเหมือนกรอ.ในระดับชาติ ส่วนในระดับจังหวัด ผมก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีระบบคัดเลือกคัดสรรผู้นำชุมชนที่จะมาให้คำแนะนำแก่ผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเข้าใจวิถีชีวิตที่แท้จริงของชุมชน และรู้วาทโยบายของรัฐบาลที่ออกไปจะกระทบอะไร จะได้ฟังความรอบด้าน ไม่ใช่ฟังความข้างใดข้างหนึ่ง จึงจะเกิดการพัฒนาที่สมดุลขึ้นและยั่งยืนได้ ซึ่งตรงนี้ได้เกิดขึ้นแล้ว และผมเชื่อว่าสภาพัฒน์ก็ได้เริ่มบางส่วนแล้วแต่ยังไม่ได้เป็นระบบ คือเริ่มในลักษณะของ Hearing โดยการรับฟัง และเข้าไปสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน แต่ถ้าหากว่ามีการรับฟังอย่างเป็นระบบ ก็必将มีความเข้าใจรอบด้านขึ้น

ต้องเน้นพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไปพร้อม ๆ กัน

ผมอยากจะบอกว่า สภาพัฒน์ที่ผ่านมาได้เน้นเรื่องเศรษฐกิจ แผนฯ 8 เน้นเรื่องการพัฒนาคน แต่ไม่มีการพัฒนา เพราะตอนนั้นเศรษฐกิจล่มอยู่ แต่เวลานี้เรื่องสังคมเป็นมิติที่จะต้องทำไปพร้อม ๆ กัน เราต้องเข้าใจว่าปัญหาสังคม ปัญหาสุขภาพจิตของเรานักหนา **ปัญหาสังคมเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจโดยตรง ถ้าจิตไม่เข้มแข็ง จิตมีปัญหา ผลิตภาพ หรือ Productivity ทางเศรษฐกิจก็จะต่ำลงเป็นธรรมดา และปัญหาสังคม คนที่ไม่แข็งแรง คนไม่มีการศึกษาหรือการศึกษาไม่พอเพียง ก็มีผลต่อทางด้านเศรษฐกิจเหมือนกัน** เพราะฉะนั้นก็อยากจะให้สภาพัฒน์ได้เน้นเศรษฐกิจและสังคมไปในตัว

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ท้าทายที่ต้องทำในทศวรรษหน้า

ทีนี้ก็มาดูว่า เราจะเข้าใจแนวทางในการที่จะมองปัญหาของประเทศได้อย่างไร เราต้องมองปัญหาประเทศไทยโดยตั้งต้นที่ตัวเรา เข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง แล้วทำอย่างไรถึงจะทำให้เราแข็งแรง และก็ต้องเข้าใจรอบข้าง สิ่งที่เรากระทบรอบข้างก็คือ ประเทศเพื่อนบ้าน และก็เข้าใจรอบโลก นั่นก็คือ โลกไปอย่างไร เศรษฐกิจโลกเป็นอย่างไร ความท้าทายข้างหน้าที่มีผลกระทบต่อเรามีอะไร ทั้ง 3 ด้านคือ **รู้เรา รู้รอบด้าน และรู้รอบโลก 3 ขั้วนี้คือสิ่งที่เป็นภาระที่ท่านจะต้องทำความเข้าใจและวางยุทธศาสตร์ให้ได้** ด้านตัวเราก็คือ สร้างความแข็งแรง ด้านรอบตัวก็คือจะแหวกวงล้อมของปัญหาอย่างไร และด้านรอบโลกก็ต้องถามว่าจะเผชิญมันอย่างไร

1

“รู้เรา” ต้องตั้งต้นสร้างตัวเราให้แข็งแรง

ทางด้านตัวเรา การสร้างความเข้มแข็งให้ประเทศ จะต้องวางยุทธศาสตร์ที่จะต้องทำในระยะ 4-5 ปี ข้างหน้า 2 เรื่องใหญ่ๆ *เรื่องแรกก็คือเรื่องของความยากจน* การแก้ไขปัญหาความยากจนนั้น เป็นการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและการแก้ปัญหาทางสังคมไปพร้อมๆ กันและในเวลาเดียวกัน เป็นเรื่องที่เป็นภาษาที่พูดมานาน แต่การปฏิบัติอย่างจริงจังนั้นไม่ค่อยเกิด แต่เรื่องนี้ถ้าจะให้เกิด ก็ต้องเกิดอย่างเข้มแข็ง เกิดอย่างมั่นคงและต่อเนื่อง และต้องเกิดอย่างสิ้นซาก พูดง่ายแต่ทำยาก แต่ถามว่ายากจนเกินมือนุษย์ไหม ไม่เกิน ผมเชื่อว่าทำได้แต่ต้องกล้าทำ และต้องกล้าทุ่ม

(1) ต้องแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยการให้ปัจจัยสี่ สร้างรายได้ชนะรายจ่าย และแก้ไขปัญหาหนี้สิน

ถ้าเราคิดว่าจะสร้างอนุสาวรีย์แห่งผลงาน อย่างเช่น สร้างถนน สร้างรถไฟฟ้าอย่างเดียว แต่ไม่สร้างคนให้เป็นคน ไม่สร้างความเข้มแข็งให้กับคนส่วนใหญ่แล้ว กำลังคิดผิด ประเทศจะล้มเหลว *ประเทศจะรุ่งเรืองอยู่ที่คน คนที่สำคัญที่สุดก็คือ คนส่วนใหญ่ของประเทศ คนส่วนใหญ่ของประเทศคือฐานที่พวกเราต้องยืน นั่นก็คือคนจน เกษตรกร คนชนบท หรือคนจนเมือง* ถ้ามองตรงนี้เราจะไปโทษอะไรไม่ได้เลย ต้องมีอย่างเดียวคือทำ ทำให้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง*เรื่องของปัจจัยสี่ที่จะต้องให้เขา*

วันนี้ปัจจัยสี่อันแรกก็คือ ในเรื่องยารักษาโรค ก็ได้ทำ 30 บาทรักษาทุกโรคไปแล้ว และมีการพัฒนาไปถึงจุดที่มีความเข้มแข็งมากขึ้น เรื่องของที่อยู่อาศัย เรื่องโครงการบ้านเอื้ออาทร บ้านมั่นคงก็จะต้องทำต่อไป เรื่องของอาหารกับเครื่องนุ่งห่มก็คือรายได้ ซึ่งผมได้ให้เริ่มมีการทำบัญชีรายครอบครัว โดยเชิญประชุมนายอำเภอ ทั้งโครงการ SML ในการแก้ไขปัญหาชุมชน แก้ไขปัญหารายครัวเรือน และการนำมาซึ่งรายได้เพิ่มเติม เพราะงานที่ทำเพิ่ม จะทำให้เขามีรายได้ชนะรายจ่าย รวมทั้งเรื่องหนี้สินที่จะต้องแก้ อันนี้คือสิ่งที่ต้องทำให้ทุกคน และเป็นเรื่องยากที่สุดที่จะต้องแก้

(2) ปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจต้องทำควบคู่กับการปรับโครงสร้างหนี้

ส่วนเศรษฐกิจทั่วไปนั่นก็คือ *การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ* ซึ่งได้พูดกันมาบ้าง คราวนี้เราต้องทำ ที่ท่านเข้าประชุมในวันนี้ ความจริงผมได้มอบการบ้านให้สภาพัฒน์ตั้งแต่ปลายเทอมรัฐบาลที่แล้ว แต่วันนี้สภาพัฒน์กำลังเชิญชวนท่านทั้งหลายมาช่วยกันคิด ช่วยกันเสนอ คือประเทศได้เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี 2540 เสร็จแล้วเราก็ได้มีการปรับโครงสร้างหนี้ของประเทศ และก็นี่ของภาคธุรกิจขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการปรับโครงสร้างหนี้ภาคประชาชน *การปรับโครงสร้างหนี้โดยไม่มีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจนั้นไม่ยั่งยืน* เป็นการปรับเพื่อซื้อเวลา ถ้าปรับโครงสร้างหนี้แล้วไม่มีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ เราก็จะต้องเจอปรับโครงสร้างหนี้อีกหลายรอบ เพราะว่าเรากำลังดูเรื่องเงิน แต่เราไม่ได้ดูเรื่องรายได้ เรื่องรายจ่ายของตัวเอง

การจัดการเรื่องรายได้ เรื่องรายจ่าย ก็คือการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจนั่นเอง โดยต้องไปคู่กันกับการปรับโครงสร้างหนี้ ตอนนี้นั่นที่ปรับโครงสร้างหนี้เสร็จ แล้วก็กลับมาเป็น NPL ใหม่อีกครั้งก็เพราะไม่ได้ปรับโครงสร้างการทำมาหากินของตนเอง ถ้าหากบริษัทไหนไม่ได้ปรับโครงสร้างการทำมาหากินของตัวเองก็ต้องกลับมาเป็น NPL อีกครั้ง เหมือนกันถ้าประเทศไทยไม่ปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้จริงจัง ต้องถามว่าอีก 10 ปีเราจะทำมาหากินอะไร เพราะสิ่งที่เราทำมาหากินในวันนี้

กำลังแข่งขันไม่ได้ในทุกๆ อย่าง บางอย่างแข่งขันได้ แต่ต้องทำให้มันเข้มข้นกว่าเดิม ถ้าไม่เข้มข้น ในวันนี้นักวันหนึ่งมันจะแข่งขันไม่ได้

ผมถึงบอกว่าปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเป็นเรื่องใหญ่ที่ต้องร่วมมือร่วมใจกัน ทำแล้วคิด โดยคิดเป็น Agenda **อันแรกคือการปรับโครงสร้างด้านอุตสาหกรรม** ต้องถามตัวเราเองว่าจะทำ อุตสาหกรรมอะไรที่เราแข่งขันได้แล้วมีกำไร รับจ้างทำของในอดีตนั้นถูก เพราะต้องการ Employment การจ้างงาน แต่ถามว่าการจ้างงานแบบนี้สู้เขาได้ไหม แรงงานราคาถูกเราไม่ใช่อีกแล้ว แล้วถามว่าเราจะ Import แรงงานราคาถูกจากประเทศเพื่อนบ้านมาทีละ 3-4 ล้านคนอย่างนั้นหรือ แล้วมาทำลาย ทรัพยากรโดยใช้ทรัพยากรถูกๆ อย่างนั้นหรือ **ต้องกลับมาถามว่าอุตสาหกรรมอะไรที่เราจะต้องทำต่อไป แล้วทำอย่างไรถึงจะเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศ หรือมี Local Content ในเปอร์เซ็นต์ที่สูงขึ้น** ถ้าเราใช้ในลักษณะเอาวัตถุดิบจากต่างประเทศมาใช้รับจ้างทำของ อย่างเดียว ถามว่าเราพร้อมที่จะเป็นทาสแก่คนทั้งโลกแล้วหรือ

เราจะต้องใช้สิ่งที่เรามีอยู่ โดยดูว่าเรามีความแข็งแรงเรื่องอะไร ต้องกลับไปคิด การเพิ่มมูลค่า Value added อย่างเดียวพอหรือไม่ **ถ้าเป็นมาตรการเฉพาะหน้า หรือระยะกลาง การเพิ่มมูลค่า Value added ยังพอไหว แต่ถ้าระยะยาวแล้วต้องไปสู่ Value Creation** จะต้องมีการ Design เป็นของตนเอง จะต้องมีการ Research มี Brand และจะต้องสร้าง Marketing ให้ตัวเอง ถ้าไม่เช่นนั้น เราเพียงแค่มาเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าตัวนั้น แล้วสักประเดี๋ยวคนอื่นเขาก็มาเพิ่มมูลค่าได้ดีกว่า แล้วเราก็จะแข่งขันไม่ได้

ด้านการเกษตร คือการปรับโครงสร้างการเกษตรใหม่ เป็นเรื่องยาก เราต้องถามอีกว่าเกษตรที่เราทำอยู่ทุกวันนี้ อะไรที่มันแข็งแรงอยู่ จะรักษามันเอาไว้ได้นานแค่ไหน อะไรที่มันสู้ไม่ไหว แล้วพื้นที่เหล่านี้จะแก้ไขอย่างไร เพราะชาวบ้านก็คือชาวบ้านอยู่ดี เห็นคนอื่นปลูกก็ขอปลูกด้วย แล้วก็ไม่ได้เคยทำบัญชี ปลูกนี้ขาดทุน ปลูกหมุนเงิน นี่คือสิ่งที่ต้องถามและพูดคุยกับชาวบ้าน และต้องหาสิ่งทดแทนเพื่อเปลี่ยน เปลี่ยนแล้วไม่พอ เราต้องถามว่าเราจะขายสินค้าเกษตรแบบปฐภูมิ อย่างนี้ต่อไปหรือ แล้วแปรรูปจะอย่างไร จะเอาจริงเอาจังแค่ไหน กล้าไหม ที่เราจะส่งเสริมอย่างจริงจังเหมือนที่เราส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมให้ BOI ซึ่ง BOI จะเอาจริงเอาจังไหม นี่คือสิ่งที่ต้องหาคำตอบกัน

การปรับโครงสร้างด้านบริการ บริการอะไรแข่งขันได้ บริการอะไรแข่งขันไม่ได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น เราจะเป็นรัฐบาลที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง **ผลประโยชน์ที่จะได้รับการปกป้องอุตสาหกรรม เกษตร หรือบริการ ตัว Bottom Line จะต้องอยู่ที่ประชาชน ผู้บริโภค และประชาชนผู้ต้องอาศัยงานทำ** ฉะนั้น เรื่องของการจ้างงานกับเรื่องผู้บริโภค ทั้ง 2 ตัวนี้เป็นเรื่องที่จะต้องดู

ภาคเอกชนเองก็ต้องปรับตัว จะมารอให้รัฐบาลช่วยอุ้มต่อไปทั้งชีวิตเลย ไม่มีอีกแล้ว เพราะเราจะต้องเอาใจใส่ดูแลผู้บริโภค คือจะให้ผู้บริโภคซื้อของแพงแล้วมาอุ้มคุณไว้ไม่ได้ แล้วอุ้มคุณไว้การทำงานก็มีอยู่นิดเดียว ถ้า มีการจ้างงานเยอะก็อีกเรื่องหนึ่ง อย่างที่ผมเคยยกตัวอย่างว่าจอห์นเมเจอร์เล่าว่า วันหนึ่งได้ไปเยือนรัสเซีย บอริส เยลซินพานั่งรถออกไปนอกเมือง ก็ชี้ให้ดูว่านี่รัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งได้สั่งปิดแล้ว แต่รัฐวิสาหกิจแห่งนี้มีการจ้างคนงานถึง 5 หมื่นคน นี่คือความพอดีของการตัดสินใจว่าจะตัดสินใจอย่างไร

เมื่อมีการปรับโครงสร้างทางด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรมแล้ว ก็ต้องกลับมาเรื่องของการจะ Add Value และสร้าง Value Creation ว่าจะต้องสร้างมูลค่าให้สูงขึ้นได้อย่างไร นั่นคือการบ้านที่เป็นเรื่องของตัวเรา

เรื่องของรอบข้าง ประเทศเพื่อนบ้านเรา คือ เขมร ลาว พม่า ทั้ง 3 ประเทศนี้มี GDP รวมกันได้ 9 เบลีร์เซ็นต์ ถ้ารวมไทยด้วยก็เป็น 100 เบลีร์เซ็นต์ โดยที่มีประชากรรวมๆ กันแล้วก็พอๆ กับเรา แต่เรากับเขาก้าวไม่เท่ากัน นั่นก็คือเป็นธรรมชาติที่เศรษฐกิจจะดับต่างกัน ก็ต้องมีการไหลเข้าหากัน ในส่วนของผู้คนที่จะต้องดิ้นรนเพื่อชีวิตของตัวเอง สิ่งที่เราจะได้รับผลกระทบก็คือ หนึ่งยาเสพติด สองก็คือการค้ามนุษย์ สามแรงงานอพยพหนีเข้าเมือง แล้วสิ่งที่จะตามมาอีกมากมาย เช่น โรคอาชญากรรม ความมั่นคง ถ้ามว่าแล้วเราจะทำอะไร คือผมพยายามว่าจะทำอะไรจึงจะไปสร้างเขื่อนเศรษฐกิจติดกับเขาเหล่านี้ในประเทศเขา เพื่อให้เขามีงานทำ แทนที่จะเราจะมาแก้ไขปัญหในประเทศซึ่งแพงกว่า

ตอนนี้ก็มีโครงการ ACMECS (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy) : ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง) เกิดขึ้น อันนั้นมันจะเป็นโอกาสดีอันหนึ่งของเราด้วย เป็น WIN-WIN ทั้ง 2 ฝ่าย นั่นก็คือเรื่อง Contract Farming หลายอย่างที่เราลดแล้ว แรงงานเราทำมากเกินไปไม่คุ้ม เหมือนกับว่าเอาคนที่ทำผลผลิตได้ดีกว่าไปทำในสิ่งที่ได้ผลผลิตน้อยกว่า แต่ว่าประเทศเพื่อนบ้านนั้นค่าแรงงานถูก ทรัพยากรยังอุดมสมบูรณ์มาก บางอย่าง Contract Farming ก็ต้องทำ ยกตัวอย่างเช่น ไร่ไค้เซล เอทเธอนอล ถั่วเหลือง ข้าวโพดอ่อน และในขณะที่น้ำมันกำลังแพง แล้วเราเชื่อว่ามันก็จะต้องแพงต่อไปก็คือ การซื้อพลังงานจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นสิ่งที่เราต้องทำกันอีกเรื่องหนึ่ง

3

เรื่องของโลก สิ่งที่เกิดขึ้นวันนี้ เรายังไม่ได้แก้ไขความรู้ไม่เท่าทันโลกาภิวัตน์เลย 4 ปีที่ผ่านมาเราต้องไปแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเพราะความเป็นหนี้ เงินไหลออก ความไม่น่าเชื่อถือ ปัญหาสังคมที่มีอยู่ เราแก้ปัญหา 4 ปีที่แล้วคือซ่อมจริงๆ แต่ใน 4 ปีนี้จะต้องสร้าง ต้องทำทุกอย่าง เมื่อที่ผมบอกไปแล้วว่าการปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อนำไปสู่การสร้างรายได้ที่ยั่งยืนของไทยในอนาคต นั่นคืออีกด้านหนึ่ง แต่อีกด้านหนึ่งถ้าเราไม่รู้เท่าทันโลกาภิวัตน์ ก็ตายเหมือนกัน เพราะหาเงินมาแทบตาย เขาเอาเงินมาทุบ แล้วดูดเงินออกไปเกลี้ยงเหมือนนคราที่แล้ว เพราะรัฐไม่เท่าทันโลกาภิวัตน์ ที่เน้นย้ำว่าโลกาภิวัตน์ไม่ต้องพูดอะไรมาก คิดอยู่อย่างเดียวว่ามันเกิด Free Flow ของสิ่งที่สำคัญอยู่ 4 อย่างแน่นอนอีกอย่างที่มีมันจับต้องไม่ได้คือ เรื่องของวัฒนธรรม โลกกำลังจะเป็นวัฒนธรรมเดียวอยู่แล้วเพื่อรู้เท่าทันวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้น เช่น วัฒนธรรมของ MP3

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับพวกเราโดยตรงคือ Free Flow เรื่องมนุษย์ ทุกอย่างมี Positive และมี Negative มีด้านมืดและด้านสว่าง Free Flow ของมนุษย์วันนี้สิ่งที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยก็คือว่า คนเข้ามาขอทาน คนเข้ามาค้ามนุษย์ คนเข้ามาค้ายา เข้ามาประเทศไทยได้ง่ายกว่าคนที่เป็่่น Talent กับมีสตางค์ ซึ่งคนเก่งๆ ทั้งนักวิชาการและหมอยาจะมาช่วย อยากจะมาทำงานในประเทศไทย เราไม่รับ แต่ปรากฏว่าเรามีขอทานต่างด้าวเต็มเมือง กติกาตรงนี้เรายังมีปัญหา และเศรษฐกิจต่างประเทศที่อยากจะมาอยู่ประเทศไทย ก็บอกไม่รับ ถ้ามว่าเราจะปล่อยให้เป็นอย่างนี้ต่อไปหรือเปล่า

นั่นคือ Free Flow ของมนุษย์ ต้องมานั่งดูว่าอะไรที่เป็นด้านบวก เราจะเปิดรับมันอย่างไร เราจะปิดรับด้านลบอย่างไร ด้านดีของเราจะไหลออกไปจะอย่างไร อันนี้คือสิ่งที่ต้องมิกกฏกติกา ซึ่งผมบอกว่าจะต้องเปลี่ยน **Rule - Law - Regulation - Policy** ให้มันได้สิ่งที่ดี และขับสิ่งที่เสีย จึงเป็นการรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์

(2) Free Flow การเงิน - ระวังการโจมตีค่าเงินบาท และต้องเตรียมรับมือเงินไหลเข้าและออกอย่างรวดเร็ว

เรื่องที่ 2 เรื่องที่ต้องจับคือเรื่องเงิน วันนี้ท่านรู้ไหมว่าที่เราต้องใช้น้ำมันแพงนั้น เรื่องของ Demand และ Supply เป็นส่วนหนึ่ง แต่ Paper Trade ก็เป็นอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งวันนี้ Volume ของ Paper Trade มีมากกว่าเดิมไม่น้อยกว่า 3 เท่าในช่วงปีกว่าๆ ที่ผ่านมา เพราะระบบ Hedge Fund (กองทุนบริหารความเสี่ยง) ที่ทำให้นักเก็งกำไรทางการเงินได้รับความเชื่อถือจากสถาบันการเงินในการปล่อยสินเชื่อ นั้น ปรากฏว่า วันนี้ Hedge Fund บอกว่าทุน 1 กู้ได้ 8 ของเรามาธุรกิจ ภาค Real Sector บางอุตสาหกรรม 2 ต่อ 1 บางคนบอก 1 ต่อ 1 คือหมายความว่าทุน 1 กู้ได้ 1 แต่ Hedge Fund พอกู้ได้แล้ว ก็ไปเก็งกำไร บั่นราคา นี่เป็นส่วนหนึ่งที่ประเทศกำลังพัฒนาอย่างเราต้องรับกรรม

Fast Capital Flow ที่ทำให้เงินไหลเข้า และดูดเงินเราออกไป ถ้ามองว่าอย่างไร นโยบายแข่งขันทางการเงินว่าอย่างไร เปิดปิดอย่างไร ต้องศึกษาให้ลึก ไม่อย่างนั้นก็รู้ไม่ทัน โดนกินอีก ภาคปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจปรับอย่างดี ทำรายได้ดีมาก ประเทศไทยกำลังรวบอยู่ฟู **โดนโจมตีค่าเงินบาท** ร่วงหมดตัว เอาใหม่ บาทจากเดิม 25 มาเป็น 40 เคยปรับมาเป็น 50 กว่ามาแล้ว ถ้าเฟลโดนอีกที่บาทไปเป็น 100 เลย ไหวไหม **ต้องเรียนจากบทเรียนในอดีต เจ็บแล้วต้องจำ เจ็บแล้วต้องแก้ไข ไม่ใช่เจ็บแล้วแค้นทำอะไรไม่ได้** นี่คือสิ่งที่ต้องทำและต้องแก้เรื่องการเงิน

บรรดานักธุรกิจทั้งหลายที่ไม่เข้าใจเรื่องการเงิน ไม่ประสาเรื่องการเงิน ค้าขายเก่งยังงี้ก็หมดตัวได้ ผมถึงบอกว่า รัฐมนตรีต้องเข้าใจเรื่องการเงินโดยเฉพาะเรื่องงบประมาณ ไม่เช่นนั้นบริหารยังไงก็ไม่มีความ เพราะบริหารงบประมาณไม่เป็น เพราะฉะนั้น**คนที่คิดมิติเดียวก็ไม่ได้แล้ว นี่คือจุดอ่อนของระบบการศึกษาไทยที่คิดมาช้านาน ที่คิดแบบ Assembly Line** อย่างที่อาจารย์สิปปนนท์ (เกตุทัต) พูด หรือรู้เพียงมุมเดียวแจกแว่นรถม้าล่าปางคนละคู่ ฉะนั้น รู้มุมเดียวแต่คนอื่นเขารู้หมด พอเขาพูดในมุมที่ตัวเองไม่รู้ ก็ทะเลาะกันอุตลุด คนไม่รู้เถียงกับคนที่รู้เป็นประจำ

(3) Free Flow สินค้าและบริการ - ต้องรู้เท่าทันการค้าโลกและเน้นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า โดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศและต้องดูทั้งระบบ

เรื่องที่สามเรื่อง Free Flow สินค้าและบริการ สินค้าบริการต่อไปนี้ไปได้ทั่วโลก แต่บางประเทศฉลาดมี NTB – Non Tariff Barrier สำหรับกีดกันทางการค้าโดยไม่ใช้มาตรการทางด้านภาษีเหมือนเมื่อก่อน ทุกวันนี้จึงมีทั้งการตั้งกำแพงภาษี Tariff Barrier และ Non Tariff Barrier สารพัดรูปแบบที่จะสร้างขึ้นมา แต่ของไทย คนซื้อก็เป็นคนหนึ่ง คนขายก็เป็นคนหนึ่ง คนที่ขายก็วิ่งจนหัวชนกำแพงขายไม่ออกสักที ส่วนคนซื้อซื้อซื้อหมด ไม่มีกัน ไม่มีสู้ ไม่มีอะไรสักอย่าง เรียบร้อยแพ้อย่างเรื่องกึ่งเราโดนตัด GSP ขณะที่ประเทศคู่แข่งเราไม่โดน ยอดขายกึ่งของไทยที่ส่งออกไปยุโรปจาก 100 เหลือ 5 พอมีสินามิ ก็มากันใหญ่อยากจะช่วยประเทศไทย ผมบอกไม่เอาดังค์ จะพักหนี้ให้ผมก็ไม่เอา ผมบอกแค่คืนความเป็นธรรมให้เราเท่านั้น ขอแค่หนี้ได้ใหม่ รับปากกันทุกคน

วันนี้จะมีการประชุมที่ยุโรปบอกว่าจะคืน GSP กู้ให้ไทย แต่เนื่องจากระดับการพัฒนาไทยสูงกว่า จะเลื่อนคืนให้ 1 มกราคม ผมบอกถ้าคืน 1 มกราคม มีเรื่องแน่ ผมไม่ยอม ซึ่งพวกเราอาจจะต้องดื้อซื้อรถบีเอ็ม รถเบนซ์สักพัก นี่คือสิ่งที่เราจะต้องรู้เท่าทัน จะต้องมีการศึกษา และมีนโยบายรองรับ ไม่อย่างนั้นเวลาไปเจรจากับเขา มันเหมือนกับเราไม่รู้ว่านุ่งผ้าอะไรไป แต่ปรากฏว่าเขาเห็นว่าเรานุ่งผ้ารุ่งริ่งหมด เพราะเราไม่มีอะไรเลยในการไปเจรจากับเขา

เท่านี้ยังไม่พอ การส่งเสริมการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าเป็นหัวใจสำคัญที่เราจะต้องทำ พูดกันมาหลายรอบ แต่เวลาทำมันยาก เวลาจะทำก็ไม่มีใครอยากทำ เพราะตราบไคที่ FTA ซึ่งหมายถึง Low Local Content Rule of Origin คือจะมีการกำหนดไว้เลยว่า วัตถุดิบที่ผลิตในประเทศไทย Low Local Content ต้องมีอย่างน้อยกี่เปอร์เซ็นต์ เวลานั้นของเรามาผลิตใช้วัตถุดิบของนอกทั้งหมด บางอย่างทำไมต้องนำวัตถุดิบจากเมืองนอก ทั้งๆ ที่วัตถุดิบในเมืองไทยก็มี ถามว่าทำไมไม่ใช่ เขาบอกว่าถ้าใช้แล้วต้องเสีย VAT ไปก่อนแล้วถึงขอคืนทีหลัง แต่ถ้าใช้วัตถุดิบเมืองนอกแล้วไม่ต้องเสีย VAT เงิน 7 % หมุนไม่ทัน เรื่องเล็กๆ แค่นี้ก็มีปัญหาแล้ว นี่คือสิ่งที่เราไม่ได้ดูระบบของเราทั้งหมด

ต่อไปนี่เราจะต้องดูทั้งระบบ ผมเลยตั้งรองนายกฯ ไปดูแลคนละเรื่องเลย ดร.ทอง (พิทยะ) ไปดูเรื่องสินค้าและบริการ ผมบอกว่าผมไม่ได้ตั้ง ดร.ทอง ในฐานะรัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์ ผมตั้งในฐานะนักวิชาการประจำคณะรัฐมนตรี เพราะฉะนั้นห้ามเอาหมวกกระทรวงพาณิชย์มาใส่ ไม่เช่นนั้นไม่กล้าแตะกระทรวงอุตสาหกรรม เพราะต้องรักษามารยาทเอาไว้ จะต้องเป็นนักวิชาการ ต้องตรงไปตรงมาว่านี่คือประเทศไทย คิดแทนประเทศไทย

(4) **Free Flow ของเทคโนโลยีและความรู้ - ต้องปลดปล่อยพลังสมองคนไทยให้เข้าถึงเทคโนโลยีและความรู้เต็มที่**

เรื่องที่ 4 คือเรื่อง Free Flow ของเทคโนโลยีและความรู้ (Knowledge) อันนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่เราคิดว่าจะต้องอดอย่างไร ทั้ง Value added และ Value Creation คือวันนี้โลกกำลังพัฒนาความรู้ใหม่ๆ แปลกๆ มากมาย ความรู้ไม่มีขอบเขตจำกัด วิชาหนึ่งมาผสมกับอีกวิชาหนึ่งซึ่งเราไม่คิดว่ามันจะผสมกันได้มันก็ผสมกันได้เป็นวิชาใหม่ การผสมของความรู้และเทคโนโลยี มีมากมายจนเราตามไม่ทัน สมัยก่อนคนจบปริญญาเอกทางเคมีคิดสาร Chemical Compound ใหม่ๆ ได้ปีหนึ่ง 4-5 ตัว แต่เดี๋ยวนี้ยังไม่ทันจบเลย เป็น PhD. Candidate ทั้งนั้น สามารถใช้คอมพิวเตอร์ ใช้ซอฟต์แวร์ใหม่ คิด Chemical Compound ใหม่ๆ ได้ปี 50-60 ตัวได้สบายๆ เนื่องจากเทคโนโลยีก้าวหน้า พอไบโอเทคโนโลยีมาเจอกันกับเทคโนโลยีสื่อสาร ใครจะคิดว่า DNA มนุษย์ซึ่งมีอยู่หลายล้านตัว จะสามารถทำ Mapping DNA ได้ ในอนาคตข้างหน้าสามารถผลิตมนุษย์โดยเลือกได้เลยว่าจะเอาผมทอง ผมดำ ตาฟ้า เอาฉลาดมากฉลาดน้อย

เพราะฉะนั้นเราจะนั่งอยู่เฉยๆ และจะเรียนรู้แบบช้าๆ แบบของเราไม่ได้อะไร **ต้องปลดปล่อยพลังสมองคนไทยให้คนไทยสามารถที่จะเข้าสู่ความรู้ได้เต็มที่** โดยลดช่องว่างของการใช้คอมพิวเตอร์ ฉะนั้น ทุกคนจะต้องมีคอมพิวเตอร์ มีอินเทอร์เน็ต ต้องบรอดแบนด์ เพื่อให้คนไทยสามารถเข้าถึงบริการข้อมูลต่างๆ จากทั้งในประเทศและจากต่างประเทศได้ แล้วให้สมองเขาท่องเที่ยวโดยไม่มีที่สิ้นสุด ในการจะไขว่คว้าหาความรู้ของเขา นั่นก็คือเติมอาหารสมองให้คนไทยได้อย่างเต็มที่

และระหว่างทางจากวันนี้ถึงวันที่จะสร้างคนไทยด้วยระบบการศึกษาแผนใหม่ สร้างนักวิทยาศาสตร์ไทยขึ้นมา เราจะทำอย่างไร จะ Import ใหม่ ถ้า Import ไม่ได้เพราะกติกของเราเอง ก็ต้องไปแก้ไข เราผลิตหมอบไปให้อเมริกาใช้ เพราะหมอไทยไปเรียนอเมริกาแล้วไม่กลับมา มีเยอะแยะ แต่ประเทศอื่น

เขาผลิตหม้อ เราไม่ใช่ เราใช้คนไทยเท่านั้น หยิบไปไหม เพราะในกติกาบอกการสอบใบประกอบโรคศิลป์ต้องสอบเป็นภาษาไทย ทีนี้เราบอกจะทำนักท่องเที่ยวกี่ถึง 20 ล้านคน แสดงว่านักท่องเที่ยวเป็นเศษ 1 ส่วน 3 ของประชากรทั้งประเทศ แล้วนักท่องเที่ยวที่ป่วย ต้องการรักษาก็มี ถามว่าแล้วเราจะรักษาด้วยหม้อคนไทยเท่านั้นหรือ แล้วเราจะผลิตทันไหม นักวิทยาศาสตร์และเอ็นจีเนียร์ของอินเดีย ผลิตได้ปีหนึ่ง 3 แสนคน ใน 3 แสนคน 2 แสนคนเป็นซอฟต์แวร์เอ็นจีเนียร์ แล้วถามว่าเราผลิตไม่ทันเราไปเอากจากข้างนอกมาใช้ได้ไหม อันนี้ไปคิดกัน ถ้าคิดแล้วมีอุปสรรคอะไรต้องแจ้ง ถ้าไม่อย่างนั้นเราจะไม่มีการพลั้งของคนที่จะมาขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้เพียงพอ

สรุป - ยุทธศาสตร์ที่จะต้องทำอย่างต่อเนื่องจนถึง 10 ปีข้างหน้า

นี่คือสิ่งที่ต้องมาทำ ด้านตัวเรา ก็มาแก้ปัญหาคความยากจน มาปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ มาปรับเรื่องการศึกษา เพิ่มพลังคนไทยให้เข้มแข็ง ทั้งด้านกาย ด้านใจ ด้านสมอง ด้านรอบตัว จะต้องไปสร้างเขื่อนเศรษฐกิจในประเทศเขาในแนวคิดที่เป็น WIN-WIN ทั้งสองฝ่ายอย่าให้เกิดความเจ็บแค้นแบบเอาเปรียบเขา พวกไปร้ายอย่าสนับสนุน แล้วเราก็จะได้ทั้งการผลิต การเกษตร ได้ทั้ง energy เขาก็ได้เงินไปพัฒนาประเทศเขา การสร้างงานในประเทศก็เกิด ไม่มีใครอยากจะหนีจากประเทศตัวเองถ้าไม่ลำบากลำบาก นี่คือความเป็นจริงที่จะต้องไปทำ ส่วนด้านรอบโลก ก็รู้เท่าทันเสีย เมื่อรู้เท่าทันก็ปรับปรุงกติกาต่างๆ ให้เท่าทัน ให้รับของดี ขยับของเสียให้ได้

ทั้งหมดคือยุทธศาสตร์ที่พูดกันแค่นี้ แต่ทำกันแทบตาย เพราะแน่นอน Much easy said than done วันนี้ผมก็อยากจะให้ข้อมูลสภาพกับผู้ที่เข้ามาประชุมตอนบ่าย ขอให้ไปคิดเถื่อนนี้ ถ้าคิดเถื่อนนี้สำเร็จ มียุทธศาสตร์กับมัน มี Road Map เกี่ยวกับความสำเร็จแต่ละด้าน แค่นี้ทำไปจน 10 ปีอย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยรับรองว่าเข้มแข็งมาก บอกแล้วว่าไม่มีอะไรที่ทำไม่ได้ ถ้าทุกคนตั้งใจทำ ท่วมเท กับมันอย่างมี National Agenda รับรองไม่ยากแน่นอนทั้งการรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์และการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ จะนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าให้กับเศรษฐกิจเรา แล้วในที่สุดจากการเพิ่มมูลค่า ก็เป็นการสร้างมูลค่า เป็น Value Creation ผ่านกระบวนการของสมอง โดย Research ด้วย Design ด้วย Concept ใหม่ ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะสำหรับความเป็นไทย

ผมขอขอบคุณทุกๆ ท่านที่มาร่วมประชุมกันในวันนี้ ซึ่งจะได้ความรู้ ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต่อไป

ขอบพระคุณครับ

บทวิทัศน์ ใบงานประชุมประจำปี 2548 ของ สสช.

1501 “ทศวรรษที่ท้าทายแห่งการพัฒนาประเทศ”

ลำดับ	ภาพ	เสียง
1.	ไตเติ้ล : กราฟิกภาพดาวหางกำลังทอแสงเจิดจ้าอยู่ในท้องฟ้ามืดมิด มีภาพการพัฒนากระจายออกทุกทิศทาง ได้แก่ ภาพการประชุมระดับประเทศ/ท้องถิ่น, ภาพการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม/วิสาหกิจชุมชน, ภาพผลไม้/สินค้า, ภาพการขนถ่ายสินค้าที่ทำเรือ, ภาพธรรมชาติเขียวขจี, ภาพน้ำเสีย จากนั้นจะเห็นแสงสีธงชาติ แล้วภาพต่างๆ เหล่านี้รวมเป็นวิดีโออยู่ในแผนที่ประเทศไทย สีทองอร่ามลอยเด่นอยู่ท่ามกลางความมืด จากนั้นดาวหางพุ่งลงมาลอยวนเป็นเส้นแสงสีธงชาติอยู่รอบประเทศไทย แล้วค่อยๆ ปรากฏชื่อ ทศวรรษที่ท้าทายแห่งการพัฒนาประเทศ	
2.	กราฟิกพื้นสีน้ำเงินมีแบ็คกราวด์ลายเส้นรูปโลกชั้นแฟร์วูบวบตลอด แล้วเห็นตัวอักษรสีทองลอยออกมาทีละคำ คือ มั่งคั่ง มั่นคง ยั่งยืน แล้วแซ่ภาพทั้ง 3 คำไว้	มั่งคั่ง มั่นคง ยั่งยืน คือเสียงเรียกร้องของคนไทย คืออนาคตที่ต้องไปให้ถึง...
3.	ภาพตึกสูงในใจกลาง กทม.และบริเวณริมน้ำเจ้าพระยา, ภาพตู้คอนเทนเนอร์ที่ทำเรือแหลมฉบัง, ภาพถนนยกระดับหลายเส้นตัดกันเห็นรถ, ภาพรถแออัดบนท้องถนน, ภาพชานากำลังไถนาด้วยควายเหล็กเห็นท้องทุ่งเขียวขจี, ภาพโรงงานอุตสาหกรรมอยู่กลางทุ่งนาเขียวขจี, ภาพโรงสีข้าว, ภาพกระบวนการผลิตในโรงงานปาล์ม/อาหารสัตว์, ภาพเจาะเครื่องบำบัดน้ำเสีย, ภาพการก่อสร้างสนามบิณสุวรรณภูมิ, ภาพโรงโม่หิน, ภาพการถลุงแร่, ภาพโรงเลี้ยงไก่, ภาพกว้างระบบบำบัดน้ำเสีย โดยมีชั้นแฟร์ลอยผ่านภาพเหล่านี้ตลอดเวลา	เศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันที่ขยายตัวสูง อันเป็นหนทางสู่ความมั่งคั่ง ทำให้มีคำถามตามมาว่า เป็นก้าวอย่างที่เติบโตไปพร้อมกับความมั่นคง และความยั่งยืนหรือไม่

ลำดับ	ภาพ	เสียง
3.1	กราฟิก Outline ประเทศไทย ลอยเด่นอยู่เหนือ น้ำตัดกับเส้นขอบฟ้าที่เห็นแสงดาวระยิบระยับ ดาวดวงใหญ่ดวงหนึ่งกำลังจะลับตาไป จากนั้นก็ มีดาวตกมาที่ผิวน้ำ น้ำที่กระเพื่อมจะดันภาพ การพัฒนาลอยมาที่ละภาพๆ ได้แก่ ภาพรถยนต์ น้ำมัน, ภาพรถเครนกำลังขนถ่ายสินค้า, ภาพ เครื่องจักร ภาพเหล่านี้หายไปแล้วจะทยอยขึ้น องค์ประกอบของดัชนี 5 ตัว ลอยอยู่เหนือพื้นน้ำ ตัดกับเส้นขอบฟ้า พึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ ภูมิคุ้มกัน ปรับตัวเท่าทันโลก เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ กระจายการพัฒนาที่เป็นธรรม ดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ จากนั้นจะเห็นกราฟแท่งสีทองสุกสว่างของดัชนี ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ค่อยๆ โผล่ขึ้น จากน้ำเริ่มจากปี 2539 ไปจนถึงปี 2547	ดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ได้สะท้อนผลว่า ขณะนี้ยังมีปัจจัยที่จะลดทอน ความมั่นคงแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ อันมีเหตุมาจากการนำเข้าพลังงาน สินค้าวัตถุดิบและทุนที่สูงมากเกินไป จนส่งผลให้การพึ่งตัวเองทางเศรษฐกิจ และภูมิคุ้มกันของประเทศในปี 2547 เริ่มลดลง ขณะที่การกระจายการพัฒนาเริ่มมีความเสมอภาค และเป็นธรรมขึ้น
3.2	กราฟิก แม้คราวันดสีน้ำเงินมีเส้นแสงวูบวาบ แล้วเห็นตัวอักษรดัชนีความอยู่ดีมีสุขสีทองเรือง แสงด้านข้าง แล้วพลิกมาเห็นด้านหน้า จากนั้น ตัวอักษรจะม้วนตัวกลายเป็นแท่งทรงกระบอก เคลื่อนไหวเป็นจังหวะ แล้วเห็นตัวอักษรอยู่ ด้านบนเขียนองค์ประกอบ 7 ตัว คือ สุขภาพ ความรู้ การทำงาน รายได้และการกระจายรายได้ สภาพแวดล้อม ครอบครัว บริหารจัดการที่ดี จากนั้นแท่งทรงกระบอกหลอมรวมกัน แล้วเห็น พื้นหลังสีเหลืองที่จะแสดงกราฟเอียงด้านข้างก่อน มาเห็นกราฟเส้นวิ่งออกมาประกอบรวมกันเป็น กราฟแสดงดัชนีความอยู่ดีมีสุข ปี 2539-2547	ทางด้านดัชนีความอยู่ดีมีสุขของคนไทย บ่งชี้ว่า เศรษฐกิจที่ขยายตัวสูง ทำให้ภาวการณ์มีงานทำ เข้าสู่ระดับการจ้างงานเต็มที่ ปัญหาความยากจน ลดลงเร็วเกินคาด ครอบครัวในชนบทมีความอบอุ่นกว่าที่ผ่านมา คนจน คนด้อยโอกาส มีความเท่าเทียมในการเข้าถึง บริการด้านสุขภาพ และด้านการศึกษามากขึ้น แต่ก็ยังขาดความสมดุล เพราะเป็นการพัฒนา ที่เน้นทางด้านปริมาณมากกว่าคุณภาพ

ลำดับ	ภาพ	เสียง
3.3	ภาพเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกำลังดูแลและตรวจชาวบ้านในชนบท, ภาพคนไข้ไปรักษาที่โรงพยาบาล, ภาพการเรียนการสอนของ ร.ร. ปอเนาะ/ชาวเขา/เด็กเล็กของภาคกลาง, ภาพชานากำลังไถนาด้วยควายเหล็ก, ภาพคนงานในโรงอุตสาหกรรม, ภาพคนเก็บทุเรียน, ภาพชาวประมงกับอาชีพประมง, ภาพเครื่องจักรที่ โรงถ่านหินแม่เมาะมีฝุ่นคลุ้ง, ภาพการเผาไหม้ป่า กราฟิก ดัชนีการพัฒนายั่งยืน ที่มีปริมาตรสีแดงเขียนตัวอักษรสีขาวว่า “มิติเศรษฐกิจ” ลอยมาโดยมีแบ็คกราวด์เป็นกราฟิกหลากสี จากนั้นมีปริมาตรสีน้ำเงินเขียนตัวอักษรสีขาวว่า “มิติสังคม” และปริมาตรสีเขียวเขียนตัวอักษรสีขาวว่า “มิติสิ่งแวดล้อม” โดยปริมาตรทั้ง 3 นี้ลอยวนแล้วค่อยๆ หลอมรวมเหลือเพียงปริมาตรเดียว แล้วหมุนรอบเห็นชื่อของทั้ง 3 มิติ 3 สี จากนั้นปริมาตรจะแตกกระจายเป็นเม็ดสีทรงกลมสีแดง สีน้ำเงิน และสีเขียว เรียงชิดกันเป็นชุดๆ ตามจำนวนปีตั้งแต่ปี 2542-2547 โดยลอยเรียงกันไปเจอพื้นหลังที่จะแสดงกราฟดัชนีการพัฒนายั่งยืนทั้ง 3 มิติ และลูกทรงกลมจะพุ่งขึ้นเป็นกราฟแท่งเส้นแสงทั้ง 3 สี แล้วหลอมรวมกันกลายเป็นกราฟแท่งทรงกระบอกสีทองบอกระดับการพัฒนายั่งยืนปี 2542-2547	ดังนั้น ปัญหาการพัฒนาคุณภาพคน การพัฒนาเศรษฐกิจที่ยังตั้งอยู่บนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง อีกทั้งคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ยังเป็นปัญหาในระดับสูง ล้วนเป็นปัจจัยที่สะท้อนผลจาก ดัชนีการพัฒนายั่งยืน ซึ่งยืนยันว่า ยังขาดการพัฒนาที่สมดุลระหว่างมิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม ทำให้ไทยต้องเร่งพัฒนาให้เกิดสมดุลทั้ง 3 มิติ เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนายั่งยืน
4.	ภาพชุมระเบิดป้ายโฆษณาขายพ.ท.สร้าง รง. อุตสาหกรรม, ภาพรถบรรทุกปูนซีเมนต์, ภาพกราฟิกคอมพิวเตอร์กับตัวอักษรเคลื่อนไหว แล้วตัดมาเป็นภาพที่ด่านตรวจคนเข้าเมือง, ภาพตำรวจกำลังตรวจคน, ภาพคนชนของมากมาย ภาพห้องค้าหลักทรัพย์และกระดานค้าหลักทรัพย์ที่มีเงินปลิวว่อน, กราฟิกภาพแมทริกซ์ที่มีเส้นแสงสีขาวลอยผ่านวูบวาบ แล้วตัดมาเป็นภาพจานดาวเทียม กสท. และสารพัดภาพรวมเป็นวิดีโอวอลล์, ภาพการขนส่งสินค้าที่สนามบิน, ชุมระเบิด ภาพการซื้อขายทางอินเทอร์เน็ต, ภาพผู้คนหลากหลายเชื้อชาติกำลังเดินขั้วไขว่และการเดินทางของผู้คน, ภาพเครื่องบิน	ท่ามกลางการพัฒนาที่ยังขาดความสมดุลทุกมิติ และยังคงเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่พร้อมจะส่งผลกระทบทั้งดีและร้ายต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยเฉพาะเงินทุน จะไหลเข้าออกได้อย่างเสรี เทคโนโลยี จะเป็นสื่อพาพาข้อมูลและความรู้ เข้าสู่ประเทศภายในพริบตา สินค้าและบริการ จากทั่วทุกสารทิศ จะไหลเข้าไทยอย่างไร้ขีดจำกัด ตลอดจนผู้คน จะสามารถอพยพเคลื่อนย้ายไปทั่วโลกได้อย่างง่ายดาย

ลำดับ	ภาพ	เสียง
5.	ภาพพระอาทิตย์กำลังขึ้นมีชั้นแฟร์, ภาพ ครม. สัญจรที่พนมรุ้ง, ภาพ นรม., ภาพการประชุม แผนบริหารราชการแผ่นดิน	ก้าวต่อไปอันมั่นคงในทศวรรษข้างหน้า จำเป็นต้องเตรียมรุกและรับกับสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างรู้เท่าทัน เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามหนทางที่จะก่อให้เกิดความสมดุล ดังต่อไปนี้
5.1	กราฟิก ภาพโลกกำลังหมุนมีวงแหวนล้อมรอบเป็นลำแสงพุ่งออกมา แล้วเห็นคำว่า “สร้างฐานเศรษฐกิจให้มั่นคงและยั่งยืน” ต่อด้วยภาพคนกำลังต่องุ่น, ภาพป้ายอัตราแลกเปลี่ยนเงิน, ภาพรถบรรทุกน้ำมัน, ภาพรถบรรทุกถยนต์, ภาพโรงอุตสาหกรรมที่มีเครื่องจักรทันสมัยทั้งอาหารกระป๋อง/รถยนต์, ภาพการเคลื่อนย้ายเครื่องจักร/เหล็ก, ภาพโรงกลั่นน้ำมัน, ภาพเครื่องจักร ภาพการอบรมให้ความรู้หลากหลาย, ภาพครูนักเรียน และการเรียนการสอนที่ รร.วัดน้อยนพคุณ, ภาพการแสดงดนตรีไทย/มวยไทย, ภาพการประชุมที่ศูนย์เรียนรู้ไม่เรียง, ภาพการผลิตเฟอร์นิเจอร์จากรากและตอไม้, ภาพการแกะสลักหิน, ภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเด็กนักเรียนและภาพลิง, ภาพการปลูกป่าชายเลนป่าชายเลน, ภาพการปรับสภาพพื้นที่ชายหาดหลังเกิดเหตุสึนามิ, ภาพทะเลและภูเขาเขียวขจี	สร้างฐานเศรษฐกิจไทย ให้สามารถเผชิญกับความผันผวน อันเนื่องจากการพึ่งพาภายนอกเป็นหลัก ทั้งด้านอุตสาหกรรม การส่งออก การนำเข้าสินค้าทุน และวัตถุดิบ พลังงาน ตลอดจนเทคโนโลยี โดยปรับมาให้ความสำคัญกับปัจจัยหลักที่จะทำให้เกิดการพึ่งพาตนเองมากขึ้น ด้วยการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีคุณธรรม รู้จักนำทุนทางสังคม ความเป็นไทยมาใช้ประโยชน์ และให้โอกาสคนทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการใช้ การอนุรักษ์ การสร้างทดแทน และการฟื้นฟู เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
5.2	กราฟิก ภาพโลก แล้วมีคำว่า “สร้างมูลค่าเพิ่มด้วยฐานความรู้” ต่อด้วยกราฟิกภาพแผงวงจรไฟฟ้าที่มีภาพเกี่ยวกับอุปกรณ์และการสื่อสารต่างๆ ลอยล้อมรอบ จากนั้นจะเห็นภาพคนกำลังส่องกล้องจุลทรรศน์ลอยออกจากตัวไอซี, ภาพจานดาวเทียม, ภาพภายในห้องควบคุมสัญญาณ, ภาพการทดลองทางชีวภาพ, ภาพลูกไก่กำลังดื่มน้ำและโรงเลี้ยงไก่ที่สะอาด, ภาพต้นจำปาและการนำดอกจำปาไปกลั่นในห้องทดลองและการทดสอบ, ภาพภายในสปาที่มีการนวดแผนไทย/นวดเท้า/การแช่น้ำในอ่างที่ซ้อนภาพอโรม่า, ภาพการส่งเสริมสุขภาพแผนไทยที่ รพ. บางกระทุ่มที่เห็นสวนสมุนไพร/คนไปตรวจ/การประคบ/การผลิตสมุนไพร/คนซื้อยาสมุนไพร, ภาพกลุ่มแม่บ้านกำลังนำสมุนไพรมาตัด/อบ, ภาพการเอาสมุนไพรมาห่อเป็นลูกประคบ, ภาพการประคบ	ในยุคเศรษฐกิจโลกกำลังก้าวสู่ยุคโมเดลสูง ที่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้ด้านเทคโนโลยี- การสื่อสาร และเทคโนโลยีชีวภาพ ความรู้ และความสามารถในการใช้ความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และชาญฉลาด จะเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จึงต้องมุ่งพัฒนาศักยภาพคน ให้สามารถนำเทคโนโลยี มาใช้ร่วมกับเอกลักษณ์ความเป็นไทย สำหรับผลิตสินค้าและบริการที่มีราคาและคุณค่าเพิ่มขึ้น ทั้งยังช่วยกระจายกำไรให้ทุกคนที่อยู่ในกระบวนการผลิต ได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมขึ้น

ลำดับ	ภาพ	เสียง
5.3	กราฟิก ภาพโลก แล้วมีคำว่า “พัฒนาสังคมเชิงรุก” ต่อด้วยภาพรถของชาวนาที่ประกอบโดยคนไทยที่มีหลานขยับมีอายุนั่งไปด้วย, ภาพคนสูงอายุกำลังขายของ/สอนหนังสือ/การไถนาโดยรถแทรกเตอร์/ชาวประมง/คนเลี้ยงวัว, ภาพคนวัยทำงานกำลังหล่อภาพจำลองนารายณ์บรรทมศิลป์, ภาพการจักสาน, ภาพการตัดงู, ภาพการแกะหนังตลุง, ภาพการทำเครื่องถม, ภาพกลุ่มแม่บ้านกำลังจักสานย่านลิเภา/ทำเครื่องประดับจากเงิน, ภาพการทำเฟอร์นิเจอร์ใน โรง.ขนาดเล็ก, ภาพการเก็บส้มโชกุน, ภาพคนงานกำลังวางท่อขนาดใหญ่, ภาพการผลิตใน โรง. ฮอนด้า ภาพเด็กนักเรียนกำลังเรียนวิทยาศาสตร์ด้วยคอมพิวเตอร์, ภาพบรรยากาศและการประชุมของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ ภาพเด็กกำลังเล่นม้าหมุน, ภาพคนกำลังวิ่งออกกำลังกาย, ภาพคนงาน โรง.อุตสาหกรรมกำลังเตะตะกร้อ, ภาพการออกแบบของเล่นเด็ก, ภาพการประชุม/การผลิตของเล่นเด็ก, ภาพการตัดเย็บที่บ้านและกลุ่มแม่บ้านช่วยกันรับจ้างทำของอยู่ที่บ้าน	โครงสร้างประชากรที่มีแนวโน้มก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว ทำให้ไทยมีโอกาสเร่งสังคมความมั่งคั่งของประเทศไปจนถึงปี 2552 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่จะสามารถพัฒนาคนส่วนใหญ่ที่อยู่ในวัยแรงงานให้มีผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นสูงสุด การพัฒนาคนเก่งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเท่านั้น ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการก้าวสู่สังคมฐานความรู้ ทั้งยังต้องเร่งจัดระบบการศึกษา ที่สามารถผลิตกำลังคนให้ตรงตามความต้องการของภาคการผลิตและบริการ ที่สำคัญ จะต้องป้องกันปัญหาสุขภาพ เพราะคนที่มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง จะมีผลโดยตรงต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และจะช่วยลดปัญหาความยากจนได้ในอนาคต
5.4	กราฟิก ภาพโลก แล้วมีคำว่า “เชื่อมโยงเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค” ต่อด้วยภาพมุมมองกว้างของท่าเรือแหลมฉบัง, ภาพการขนถ่ายสินค้า, ภาพการประชุมในเวทีการค้าโลก, ภาพการเดินทางแบบเครื่องบินระดับเพชร, ภาพสร้อยคอเพชร, ภาพคนเข้าร่วมประชุมและกำลังดูเพชร, ภาพ นรม.เปิดงาน OTOP นานาชาติ, ภาพตู้คอนเทนเนอร์ในเรือขนาดใหญ่, ภาพรถเครนและท่าขนาดใหญ่, ภาพตำรวจและคนหลากหลาย, ภาพแบนของแผนที่โลกที่เห็นลำแสงพุ่งจากประเทศไทยและมีภาพต่างๆ สไลด์อยู่ด้านล่าง ได้แก่ ภาพรถบรรทุกยกยนต์, ภาพเรือขนส่งขนาดใหญ่, ภาพเครนยกตู้คอนเทนเนอร์, ภาพ CARGO, ภาพคนที่สนามบิน จากนั้นเป็นภาพนักลงทุน, ภาพ นรม., ภาพชาวต่างชาติกำลังประชุมในงานของ UN	การแข่งขันที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นทุกขณะ ทำให้การรวมกลุ่มทางการค้า และข้อตกลงการค้าเสรีต่างๆ ได้เริ่มผนวกเรื่องการกีดกันทางการค้าแบบใหม่ เข้าไว้ในข้อตกลงการค้าโลก เพื่อให้ไทยได้เปรียบในการแข่งขัน และสามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศเพิ่มขึ้น จำเป็นต้องกำหนดนโยบายความร่วมมือทางการค้า การลงทุน การเมือง และสังคม ที่จะเชื่อมโยงเศรษฐกิจไทยกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาคให้แน่นแฟ้น พร้อมทั้งกำหนดบทบาทเชิงยุทธศาสตร์ของไทยในเวทีโลกและภูมิภาค ให้มีจุดยืนอันมั่นคงต่อไป

ลำดับ	ภาพ	เสียง
6	ภาพกว้างการประชุมเห็นคนด้านหลังมองทะลุไปเป็นแผนที่เส้นทางขนส่งเชื่อมโยงไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน, ภาพเด็กนักเรียนยืนหน้าเสาธง, ภาพตำรวจกำลังประชุม, ภาพคนพิการกำลังแกะสลักไม้, คนแกะสลักผู้หญิงไทยกำลังรำ, ภาพการแสดงหนังใหญ่, ภาพกองมะพร้าวและคนงานกำลังปอกเปลือก, ภาพการวาดรูปบนร่มขนาดใหญ่, ภาพชาวนากำลังดำนา แล้วปรากฏตัวอักษรสีทองคำว่า “มั่งคั่ง มั่นคง ยั่งยืน” เปล่งประกาย จากนั้นคำทั้ง 3 นี้ค่อยๆ ลอยไปสู่อุ้งมือกราฟิกลายเส้นสีทองเรืองแสง แล้วมีมืออีกข้างหนึ่งยื่นมาจับกล่อง Track เลื่อนลงมาเจอ Logo สศช. ปิดท้าย	หนทางสู่เส้นชัยแห่งอนาคต จะยืนยงยิ่งขึ้น หากคนไทยทุกคน ถือเป็นภารกิจอันยิ่งใหญ่ ที่จักต้องมุ่งมั่น ร่วมกันสร้างความแข็งแกร่ง ความมั่นคง ความสมดุล ในทุกมิติอย่างบูรณาการ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนบนผืนแผ่นดินไทยสืบไป

④

สรุปผลการนำเสนอและอภิปราย

**“ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ
ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10”**

สรุปผลการนำเสนอและอภิปราย

“ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10”

ผู้ดำเนินการอภิปราย :	ดร.พนัส สิมะเสถียร	ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้นำเสนอ :	ดร.อำพน กิตติอำพน	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้อภิปราย :	ศ.ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต นายโมลิต บัณฑิตราษฎร์	ประธานคณะกรรมการอำนวยการธนาคารสมอง กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1 สรุปผลการนำเสนอ

1.1 ดร.อำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ได้นำเสนอภาพรวมกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ประกอบด้วยทิศทางการพัฒนาประเทศ 5 เรื่อง คือ (1) การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทย (2) การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน (3) การเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้ (4) การพัฒนาสังคมเชิงรุก และ (5) การเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันพิจารณา สรุปได้ดังนี้

(1) การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทย เป็นความเปลี่ยนแปลงจากกระแสโลกาภิวัตน์ ใน 5 เรื่องสำคัญ ได้แก่ 1) การรวมกลุ่มเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินของโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงกลไกและข้อตกลงทางการค้าต่างๆ 2) บริบทด้านเทคโนโลยี จากเดิมที่มีลักษณะเป็นรายสาขา จะเปลี่ยนแปลงไปสู่การผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีหลักๆ ได้แก่ เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีวัสดุ เทคโนโลยี ICT และนาโนเทคโนโลยี เป็นต้น 3) บริบทด้านสังคม มีการแลกเปลี่ยนและบูรณาการทางวัฒนธรรมทั่วโลกอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเป็นสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งผลกระทบจะเป็นได้ทั้งวิกฤตและโอกาส 4) บริบทด้านสิ่งแวดล้อม เกิดการเปลี่ยนแปลงวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมโลกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย เช่น ภาวะโลกร้อนจากปรากฏการณ์เรือนกระจก อุทกภัย ธรณีพิบัติ ของภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ อันเป็นผลมาจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) บริบทด้านแนวโน้มพฤติกรรมผู้บริโภค ให้ความสำคัญกับสุขภาพ เน้นรายละเอียดของสินค้า และการบริการเฉพาะบุคคล

(2) การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืนที่อยู่บนฐานของความสมดุล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ควบคู่ไปกับการพัฒนาทุนทางสังคม เน้นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตบนฐานความรู้ในระยะยาว (Value Creation) มากกว่าการผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในระยะสั้น ซึ่งเป็นประเด็นหลักเชิงนโยบายการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมให้เข้าสู่สมดุลในระยะต่อไป

(3) **การเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้เป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ** ที่สำคัญในปัจจุบัน ซึ่งที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทยเติบโตบนพื้นฐานการนำเข้าทรัพยากร และการพึ่งพิงเทคโนโลยีและทุนจากภายนอกประเทศ แต่ในระยะยาว เมื่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศลดลง จะมีผลทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจถดถอยลงไปด้วย ทั้งนี้ การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้จะต้องพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ระบบนวัตกรรมและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี 2) ระบบการศึกษา ความรู้ของประชากรและแรงงานของประเทศ 3) เทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคม และ 4) สภาพแวดล้อมและเศรษฐกิจ ซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาไปพร้อมๆ กัน และบริหารจัดการให้มีความเกี่ยวเนื่องและพึ่งพาซึ่งกันและกัน

สำหรับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจการผลิตของไทยเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตนั้น ในภาคเกษตร จากเดิมเป็นการทำการเกษตรแบบ Intensive Farming เน้นประสิทธิภาพการผลิตเป็นหลัก มีการใช้สารเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิต จะต้องปรับโครงสร้างโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาตลอดห่วงโซ่การผลิต (Supply Chain) อย่างยั่งยืนและมีคุณภาพ ภาคอุตสาหกรรม ปรับเปลี่ยนจากการใช้แรงงานราคาถูกไปสู่การเพิ่มมูลค่าผลผลิตบนฐานความรู้และการใช้นวัตกรรม โดยไม่เน้นการผลิตเชิงปริมาณแต่เน้นคุณค่าจากฐานความรู้และการสร้างคุณค่าให้กับสังคมมากขึ้น การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการยกระดับความสามารถกลุ่มวิสาหกิจ และภาคบริการ พัฒนาการบริการให้มีความเข้มแข็งและขยายฐานให้กว้างขึ้น และเชื่อมโยงธุรกิจการบริการแต่ละสาขาเข้าด้วยกัน

(4) **การพัฒนาสังคมเชิงรุกในโอกาสการเปลี่ยนแปลงสังคมไทยทั้งโครงสร้างประชากร การพัฒนาเทคโนโลยี และการเคลื่อนย้ายคนอย่างเสรี** จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยและการพัฒนาประเทศ ทำให้ต้องเน้นยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมเชิงรุกใน 5 แนวทาง คือ 1) การยกระดับคุณภาพคนไทยสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ 2) การสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม 3) การรักษาคุณค่าของสังคมไทย 4) การเตรียมความพร้อมสังคมไทยสู่สังคมผู้สูงอายุ และ 5) การปฏิรูประบบบริหารจัดการ

(5) **กระแสโลกาภิวัตน์กับนโยบายการเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค** การแข่งขันในตลาดโลกที่รุนแรงมากขึ้น ทำให้ข้อได้เปรียบของประเทศไทยแบบเดิม เช่น เป็นแหล่งแรงงานราคาถูก หดหายไป ส่งผลให้ไทยต้องกำหนดแนวทางที่จะช่วยส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันให้สูงขึ้น โดยการดำเนินยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศเชิงรุก ได้แก่ 1) การเพิ่มบทบาทอำนาจต่อรองและสร้างทางเลือก 2) การแก้ไขและลดอุปสรรคการค้าการลงทุน 3) การขยายตลาดการค้าและการลงทุน 4) การเป็น Gateway ไปสู่ภูมิภาคใกล้เคียง และ 5) การสร้างพันธมิตรด้านเศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการทำ FTA และต้องเน้นบทบาทนำด้านเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน เน้นการพัฒนาพื้นที่และแผนสนับสนุนความสามารถในการลงทุนภาครัฐ กำหนดกฎระเบียบมาตรฐานการส่งเสริมการลงทุน การบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จ รวดเร็ว ปราศจากคอร์รัปชัน แผนการตลาดที่เข้าถึงนักลงทุนเป้าหมาย และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

2

สรุปผลการอภิปราย

2.1 ศ.ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต

ได้ให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฉบับที่ 10 ในด้านสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และการจัดการ โดยมีกรอบการนำเสนอใน 4 เรื่อง ดังนี้

(1) **สภาวะเปลี่ยนแปลงทางภูมิเศรษฐศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน สิ่งแวดล้อม :** ผู้อภิปรายได้ให้ความเห็นว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ สศช. จัดทำนั้น ได้นำเสนอรายละเอียดเรื่องสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลกไว้หลายเรื่อง แต่ยังเป็นมุมมองเชิงบวกค่อนข้างมาก การมองเชิงลบ เพื่อลดความเสี่ยงและเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยังมีน้อย ควรมีการปรับในส่วนนี้

การเปลี่ยนแปลงที่ผู้อภิปรายนำเสนอ เลือกเฉพาะเรื่องที่เห็นว่ามีผลกระทบอย่างสำคัญต่อประเทศไทย ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ประกอบด้วยเปลี่ยนแปลงทางภูมิเศรษฐศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน สิ่งแวดล้อม ดังนี้

(1.1) **การเปลี่ยนแปลงทางภูมิเศรษฐศาสตร์** โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ใหม่ๆ เงิน ทุน การรวมกลุ่มกิจการค้า และการต่อรอง ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นหัวใจสำคัญ

(1.2) **การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี** ทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศ Bio-Technology Material Technology Nanotechnology Molecular Technology และความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคด้อยโอกาส ภาคปราชญ์ชาวบ้าน จะร่วมมือกันอย่างไร ในการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อการศึกษาในสังคมไทย ทั้งของภาครัฐ และภาคเอกชน จากรายงานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรามี 37,000 สถานศึกษา ทั่วประเทศ ซึ่งภาคเอกชนจัดได้ค่อนข้างดี ภาคประชาชนเริ่มดีขึ้น คำถามคือภาครัฐต้องกระจายอำนาจให้มากกว่านี้ หรือไม่

(1.3) **การเปลี่ยนแปลงด้านพลังงาน** มีปัญหามาก แต่เอกสารข้อเสนอของ สศช. ค่อนข้างเขียนเชิงบวก เราต้องเตรียมมาตรการต่างๆ ไว้รองรับ ทั้งราคาน้ำมัน และราคาก๊าซที่เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งพลังงานทางเลือกอื่นๆ ปัจจุบันราคาน้ำมันขึ้นมาถึงระดับ 60 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล และคาดการณ์กันว่าใน 3-5 ปีข้างหน้า จะถึง 100 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ถ้าถึงระดับนั้น คงลำบากมาก เราต้องมีมาตรการเหล่านี้ไว้ให้มาก

(1.4) **การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม** ต้องมอง 3 เรื่องพร้อมกัน คือ ป่า น้ำ ดิน ไม่ใช่เรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพียงเรื่องเดียว น้ำและป่าต้องไปด้วยกัน ถ้าน้ำและป่าแย่ ดินก็เสื่อม ต้องมองอย่างครบถ้วนจะเห็นว่าต้นน้ำเป็นปัญหาหนึ่ง กลางน้ำ ทำนบกั้นน้ำ ก็อีกปัญหาหนึ่งต่างกัน ต้องดูทั้งหมด

(2) **สี่ลักษณะของสังคมไทยที่ต้องอยู่ร่วมกันอย่างสันติ** สังคมไทยในปัจจุบันประกอบด้วยสังคม 4 ลักษณะ คือ สังคมแข่งขัน สังคมฐานานุภาพ สังคมพอเพียง และสังคมด้อยโอกาส การเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้านข้างต้น มีผลกระทบในแต่ละสังคมต่างกัน

(2.1) สี่ลักษณะของสังคมไทย ผู้อภิปรายคาดประมาณสังคมแต่ละลักษณะจากผลการศึกษาต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ความเห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือสำนักงานสถิติแห่งชาติควรช่วยทำตัวเลขข้อมูล เพื่อให้ภาพของสังคมไทยในแต่ละลักษณะมีความชัดเจน

» **สังคมแข่งขัน** ประกอบด้วยนักธุรกิจ ผู้ประกอบการ หรือ Entrepreneur ซึ่งต่างจากมนุษย์เงินเดือน เพราะ Entrepreneur กล้าลงทุน กล้าเสี่ยง และสามารถลดความเสี่ยงได้ อาณาบริเวณของสังคมแข่งขันอยู่ในเมืองเป็นหลัก ประชากรประมาณไม่ถึงร้อยละ 10 แต่สัดส่วนของ GDP มากกว่าร้อยละ 50

» **สังคมฐานนาหุภาพ** คือสังคมที่คอยยกฐานะอยู่เรื่อย ๆ ได้ปริญญาตรี ก็ต่อปริญญาโท ต่อปริญญาเอก แล้วก็หลายปริญญาโท หลายปริญญาเอก ผู้ที่อยู่ในสังคมลักษณะนี้ คือ มนุษย์เงินเดือน อาณาบริเวณอยู่ในเมืองเป็นหลักเช่นกัน มีประชากรประมาณร้อยละ 30-50 และสัดส่วน GDP ประมาณร้อยละ 20-30

» **สังคมพอเพียง** คือสังคมที่มีชุมชนเข้มแข็ง มีผู้นำชุมชน มีปราชญ์ชาวบ้าน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่ชุมชน คุณประยงค์ เป็นแกน สังคมลักษณะนี้กำลังเติบโตขึ้น ต้องให้การสนับสนุนอย่างยิ่ง อาณาบริเวณอยู่ในชนบทเป็นหลัก ประชากรประมาณร้อยละ 30-50 สัดส่วน GDP ประมาณร้อยละ 15

» **สังคมด้อยโอกาส** มีคนยากจน ยากไร้ พิการ คนอพยพ คนต่างวัฒนธรรม ฯลฯ อาณาบริเวณอยู่ทั้งในชนบทและในเมือง ประชากรประมาณร้อยละ 10 และ GDP ประมาณร้อยละ 5

(2.2) ความเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อ สี่ สังคมต่างกัน

» **สังคมแข่งขัน** เมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางภูมิเศรษฐศาสตร์ เขาสามารถปรับตัวได้ กับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ตามไม่ทัน แต่ซื้อเทคโนโลยีสำเร็จรูป การเปลี่ยนแปลงด้านพลังงาน เขาเชื่อว่ารัฐจะช่วย และรัฐก็ช่วยมาแล้ว ในด้านสิ่งแวดล้อมขอให้รัฐช่วย แต่ไม่ทำ มีน้อยคนที่ทำ เช่น ปตท.

» **สังคมฐานนาหุภาพ** พอตามทันการเปลี่ยนแปลงทางภูมิเศรษฐศาสตร์ เทคโนโลยี สามารถปรับตัวได้ เมื่อมีการสนับสนุนเพียงพอ ด้านพลังงาน ก็พอปรับตัวและจำเป็นต้องปรับ ขณะที่สิ่งแวดล้อม สังคมนี้เป็นกำลังสำคัญและสามารถช่วยดูแลได้ ต้องระดมพวกนี้มาช่วย ไม่ให้รัฐทำฝ่ายเดียว

» **สังคมพอเพียง** มีภูมิคุ้มกันเมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางภูมิเศรษฐศาสตร์ เทคโนโลยี ก็พอปรับตัว มีภูมิคุ้มกัน การเปลี่ยนแปลงด้านพลังงาน ก็พออยู่ได้ เพราะมีพลังงานทดแทน พลังงานทางเลือก ด้านสิ่งแวดล้อม ไม่เป็นปัญหา เป็นตัวอย่างที่ดี แต่ระบบและรัฐไม่เอื้อ

» **สังคมด้อยโอกาส** ตกขอบเมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางภูมิเศรษฐศาสตร์ ด้านเทคโนโลยี ตกหลุมดำ ต้องช่วย โดยดึง 3 สังคมมาช่วย ด้านพลังงาน พอปรับตัว มีการทำ Bio diesel Bio Fuel ฯลฯ (ใช้สับดำ) ด้านสิ่งแวดล้อม ตกหลุมดำ เพราะกฎระเบียบ ไม่เอื้อ

(3) **แนวทางพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ** หากทบทวนในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 จนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 พบว่า

แผนฯ 1- แผนฯ 4 : มุ่งเศรษฐกิจเป็นหลัก

แผนฯ 5 : เริ่มมุ่งพัฒนาพื้นที่ ซึ่งดี แต่ไม่ใคร่ต่อเนื่อง ภาคปฏิบัติยังเน้น เศรษฐกิจ

แผนฯ 8 : เริ่มมุ่งคนเป็นแกน แต่เผชิญวิกฤต จึงต้องกลับไปเน้นเศรษฐกิจอีก

แผนฯ 9 : เริ่มมุ่งคนและเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มพ้นจากวิกฤต โดยเน้นสองทาง Dual Track ซึ่งเป็นเรื่องที่ดี แต่ภาคปฏิบัติยังเน้นเศรษฐกิจ แข่งขัน และช่วยชนบทด้วยมาตรการต่างๆ ช่วยมาก จนพึ่งตัวเองไม่ได้ จากการประเมินผล พบว่า จากเดิมที่เรามีการรวมกลุ่มกันดีอยู่แล้ว ก็กลายเป็นทะเลาะกัน

แผนฯ 10 ระบุว่าพอเพียงแต่รายละเอียดยังมุ่งแข่งขันเป็นแกน มุ่งโอกาสยังไม่ได้ลด ความเสี่ยงมากนัก ทั้งความเสี่ยงด้านพลังงาน ด้านสิ่งแวดล้อม และอื่นๆ โดยสรุป แผนฯ 10 มุ่งสังคมความรู้ อยู่ดีมีสุข มุ่งสังคมหลากหลาย ผสมผสาน สมานฉันท์ ควรมุ่งมั่นคงและยั่งยืน มากกว่ามั่งคั่ง เนื่องจากมั่งคั่งนั้น ไม่น่าจะยั่งยืน แต่มั่นคงและยั่งยืนอาจเป็นไปได้ จึงมี**ข้อเสนอทิศทางการพัฒนา**ว่า **ให้ใช้คน ชุมชน และสังคมความรู้ เป็นแกนในการพัฒนา และสร้างความพอดีระหว่างความพอเพียงกับการแข่งขัน**

(4) **แนวทางพัฒนามุ่งสู่สังคมความรู้อย่างมีคุณภาพ** ควรให้ความสำคัญ ดังนี้

(4.1) **สังคมความรู้** ต้องไม่เพียงแต่ คิดเป็น ทำเป็น เท่านั้นยังไม่พอ ต้องคิดเป็น คิดชอบ ทำเป็น ทำชอบ และแก้ปัญหาเป็น แก้ปัญหาชอบ ต้องมี “ชอบ” ด้วย

โดยชอบที่เป็นรูปธรรม คือ คนส่วนใหญ่ได้ประโยชน์ ถ้าเป็นนามธรรม ชอบ คือ คนส่วนใหญ่มีคุณธรรม จริยธรรมดีขึ้น เช่น ภาษีเหล่าจะจัดการอย่างไร พิจารณาว่า คนเต็มเหล่าแล้วเป็นอย่างไร จะขาดสติหรือไม่ ขาดสติแล้วไปทำอะไร ชมชู้ผู้อื่นหรือไม่ ถ้าทำเช่นนี้ถือว่า “ไม่ชอบ” เราจะทำปอนหรือไม่ทำ ต้องตอบได้ว่า ชอบ หรือ ไม่ชอบ “ชอบ” เป็นหัวใจหลักที่จะเลือกตัดสินใจว่าเลือกทางไหน ต้องพิจารณาว่า “ชอบ” หรือไม่

(4.2) **ต้องรู้อะไร (อย่างมีคุณภาพ) ต้องรู้ในเรื่องเหล่านี้**

✎ ต้องสื่อสารทำความเข้าใจได้ 2-3 ภาษา สามารถฟัง พูด อ่าน เขียนได้ สมัยก่อนครูมาเล่าให้ฟัง เรามีหน้าที่บันทึกว่าที่ครูพูด สรุปว่าอย่างไร ให้อ่าน เป็นการอ่านเอาเรื่อง และสรุปให้ได้ ปัจจุบัน ไม่มีเลย เป็นกาถูก กามิด ซึ่งจะส่งผลต่อการคิดเป็นของเด็กไทย

✎ ความรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ต้องใช้ได้

✎ ทำมาหากินได้ จัดการเป็น การจัดการเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ต้องจัดการเป็นทั้งองค์กรปกติ องค์กรซับซ้อน (Chaotic) และเครือข่าย ซึ่งเรื่องเครือข่ายต้องเรียนรู้จากผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน

❖ ต้องเข้าใจต่างวัฒนธรรม ดังนั้น ต้องเข้าไปอยู่กับชาวบ้านบ้าง

❖ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เรียนรู้เร็ว ถ้าเรียนรู้ตามพัฒนาการเติบโตของสมอง Brain Based Learning ตั้งแต่ในครรภ์มารดาจนตาย แต่ต้องมุ่งอยู่ดีมีสุขในสังคมหลากหลายวัฒนธรรมและมุ่งชอบ

(4.3) พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้สนับสนุนวิถีชีวิตด้านเศรษฐกิจ แข่งขัน และด้านเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เราต้องใฝ่รู้ รู้ลึก รู้รอบ นำไปสู่การวิจัย ซึ่งจะนำความรู้ธรรมชาติมาเป็นวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนทั้งเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ และเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสังคมแข่งขันอยู่ในเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ และสังคมพอเพียงอยู่เศรษฐกิจพอเพียง ขณะที่สังคมฐานานุภาพก็สนับสนุนทั้งสองกลุ่มสังคม แต่สังคมด้อยโอกาสเกือบไม่มีโอกาสได้ฟันตัวเลย

(4.4) พัฒนาสังคม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเป็นพื้นฐานของสังคมความรู้ โดย

❖ ต้องพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เศรษฐกิจชุมชน และคุณภาพชีวิตให้เข้าด้วยกันให้ได้

❖ พัฒนากำลังคน วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ปัจจุบันสัดส่วนคนเรียนสังคมกันวิทย 75 : 25 ขณะที่หลายประเทศสัดส่วนเป็น 50 : 50 ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น เพราะเราไม่ได้สนับสนุนการศึกษาและอุดมศึกษาพอ เราปล่อยให้สถานศึกษาเขาหากินกันเอง ดังนั้น เขาก็เปิดหลักสูตรพิเศษทั่วประเทศ สถานศึกษาตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ ไปเปิดที่ภาคใต้ บางแห่งอยู่ในภาคเหนือ ไปเปิดที่ภาคใต้ก็มี

❖ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสถาบัน ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำมามาก

❖ สร้างความตระหนักทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างกว้างขวาง เป็นเรื่องที่แทบไม่ได้ทำเลย หนังสือพิมพ์ยังพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งในเรื่องที่ไม่สร้างความตระหนัก เช่น ต้นไม้ออกลูกเป็นคน มีผ้าแดงคลุม เป็นต้น

❖ ปรับปรุงระบบบริหารจัดการ การบริหารจัดการทางการศึกษา การสร้างความรู้ การวิจัย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต้องมีหน่วยพัฒนานโยบายเดียวทำ และต้องทำอย่างจริงจัง จริงจัง มั่นคง ยั่งยืน และต่อเนื่อง

ทั้งนี้ มีรายละเอียดตามแผนกลยุทธ์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2547-2556 ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2547

(4.5) สังคมความรู้ต้องผสมผสานหาความพอดีระหว่างความรู้ฝังลึก ความรู้แจ้งชัดและลดความรู้จางด่วน ความรู้ของสังคมมี 3 ประเภทหลัก ได้แก่ ความรู้ฝังลึก ความรู้แจ้งชัด และความรู้จางด่วน ดังนี้

❖ ความรู้ฝังลึก เกิดจากการปฏิบัติ เอาใจ เอากาย เอาสมองเข้าสัมผัส เพื่อจะมีชีวิตอยู่รอด อย่างแบบที่ปราชญ์ชาวบ้านทำ

» **ความรู้แจ้งชัด** ที่เราเรียนกัน 12-16 ปี จนถึงปริญญาเอก คือ ความรู้แจ้งชัดเป็นหลัก สามารถจะถอดรหัสเป็นตัวหนังสือ เป็น 0 กับ 1 เป็นสูตร $E = MC^2$ เหล่านี้เป็นความรู้แจ้งชัด เราต้องผสมผสานความรู้ฝังลึกกับความรู้แจ้งชัดให้ได้

» **ความรู้จาง่วน** นอกจากนี้เรายังมีความรู้จาง่วนอีกมากมาย ที่สามารถซื้อสำเร็จรูป เป็นเทคโนโลยีแล้วเอามาประยุกต์ เพื่อใช้ในการแข่งขันบ้าง ไม่แข่งขันบ้าง ความรู้ลักษณะนี้ ในปี 2545 ประเทศไทยต้องเสียค่าใช้จ่ายในรูปของค่าธรรมเนียมทางเทคโนโลยี ค่าRoyalty ไปอนุญาต ค่าความรู้ทางเทคนิคหรือค่าจ้างที่ปรึกษา 150,000 ล้านบาท โดยรายรับจากค่าใช้จ่ายนี้ 20,000 ล้านบาท ดังนั้น สุทธิแล้วเสียไป 130,000 ล้านบาท ซึ่งเป็นครึ่งหนึ่งของงบประมาณการศึกษาเพื่อคน 17-18 ล้านคน เราเลี้ยงสมองของเราด้วยเงิน 250,000 ล้านบาท แต่เราไปซื้อสมองของคนอื่นเขามา 150,000 ล้าน หรือลองเปรียบเทียบอีกกรณีหนึ่ง คือ มหาวิทยาลัย Harvard ในปีที่ผ่านมาเขาใช้งบประมาณ 2.4 พันล้านเหรียญ ประมาณ 1 แสนล้านบาท เท่ากับ 3 เท่า ของงบประมาณที่มหาวิทยาลัยทั้งรัฐและเอกชนประมาณ 800 แห่งใช้อยู่ Harvard มีนักศึกษาประมาณ 20,000 คน ใช้งบ 1 แสนล้านบาท ขณะที่ประเทศไทยใช้งบน้อยมากสำหรับคน 18 ล้านคน อีกทั้งคุณภาพการศึกษาก็มีปัญหาอีก แทนที่จะเกิดปัญญา กลับไร้ปัญญา สิ้นสติ ทำพิธีแปลก ๆ

(4.6) คน ชุมชน ร่วมสร้างสังคมความรู้ด้วยคุณภาพ ต้องให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม เพราะทั้ง 4 กลุ่มสังคม มีประสบการณ์ต่างกัน

- » คน ต้องมีทั้ง 3 ลักษณะความรู้
- » ทั้งองค์กร ชุมชน สังคม ต้องเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยคุณภาพ
- » ทั้งคนและองค์กรต้องร่วมสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ ด้วยกฎระเบียบต่างๆ และปรับปรุงอยู่เรื่อย ๆ
- » ทั้งคน องค์กร และวัฒนธรรม ต้องมุ่งพัฒนาความรู้และความอยู่ดีมีสุข ในความหลากหลายวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง

(5) ข้อเสนอการพัฒนาสังคมไทย

ผู้อภิปรายได้เสนอหลักการพัฒนาสังคมไทยไว้ว่า **ต้องมุ่งสร้างสังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้ สู่ความมีสันติกับตนเอง กับเพื่อนร่วมโลก และกับธรรมชาติ ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมโลก**

2.2 นายโฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์

การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของ สศช. ตามที่ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้ให้นโยบายไว้ นั้น ต้องจัดทำยุทธศาสตร์ในลักษณะที่คนอื่นจะเอาไปใช้ ไม่ใช่เขียนยุทธศาสตร์แทนคนอื่น และไม่ต้องทำให้ละเอียดมาก แต่ให้คิดเพียงเพื่อจะเอาไปสื่อสารให้กับคนอื่นเขารู้เรื่องและเข้าใจตรงกัน สิ่งสำคัญที่สุดคือต้องสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องยุทธศาสตร์ เพื่อที่กระทรวง ทบวง กรมจะได้เอาไปจัดทำแผนปฏิบัติการต่อไป นอกจากนี้ท่านผู้อภิปรายได้กล่าวถึง 2 ประเด็นหลัก คือ การสร้างสรรค์

คุณค่าของผลผลิต ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการสร้างความเข้าใจในเรื่องการสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจ ควบคู่กับการรักษาเสถียรภาพ สรุปได้ดังนี้

(1) ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจต้องคำนึงถึงการสร้างสรรค์คุณค่า (Value Creation) ของผลผลิต

(1.1) ความครบถ้วนของกระบวนการผลิต เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสรรค์คุณค่าของผลผลิต (Value Creation) การจัดทำยุทธศาสตร์ปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ มีหลักการสำคัญ คือจะต้องคำนึงถึงปัจจัยที่จะทำให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ เพราะสิ่งที่เราเคยเข้าใจว่าเป็นปัจจัยที่จะทำให้เราสามารถแข่งขันได้ เช่น การลงทุนจากต่างประเทศ โครงสร้างพื้นฐาน หรือโครงการลงทุนขนาดใหญ่ หรืออุตสาหกรรมต้นน้ำ เป็นต้น ซึ่งเราก็มียุทธศาสตร์อยู่แล้ว แต่เป็นเพียงส่วนเดียวยังไม่ครบทั้งกระบวนการ ซึ่งจากประสบการณ์ที่ผ่านมา เข้าใจว่าสิ่งที่ขาดอย่างมากที่สุดของเราก็คือ ขาดความครบถ้วนของกระบวนการผลิต เพราะถ้ากระบวนการไม่ครบ ก็มีช่องว่างรูโหว่ หรือจุดอ่อน โดยข้อเท็จจริงประเทศไทยไม่ใช่ไม่มีอะไร เรามีอยู่แล้ว และบางเรื่องอาจจะมากเกินไป แต่อาจจะไม่ครบและไม่เกิดพลัง ทั้งในเชิงการผลิตและเชิงความรู้ ซึ่งในเชิงการผลิตหรือที่เรียกว่ากระบวนการผลิต (Value Chain) ต้องมีให้ครบ และต้องเข้มแข็งทั้งกระบวนการ เพื่อเป็นการสร้างสรรค์คุณค่า หรือ Value Creation

(1.2) การสร้างสรรค์คุณค่าหมายถึงการใช้ความรู้ไปปรับปรุง Value Chain ให้เข้มแข็ง ขณะนี้ความเข้าใจในเรื่องการสร้างสรรค์คุณค่าของผลผลิต (Value Creation) มีความหลากหลาย บางคนเข้าใจว่า คือการต่อยอด คือการทำกิจกรรมทางการตลาด ไปสร้าง Brand บางคนเข้าใจว่า Value Creation คือเอาของถูกไปขายแพงๆ เพื่อให้ได้กำไร ซึ่งไม่ถูกต้อง **การสร้างสรรค์คือการใช้ความรู้ ไปปรับปรุง Value Chain ให้เข้มแข็ง** สศช. ต้องมีหน้าที่ไปชี้แจงเรื่องการสร้างสรรค์คุณค่า (Value Creation) ให้เข้าใจตรงกันว่าหมายถึงอะไร และทุกส่วนต้องช่วยกัน เพราะทุกคนก็เป็นส่วนหนึ่งของ Value Chain ของตัวเอง ดังนั้นต้องค้นพบว่าตรงไหนที่มีจุดอ่อนจะปรับกันอย่างไร เช่น สิ่งทอ รองเท้า และจะต้องมีแผนปฏิบัติการมารองรับ โดย สศช. ต้องผลักดันให้กระทรวง ทบวง กรม รวมทั้งภาคเอกชนเข้าร่วมทำด้วยกัน

(1.3) อุตสาหกรรมวิศวกรและอุตสาหกรรมเชิงความรู้หรือความคิด เป็นกระบวนการผลิตที่ต้องเติมให้เต็ม ในบรรดากระบวนการผลิตที่ไม่ครบส่วนใหญ่มักจะขาด 2 เรื่อง คือ **1) อุตสาหกรรมวิศวกร** เช่น อุตสาหกรรมแม่พิมพ์ อุตสาหกรรมชิ้นส่วน ฯลฯ เพราะพวกนี้คือแม่ของอุตสาหกรรมทั้งปวง ถ้าเราไม่มีอุตสาหกรรมประเภทนี้ เราคิดได้ดียังไง เราก็ไม่มีเครื่องจักรมาผลิตอย่างที่เราคิด เพราะเครื่องจักรที่มีขายกันในโลกเราต้องไปซื้อจากต่างประเทศ ซึ่งขายตามสิ่งที่เขาต้องการผลิตในประเทศของเขา แต่ถ้าเราคิดออกว่าเราจะผลิตสินค้าที่ไม่เหมือนกับประเทศอื่นๆ เราก็ต้องสร้างเครื่องจักรเอง ถ้าทำไม่ได้ก็ผลิตสินค้าประเภทนั้นไม่ได้ ปัจจุบันนี้อุตสาหกรรมเราอ่อนด้อยตรง อุตสาหกรรมวิศวกร **2) อุตสาหกรรมเชิงความคิดหรือเชิงความรู้** เช่น ที่ปรึกษา ถ้าประเทศเราเอาที่ปรึกษาที่รู้เรื่องของคนอื่นมาให้คำปรึกษาแล้ว เราจะไปสร้างความแตกต่างกับเขาได้อย่างไร เราต้องสร้างคน กลุ่มคนที่มีความรู้ที่ไปให้คำปรึกษากับพวกเรา แต่ในระยะเร่งด่วน ถ้าจะใช้วิธีของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี คือการนำเข้าบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านที่ประเทศของเราขาดแคลนจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศอินเดีย ก็ไม่ขัดข้อง แต่มันต้องมีรากเหง้าของเราอยู่ด้วย

ดังนั้นในการแข่งขันในเวทีโลกเราจะต้องใช้ยุทธศาสตร์ว่าด้วยการสร้างสรรค์คุณค่า โดยการสร้างความครบถ้วนของกระบวนการผลิตให้ได้ กระบวนการไหนขาดอะไรก็เติมให้เต็ม ซึ่งที่สำคัญในขณะนี้คืออุตสาหกรรมวิศวกร หรืออุตสาหกรรมที่ใช้ความรู้หรือความคิด

(2) การสร้างความเข้าใจร่วมกันว่า การพัฒนาที่มั่นคง ยั่งยืน จะต้องคำนึงถึงการสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการรักษาเสถียรภาพ การที่มีนักเศรษฐศาสตร์จำนวนหนึ่งบอกว่า ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่พวกเราทั้งหลายต้องการนั้น อาจจะขัดแย้งกับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ดังนั้นเราจึงไม่สามารถจะเจริญเติบโต โดยรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจควบคู่กันไปได้ อย่างไรก็ตามโดยข้อเท็จจริงแล้ว บางครั้งเราไม่ได้ เลี้ยงทั้งการเจริญเติบโตและเสถียรภาพ ดังนั้นการพูดว่า การขาดดุลเป็นธรรมชาติของประเทศด้อย พัฒนา นั้นฟังดูคล้ายๆ เรายอมแพ้แล้ว เราต้องไม่ยอมถ้าเราเข้าใจตรงกันว่า การเจริญเติบโตที่ถาวร และเข้มแข็งต้องการเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เราต้องทำให้ได้เหมือนเกาหลีและจีนที่โตได้โดยไม่ต้อง ขาดดุล และการที่ประเทศเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้โดยไม่ต้องขาดดุลแบบหลายๆ ประเทศข้างต้นนี้ ผลลัพธ์คือเขาโตได้ยั่งยืนและเขาโตได้เร็วด้วย เพราะฉะนั้น สศช. จะต้องสื่อสารให้เกิดความเข้าใจที่ ตรงกันว่า เสถียรภาพไม่ใช่ศัตรูของการพัฒนา แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน และเข้มแข็ง

การอภิปรายทั่วไป

ผู้เข้าร่วมประชุมประจำปี 2548 ได้ให้ความเห็นในทิศทางและแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะ ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไว้ดังนี้

3.1 นายวรวิทย์ชัย โชคชนะ นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย

ได้กล่าวว่าในอีก 4-5 ปีข้างหน้าประเทศไทยจะเผชิญกับปัญหาต่างๆ หลายเรื่อง เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหายาเสพติด ปัญหาผู้มีอิทธิพล ปัญหาเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ปัญหาความไม่สงบของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาน้ำมันแพง เป็นต้น ทั้งนี้ ปัญหาที่ แก้ไขได้หรือมีแนวทางชัดเจนควรเร่งดำเนินการ ไม่ควรทอดเวลาออกไป เช่น การทำประชาพิจารณ์เรื่อง บ่อนการพนัน และการจดทะเบียนโสเภณี เป็นต้น ไม่ควรต้องรอไปอีก 3 ปี เพื่อรอประชาคมติพร้อมการ เลือกตั้งครั้งต่อไป สำหรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาในแต่ละด้าน ดังนี้

(1) การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาประเทศไทย ควรเพิ่มบริบทในส่วนของ การเมืองด้วย เพราะเป็นภาคส่วนที่มีบทบาทสำคัญ คือความสำเร็จหรือล้มเหลวของการพัฒนาประเทศ

(2) การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน ให้เน้นการพัฒนาการเกษตร ส่วน อุตสาหกรรมควรไปตั้งโรงงานต่างจังหวัด เพื่อสร้างงานในพื้นที่ และลดการอพยพโยกย้ายแรงงานเข้าเมือง

(3) การเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้ ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มด้อย โอกาสที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน ได้มีโอกาสเรียนนอกสถานที่

(4) การพัฒนาสังคมเชิงรุก ให้ความสำคัญกับกลุ่มคนจน/ผู้ด้อยโอกาส

(5) การเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจและภูมิภาค ให้มุ่งพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาค (พม่า เขมร ลาว ฯลฯ)

3.2 คุณชนะ รุ่งแสง สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ให้ความเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จำต้องศึกษาสถานการณ์ต่างๆ ให้ถูกต้อง ชัดเจน และรับทราบถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะสถานการณ์ที่สำคัญๆ คือ

(1) สถานการณ์ความมั่นคงของประเทศ ความมั่นคงของประเทศในความหมายของความอุดมสมบูรณ์ของประเทศนั้น ในขณะนี้มีความเสื่อมโทรมมาก ทรัพยากรธรรมชาติในทุกประเภทถูกบุกรุก รุกป่า ละเลย ภาครัฐการเองก็มีส่วนในการกระทำดังกล่าว และปัจจุบันยังไม่มี การติดตามประเมิน หรือกำหนดแนวทางแก้ไขที่ชัดเจน

(2) สถานการณ์ความยากจน กลุ่มคนยากจน/ด้อยโอกาสในสังคมไทยมีภาพความเป็นอยู่ที่ต่ำกว่ามาตรฐานคนไทยทั่วไป ขาดโอกาส ขาดความหวัง ในขณะที่คนร่ำรวยที่มีโอกาสมากกว่ายังขาดจิตสำนึกที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหา ซึ่งถ้าคงอยู่ในสภาพนี้ในระยะยาวสังคมจะอยู่ร่วมกันไม่ได้

(3) สถานการณ์ด้านการศึกษา การศึกษาของประเทศไทยภายใต้รัฐธรรมนูญปี 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี 2542 นั้น มีหลักการ มีเหตุผล แต่ไร้ปรัชญา สถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับ ปกศ.ต้น ปกศ.สูง กว่า 50 แห่งที่ยกเลิกไปและไปจัดเป็น การศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งควรได้มีการติดตามประเมินผล

3.3 นางศิริมล วีระประทีป จาก จ.ระยอง

การพัฒนาประเทศในระยะต่อไปควรให้ความสำคัญกับ*การพัฒนาคน* เนื่องจากในระยะที่ผ่านมาที่การพัฒนาเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้ส่งผลกระทบให้สถาบันครอบครัวล่มสลาย สถาบันศาสนาที่เน้นในเรื่องการสร้างโบสถ์ วิหารที่สวยงาม สถาบันการศึกษาที่มีครูเป็นจักรกลสำคัญก็ประสบปัญหาด้านคุณภาพและปัญหาเศรษฐกิจ สถาบันการเมือง/การปกครองมุ่งเน้น growth และละเลยการสร้างจิตสำนึกการเป็นคนดีของสังคม แม้ว่าในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 จะได้ัญเชิญเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทาง แต่ในขั้นตอนของการปฏิบัติกลับไม่ให้ความสำคัญจริงจังมากนัก

3.4 นายไม้มัทธม อามีน ซาลีซาน ผู้ใหญ่บ้าน ม.1 ต.เรือเสาะ อ.เรือเสาะ จ.นราธิวาส

ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศในระยะที่ผ่านมาว่า มีปัญหาเนื่องจากขาดการแปลงวิสัยทัศน์ของแผนสู่การปฏิบัติที่แท้จริง กล่าวคือ

(1) การพัฒนาประเทศในระยะที่ผ่านมาไม่ได้นำเอาวิสัยทัศน์มาแปลงสู่การปฏิบัติ เช่น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ไม่ได้นำเอาแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่มุ่งทางสายกลางมาสู่การปฏิบัติในระดับรากหญ้า หรือแผนการศึกษาที่กำหนดไว้ว่ามุ่งพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ฯลฯ แต่ในทางปฏิบัติเราไม่ได้พัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ ทำให้เกิดปัญหาทุกอย่าง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จะทำให้คนมีคุณภาพ คุณธรรม มีพรหมวิหาร 4 มีอิทธิบาท 4

(2) การบริหารจัดการภาครัฐในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐบาลจะต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ปี 2540 ในเรื่องการให้สิทธิ เสรีภาพ ความเป็นธรรม และควรใช้พรหมวิหาร 4/ อิทธิบาท 4 และทศพิธราชธรรมเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาแทนระบบ CEO โดยต้องศึกษาค้นหา สภาพและสาเหตุที่แท้จริงในพื้นที่ร่วมกับคนในพื้นที่ จะต้องมีการทำ SWOT Analysis เพื่อให้สามารถ กำหนดวิสัยทัศน์และแนวทางการพัฒนาที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาที่แท้จริงในพื้นที่

รายงานสรุปผลการประชุมกลุ่ม

กลุ่มที่ 1

การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาต่อ
ทิศทางการพัฒนาประเทศไทย

กลุ่มที่ 2

การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน

กลุ่มที่ 3

การเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้

กลุ่มที่ 4

การพัฒนาสังคมเชิงรุก

กลุ่มที่ 5

การเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค

กลุ่มที่ 1

**การเปลี่ยนแปลงของบริบทการ
พัฒนาต่อทิศทางการพัฒนา
ประเทศไทย**

รายงานสรุปผลการประชุมกลุ่มที่ 1

“การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทย”

ประธาน:	นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา	กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้นำเสนอ:	ดร.อำพน กิตติอำพน	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
	ดร. ประเมธี วิมลศิริ	รักษาการที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้อภิปรายนำ:	นายประมนต์ สุธีวงศ์	ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
	ดร.สุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง	Partner บริษัท Price Waterhouse Coopers

สรุปผลการนำเสนอ

การพัฒนาประเทศไทยในอนาคตจะต้องเผชิญกับเงื่อนไขความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาของโลก ใน 5 เรื่อง ดังนี้

1.1 การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและการเงินของโลก ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญใน 5 ด้าน ซึ่งจะเป็นทั้งโอกาสและข้อจำกัดทางการค้าและการลงทุนของประเทศไทย ได้แก่

(1) การรวมตัวทางการค้าและการลงทุนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นกว่า 4 เท่าตัวในช่วง 15 ปี (ปี 2533-2547) โดยมีข้อตกลงทางการค้าถึง 230 กลุ่มข้อตกลงในปี 2547 ทำให้มีผลต่อรูปแบบการค้าและระบบการค้าของโลกที่มีความเข้มข้นมากขึ้น ภายใต้บริบทใหม่ที่มีการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในระดับทวีภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี ส่งผลให้ประเทศไทยมีโอกาสทางการตลาดกับประเทศภายใต้ข้อตกลงเดียวกันเพิ่มขึ้น รวมทั้งประเทศจีน และอินเดียที่มีบทบาททางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นโอกาสทางการค้าและการตลาดของประเทศไทยจากการมีความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนใกล้ชิดกับสองประเทศนี้ อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงการค้าเสรีที่ประเทศต่าง ๆ มีอยู่กับหลายกลุ่มทำให้โดยรวมจะมีข้อตกลงทางการค้าที่ยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้นจากการใช้กฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันตามกลุ่มคู่ค้าภายใต้ข้อตกลงที่แตกต่างกันไป (Spaghetti bowl effect) ซึ่งจะทำให้พิธีศุลกากรมีความยุ่งยากมากขึ้น นอกจากนั้นการแข่งขันในตลาดโลกจะมีความเข้มข้นมากขึ้น ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับการแข่งขันกับประเทศที่มีต้นทุนผลิตสินค้าที่ถูกกว่าและประเทศอื่น ๆ ที่อาจจะมีความได้เปรียบจากข้อตกลงหรือกลุ่มการค้าเสรีที่ประเทศไทยไม่ได้เป็นสมาชิก ซึ่งประเทศไทยต้องมีการปรับตัวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการบริหารจัดการให้แข่งขันได้ในตลาดโลก

(2) ความไม่สมดุลของเศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มมากขึ้น จากการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดและการขาดดุลการค้าของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ทำให้ต้องเร่งแก้ปัญหาทั้งโดยการดำเนินนโยบายการเงินและการคลังที่เข้มงวดมากขึ้นซึ่งจะมีผลกระทบต่อประเทศไทยที่มีการส่งออกไปยังตลาดสหรัฐฯ เป็นตลาดหลักหลายรายการ และในขณะเดียวกันก็มีแรงกดดันจากสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปให้ประเทศจีนดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนที่ยืดหยุ่นมากขึ้น ความอ่อนแอในเชิง

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของสหรัฐ และแรงกดดันต่อเงินทำให้อัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อไทยที่มีอัตราการค้าเปิดประเทศสูง

(3) การรวมตัวด้านการเงินจะมีความเข้มข้นมากขึ้น เช่น การพัฒนาตลาดพันธบัตร เอเชียเพื่อใช้เป็นแหล่งระดมทุนร่วมกัน ตลาดการค้าและตลาดการเงินเสรีจะทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศได้ง่ายขึ้นและเร็วขึ้น การเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศจึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และจะส่งให้ประเทศไทยมีโอกาสจากการมีแหล่งระดมทุนมากขึ้น อย่างไรก็ตามทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงต่อการไหลออกของเงินทุนได้ง่ายขึ้นเช่นกัน

(4) กองทุนบริหารความเสี่ยง (Hedge fund) การเก็งกำไรจากค่าเงินและสินค้าต่าง ๆ รวมทั้งน้ำมันมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น ถึงแม้กองทุนเหล่านี้จะสามารถกระตุ้นตลาดการเงินให้ขยายตัวเพิ่มขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็จะทำให้ระบบเศรษฐกิจมีความเสี่ยงต่อเสถียรภาพทางการเงินจากการเก็งกำไรของกองทุนที่มีขนาดใหญ่และส่งผลกระทบรุนแรง

(5) กฎระเบียบ การกำกับตรวจสอบและธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินและธุรกิจจะมีความเข้มงวดมากขึ้น เช่น BASEL II และ COSO II ซึ่งจะทำให้สถาบันการเงินและภาคเอกชนไทยต้องปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบและมาตรฐานใหม่

1.2 บริบทด้านเทคโนโลยี วิวัฒนาการของเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว จากอดีตที่มีลักษณะเป็นเทคโนโลยีรายสาขาพัฒนาเป็นการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีหลัก ได้แก่ เทคโนโลยี ICT เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีวัสดุ และนาโนเทคโนโลยี และจะมีบทบาทต่อการพัฒนามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีชีวภาพที่จะสร้างโอกาสทางด้านภาคเกษตรของไทย อย่างไรก็ตามการใช้ internet ของประเทศไทย และการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนาอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ของไทย รวมทั้งคุณภาพคนและทรัพยากรยังไม่มีความพร้อม

1.3 บริบทด้านสังคม สังคมโลกเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ประชากรในวัยแรงงานลดลง และภาระเลี้ยงดูผู้สูงอายุมีมากขึ้น ปัญหาภาวะสุขภาพเกิดจากโรคอุบัติใหม่หรือโรคระบาดซ้ำจะเพิ่มขึ้น การกระจายโอกาสทางการศึกษาของไทยเพิ่มมากขึ้นแต่ยังต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ภาวะความเป็นเมืองขยายตัวสูงขึ้นและมีการย้ายถิ่นสูง ภัยจากการก่อการร้ายมีแนวโน้มขยายรูปแบบและขอบเขตในด้านค่านิยมและวัฒนธรรม มีการบริโภคสินค้าและบริการที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมมากขึ้น เช่น สินค้าญี่ปุ่น ในขณะที่เดียวกันวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาอาจทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมหายไป

1.4 บริบทด้านสิ่งแวดล้อม จะมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชากร การเกษตร แหล่งน้ำ ป่าไม้ และพื้นที่ชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพลดลงอย่างรวดเร็ว การขาดแคลนทรัพยากรน้ำ ป่าไม้ถูกทำลาย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเสื่อมโทรมลง และการเสื่อมโทรมลงของสภาพที่ดินใช้ประโยชน์

1.5 บริบทด้านแนวโน้มพฤติกรรมผู้บริโภค การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคมีความเป็นเมืองผู้สูงอายุ การดูแลสุขภาพ เป็นสินค้าผู้สูงอายุ การดูแลสุขภาพ สินค้าเพื่อสุขภาพ โอกาสของธุรกิจและความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจที่ต้องปรับตัวให้เสนอสินค้าและบริการที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคที่สำคัญ ได้แก่ โครงสร้างอายุของประชากร รายได้ ทัศนคติ สภาพแวดล้อมของความเป็นอยู่ เช่น การขยายตัวของความเป็นเมืองและการพัฒนาทางเทคโนโลยี และรูปแบบทางการตลาดและการโฆษณา

สรุปความเห็นของที่ประชุม

การเปลี่ยนแปลงบริบทการพัฒนาทั้ง 5 เรื่อง จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ทั้งในด้านบวกและด้านลบ สำหรับบริบทการรวมตัวทางเศรษฐกิจและการเงินของโลกนั้น จะต้องมีการวางยุทธศาสตร์รองรับเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศ บริบทด้านสังคมและบริบทด้านสิ่งแวดล้อม จะต้องมีการวางยุทธศาสตร์ในการปรับตัวเพื่อไม่ให้เกิดผลเสียต่อประเทศไทย เช่นเดียวกับบริบทด้านแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการบริโภคซึ่งจะต้องวางยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาของไทย

2.1 บริบทด้านการรวมกลุ่มเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินของโลก

(1) การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ควรมีการวางสถานะของประเทศในการเปิดเสรีทางการค้าทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจากข้อดีและข้อเสียจากการเปิดเสรีดังกล่าว และจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการค้าเสรี

(2) การรวมกลุ่มระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน จะต้องเน้นการสร้างมิตรภาพกับประเทศเพื่อนบ้านควบคู่ไปกับการเป็นคู่ค้า และคู่แข่งทางการค้า โดยประเทศไทยควรมีความจริงใจในการสร้างความสัมพันธ์ ต้องเริ่มด้วยการสร้างความไว้วางใจต่อกันและกัน และแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยพร้อมที่จะเสนอผลประโยชน์ให้กับประเทศเพื่อนบ้าน การสร้างความเจริญเติบโตร่วมกันโดยไม่ได้หวังผลในการแสวงหาผลประโยชน์เพียงอย่างเดียว

(3) การเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินโลกในระยะ 5 ปี ข้างหน้า คาดว่าจะเป็นไปอย่างรวดเร็วกว่าการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันกว่าเท่าตัว และจะส่งผลกระทบต่อคนหลายกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องมือทางการเงินใหม่ ๆ ที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็นทั้งประโยชน์และข้อจำกัดหากไม่เข้าใจเครื่องมือทางการเงินอย่างลึกซึ้ง

(4) ความไม่สมดุลในเศรษฐกิจโลก จากการที่ค่าเงินหยวนที่อยู่ในระดับต่ำกว่าความเป็นจริง ส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียรวมถึงประเทศไทย ประเทศในภูมิภาคเอเชียอาจจะพิจารณาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของการจัดตั้งระบบอัตราแลกเปลี่ยนสกุลเดียวหรือระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่สอดคล้องกัน รวมถึงการจัดตั้งเงินกองทุนเพื่อรักษาระบบอัตราแลกเปลี่ยน และจัดตั้งกฎเกณฑ์เพื่อรักษาระบบอัตราแลกเปลี่ยนของภูมิภาคร่วมกัน

2.2 บริบทด้านการพัฒนาเทคโนโลยี ประเทศไทยมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการผลิตภาคอุตสาหกรรมในระดับต่ำ รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังไม่เกื้อกูลต่อการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ จึงควรมีการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะการให้การศึกษาและพัฒนาบุคลากรด้านดังกล่าวเพื่อให้สามารถทำประโยชน์กับประเทศได้อย่างสูงสุด

2.3 บริบทการพัฒนาที่ควรพิจารณาเพิ่มเติม

(1) บริบทการพัฒนาของโลกมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงควรมีการจัดทำยุทธศาสตร์ ในลักษณะของแผนฉุกเฉินเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดว่าจะเกิดขึ้น เช่น กรณีเหตุการณ์ข้อพิพาทอย่างรุนแรงระหว่างจีนและไต้หวัน หรือโรค SARS ที่ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก เป็นต้น

(2) ควรเพิ่มบริบทในเรื่องการเปลี่ยนแปลงด้านการเมือง โดยเฉพาะประเด็นที่มีผลต่อการจัดการระบบเศรษฐกิจของประเทศ และประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงอำนาจการเศรษฐกิจในภูมิภาค เช่น

(2.1) อำนาจทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศจีนและอินเดีย ที่มีบทบาทมากขึ้น ซึ่งประเทศไทยจะต้องวางยุทธศาสตร์ให้ชัดเจนว่าจะเน้นการผลิตสินค้าที่มีต้นทุนต่ำอย่างประเทศจีน หรือจะเน้นการผลิตสินค้าด้าน IT ที่ใช้ความรู้อย่างอินเดีย รวมทั้งการสร้างพันธมิตรกับสองประเทศนี้

(2.2) อุดมการณ์ระหว่างโลกตะวันออกกับโลกอิสลามอาจนำไปสู่ความขัดแย้งที่รุนแรงได้ ประเทศไทยจึงต้องมีความเข้าใจในบริบทการเมืองโลกในมิติดังกล่าว

(3) ควรขยายบริบทการพัฒนาให้ครอบคลุมถึงการเปลี่ยนแปลงบริบทการพัฒนาภายในประเทศด้วย

(4) การวางเป้าหมายการพัฒนาประเทศภายใต้เงื่อนไข “มั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน” จะต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นลำดับแรก โดยเน้นการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องเกิดขึ้นในทุกมิติ ทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการพัฒนาที่ยั่งยืนจะนำไปสู่ความมั่นคงและมั่งคั่งในที่สุด

(5) เน้นการพัฒนาสังคมเชิงรุก สร้างให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยการพัฒนาคุณภาพของ “คน” ทั้งทางด้านการศึกษา การสร้างครอบครัวเข้มแข็งและอบอุ่น และการเสริมสร้างจริยธรรมคุณธรรม และควรมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของคนไทย เพื่อให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและมีวัฒนธรรมที่มุ่งไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเองและการทำงานเป็นกลุ่ม

การดำเนินงานต่อไป

สศช. จะนำผลที่ได้จากการประชุมประจำปี 2548 ไปประกอบการกำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทาง และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้มีความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

กลุ่มที่ 2

การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน

รายงานสรุปผลการประชุมกลุ่มที่ 2

“การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน”

ประธาน:	นายเกษม สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้นำเสนอ:	นายสันติ บางอ้อ	รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้อภิปรายนำ:	ท่านผู้หญิง ดร.สุทธาวัลย์ เสถียรไทย	ประธานสถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
	ศ. ดร. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์	คณบดีคณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร
	รศ. ดร. พรายพล คุ่มทรัพย์	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1 สรุปผลการนำเสนอ

1.1 กรอบแนวคิด และเงื่อนไขการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน
การสร้างฐาน เศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืนต้องอยู่บนพื้นฐานความสมดุลของการพัฒนาใน 3 มิติ และการพร้อมรับกับ 5 บริบทของการเปลี่ยนแปลง คือ

(1) **มิติเศรษฐกิจ** ระบบเศรษฐกิจต้องเข้มแข็ง ซึ่งหมายถึง การที่ระบบเศรษฐกิจมีขีดความสามารถในการพึ่งตนเอง มีภูมิคุ้มกัน สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งมีโครงสร้างการผลิตที่สมดุล โดยมีเงื่อนไขคือ เติบโตเป็นไปอย่างมีเสถียรภาพและคุณภาพ มีเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง ใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

(2) **มิติสังคม** คนในสังคมอยู่ดีมีสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดย มีเงื่อนไขที่สำคัญ 2 ประการ ควบคู่กันไป คือ พัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ และพัฒนาเศรษฐกิจให้คนในสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พร้อมทั้งสร้างความสมดุลภายในสังคมดังนี้ **ระดับปัจเจก** ต้องพัฒนาให้คนปรับตัวรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง **ระดับครอบครัว** สามารถพึ่งตนเอง และมีสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัว **ระดับชุมชน** ชุมชนมีความเข้มแข็ง สมานฉันท์ และเกื้อกูลกัน และ**ระดับสังคม** สังคมมีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

(3) **มิติทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** บริหารจัดการให้เกิดเงื่อนไขที่สมดุลระหว่างการใช้ กับ การอนุรักษ์ การฟื้นฟู การใช้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งการบริหารจัดการเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในสังคม และทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นฐานการผลิตและการดำรงชีวิตของคนได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

1.2 สถานภาพของความไม่สมดุล ผลการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา มีจุดอ่อนและขาดความสมดุล และเมื่อจะต้องเผชิญกับ 5 บริบทของการเปลี่ยนแปลง ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จะเป็นทั้งแรงกดดันให้สถานภาพความไม่สมดุลรุนแรงมากขึ้น และในบางกรณีจะช่วยสร้างโอกาสการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป

(1) มิติด้านเศรษฐกิจ ความไม่สมดุลได้เกิดขึ้นในสองระดับ คือ

(1.1) เศรษฐกิจมหภาค ความไม่สมดุลเกิดจาก การขยายตัวทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ ความไม่มั่นคงของภาคการเงินและภาคการคลัง ยิ่งไปกว่านั้น แนวโน้มของการมีเงินออมไม่เพียงพอต่อความต้องการลงทุน ซึ่งเมื่อต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก โดยเฉพาะการดำเนินงานของกองทุนบริหารความเสี่ยง (Hedge Funds) อาจทำให้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจมีความเสี่ยงสูง ถ้าไม่สามารถปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงอาจสร้างโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจ เช่นทำให้สถาบันการเงิน และภาคธุรกิจเอกชนต้องมีการปรับตัวในทางที่ดีขึ้น เป็นต้น

(1.2) เศรษฐกิจภาคการผลิตและบริการ เกิดความไม่สมดุลในโครงสร้างการผลิตที่พึ่งพาภาคอุตสาหกรรมและบริการ พึ่งพาตลาดต่างประเทศ และพึ่งพาวัตถุดิบ สินค้าทุน และเทคโนโลยีจากต่างประเทศเป็นหลัก ทำให้ระบบเศรษฐกิจของไทยมีความเสี่ยงสูง และเมื่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว อาทิ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม ผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค ทำให้มีความเสี่ยงรุนแรงขึ้น

(2) มิติด้านสังคม ความไม่สมดุลเกิดขึ้นจากการพัฒนาคนและสังคมที่ไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ และขาดการเตรียมพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของประชากรยังปรับตัวไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและการเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจฐานการเรียนรู้ การพึ่งตนเองโดยการใช้ทุนทางสังคมยังมีน้อย คนส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา และปัญหาสังคมอื่นๆ เช่น ด้านอาชญากรรมและยาเสพติดที่มีความรุนแรง ชับซ้อนมากขึ้น ปัญหาครอบครัวแตกแยก เป็นสังคมผู้สูงอายุและคนโสด เป็นต้น

(3) มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังมีจุดอ่อนและไม่สมดุลที่ต้องเร่งแก้ไขโดยด่วน เช่น ความไม่สามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับที่ธรรมชาติสามารถปรับตัวให้สมดุลได้ เพราะขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ขาดการศึกษาวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการอนุรักษ์ไว้ในปัจจุบันเพื่อใช้ประโยชน์ในอนาคต และการใช้ประโยชน์โดยส่วนใหญ่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ในขณะเดียวกันการพัฒนาการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ยังส่งผลกระทบต่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย เช่น ความขัดแย้งจากการแย่งชิงกันใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่จำกัด เป็นต้น ปรากฏการณ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ประเทศต้องเผชิญปัญหาความไม่สมดุล ในแต่ละมิติของการพัฒนาที่ต้องปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะมิติทางด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.3 แนวทางการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาดังนี้

- (1) **มิติด้านเศรษฐกิจ** สร้างพื้นฐานของเศรษฐกิจมหภาคให้มั่นคงและยั่งยืน โดยการปฏิรูปภาคการเงินให้มีความเข้มแข็ง และสามารถสนับสนุนกิจกรรมของภาคการผลิตและบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบการกำกับดูแลสถาบันการเงินให้โปร่งใส เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อ ควบคู่ไปกับเร่งพัฒนาตลาดเงิน ตลาดทุน และตลาดตราสารหนี้ ให้มีความสมดุล ตลอดจนสร้างความยั่งยืนของฐานะการคลัง อีกทั้งดำเนินนโยบายต่างประเทศให้เหมาะสมกับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ยิ่งไปกว่านั้นควรพัฒนาภาคการผลิตและบริการไปพร้อมๆกัน โดย เชื่อมโยงระหว่าง เกษตร อุตสาหกรรม และบริการ รวมทั้งสร้างคุณค่า(Value Creation) และพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน ตลอดจนพัฒนาตลาดภายในประเทศ
- (2) **มิติด้านสังคม** พัฒนาคุณภาพประชากร ควบคู่ไปกับการนำทุนทางภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทยมาพัฒนาและต่อยอดสร้างคุณค่า (Value Creation) ในการผลิตสินค้าและบริการที่มี ศักยภาพ และส่งเสริมระบบการออมเพื่อสุขภาพ รวมทั้งสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาคุณภาพชีวิตกับการกระจายผลของการพัฒนา ตลอดจนปรับระบบการบริหารการจัดทางสังคมให้เกิดความสมดุล
- (3) **มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ให้ความสำคัญกับกำหนดเขตการใช้ที่ดินและขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศน์ จัดทำบัญชีความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อการอนุรักษ์ อีกทั้งฟื้นฟูสภาพป่า ดิน และน้ำ ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิด การประหยัดและไม่ก่อมลพิษ รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพหุภาคี ในการบริหารจัดการ

2

สรุปความเห็นของที่ประชุม

2.1 กรอบแนวคิดและเงื่อนไขการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน

- (1) **สนับสนุนกรอบแนวคิด และเงื่อนไขการผสมผสานมิติการพัฒนาที่สมดุล** ทั้ง 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจให้สามารถเผชิญกับความผันผวนของการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยเห็นควรให้เพิ่ม **มิติความสมดุลด้านการเมือง** อีกหนึ่งมิติ โดยเฉพาะการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องต่างๆ เพื่อสร้างดุลอำนาจที่เหมาะสม และร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนา เช่น การกำหนดนโยบายสาธารณะ ฯลฯ ควบคู่ไปกับการพัฒนาการศึกษาและสื่อสารมวลชนที่คนส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงระบบ ฯ ได้ด้วยต้นทุนที่เท่าเทียมกัน
- (2) **นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นปัจจัยในการกำหนดกรอบแนวคิด** การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน โดยการพัฒนาคนให้ เป็น **“คนเก่ง ดี มีสุข ทำประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม”** เพราะคนเป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงและยั่งยืน และมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจและรู้เท่าทัน

(3) **เปลี่ยนกรอบแนวคิดการพัฒนาประเทศแบบตะวันตก มาเป็นแบบตะวันออก** เพราะแนวคิดแบบตะวันออกเป็นรากเหง้าที่ดีอยู่แล้ว เช่น ความเป็นไทย (Thainess) และมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ ที่ผ่านมามีประเทศไทยใช้แนวคิดการพัฒนาประเทศแบบโลกตะวันตก ซึ่งให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีควบคุมธรรมชาติ และนำมาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อสร้างความสุขสบาย มีการใช้และบริโภคอย่างฟุ่มเฟือยเกินขอบเขตของธรรมชาติ จึงก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ปรากฏการณ์โลกร้อน เป็นต้น ในขณะที่**แบบตะวันออก** มองชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ต้องอาศัยธรรมชาติแบบองค์รวม และทุกอย่างสัมพันธ์กันหมด จึงทำให้มีการดำเนินชีวิต มีการผลิต และมีการบริโภคอย่างสมดุล ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่มุ่งให้เกิดความสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติ มุ่งให้ยืนได้ด้วยขาของตนเอง ไม่พึ่งพาผู้อื่นไม่พึ่งพาตลาด เทคโนโลยี และปัจจัยการผลิตมากเกินไป จนทำให้ขาดภูมิคุ้มกันตัวเอง สามารถใช้ได้กับทุกที่ทั้งในเมืองและชนบทซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืนที่แท้จริง

(4) **เพิ่มบริบทการเปลี่ยนแปลงให้ครอบคลุมอีก 2 บริบท** คือ การก่อการร้ายระหว่างประเทศและความรุนแรงของกลุ่มมุสลิมบางกลุ่ม และราคาพลังงานที่สูงขึ้น เพราะจะส่งผลกระทบต่อทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของประเทศที่รุนแรงในช่วงแผน ฯ 10

2.2 สถานภาพของความไม่สมดุล ที่ประชุมเห็นด้วยกับที่ สศช. ได้นำเสนอ โดยมีประเด็นเพิ่มเติมที่สำคัญดังนี้

(1) **มิติเศรษฐกิจ** ถึงแม้ว่าระบบความรู้ และระบบการกำกับของรัฐจะมีอยู่พอสมควรก็ตาม แต่ยังมีสัญญาณที่น่าเป็นห่วงที่สำคัญดังนี้

(1.1) **ประเมินผลสำเร็จของนโยบาย Dual Track** เพราะมีข้อมูลบ่งชี้บางประการถึงความไม่สมดุลของนโยบายดังกล่าว เช่น ตลาดส่งออกโตเร็วกว่าตลาดภายในประเทศ

(1.2) **วิเคราะห์ความไม่สมดุลในภาคการผลิตและบริการ โดยใช้วิธี** โดยการการพึ่งพาสินค้าไม่กี่ชนิดและไม่มีความหลากหลายของการผลิต เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการผลิต ที่ใช้ความชำนาญเฉพาะด้านของประเทศ (Specialization)

(1.3) **ใช้มาตรการกึ่งการคลัง (Quasi Fiscal Policy) ด้วยความระมัดระวัง** เพราะจะทำให้ชุมชนหลายแห่งพึ่งตนเองไม่ได้ หรือเป็นอุปสรรคต่อการนโยบายการส่งเสริมการพึ่งตนเอง เช่น แม้ว่า**มาตรการ SML ของรัฐบาลเป็นมาตรการที่ดี** เพราะเป็นการใช้งบประมาณของรัฐที่มาจากภาษีของประชาชนกลับไปให้ประชาชนตัดสินใจลงทุนสินค้าสาธารณะ (Public goods) อย่างไรก็ตาม ควรมีการศึกษาวิเคราะห์มาตรการนี้อย่างละเอียด เพราะอาจส่งผลกระทบต่อฐานะทางการคลังได้

(1.4) **ผนวกการจัดการสิ่งแวดล้อมเข้าไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจให้ชัดเจน** ที่ผ่านมามีการพัฒนาเศรษฐกิจและการลงทุนโครงการขนาดใหญ่บางโครงการของรัฐ ขาดการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยมีเหตุผลที่สำคัญ คือ ผลกระทบสิ่งแวดล้อมวัดยาก เพราะบางปัญหาโดยเฉพาะปัญหา Non-point source pollution ไม่สามารถวัดได้ นอกจากนี้การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจะขัดแย้งกับความพอใจในการบริโภคของปัจเจกชน (Consumerism) ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้**การใช้ดัชนีชี้วัดการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่สัมฤทธิ์ผล**

(1.5) ส่งเสริมธุรกิจที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เป็นไปตามกระแสของการเปลี่ยนแปลง เช่น ธุรกิจการฟื้นฟูป่าไม้ และการนำเอา Clean Development mechanism (CDM) มาใช้เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ เป็นต้น

(2) มิติสังคม ควรพิจารณาประเด็นที่สำคัญดังนี้

(2.1) **เร่งแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้** ประเทศมีความเจริญเติบโตสูง แต่การกระจายรายได้ยังเป็นปัญหาสำคัญ ดัชนี Gini สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำทางรายได้พอสมควร ดังนั้น ต้องเร่งดำเนินการ **ปรับปรุงหรือยกเครื่องมาตรการทางภาษี** เช่น ภาษีก้าวหน้า ภาษีทรัพย์สิน **ควบคู่ไปกับการใช้กลไกทางงบประมาณ** เพื่อแก้ปัญหาความไม่สมดุลระหว่างความเจริญเติบโตกับการกระจายรายได้ ทั้งนี้ สามารถใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูลที่มีอยู่แล้วของรัฐบาล เช่น การจดทะเบียนคนจน เป็นเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณ ด้านการศึกษา สาธารณสุขและสวัสดิการสังคม จะทำให้กลุ่มคนจนมีโอกาสมากขึ้น

(2.2) **เร่งใช้มาตรการการเงินและการคลังกระตุ้นให้เกิดการออม โดยเฉพาะผู้ที่อยู่นอกระบบ (Informal Sector) มากขึ้น** สังคมไทยกำลังเปลี่ยนจากยุคคนเยาว์วัย (Baby Boom) มาเป็นสังคมคนโสดและคนชรา (Single and Aging Society) ซึ่งต้องใช้งบประมาณในการดูแลมากขึ้น ดังนั้นรัฐต้องส่งเสริมการออมของคนกลุ่มนี้ในช่วงวัยทำงานให้มีระดับที่เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตในวัยชรา โดยเฉพาะการออมของผู้ที่อยู่นอกระบบ ซึ่งเรียนรู้ได้จากแบบอย่างการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ (Best Practice) จากต่างประเทศ เช่น บังคลาเทศ ฯลฯ

(3) มิติทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีประเด็นที่สำคัญดังนี้

(3.1) **ปรับปรุงกลไกเชิงสถาบันในการจัดการสิ่งแวดล้อม** ที่ผ่านมามีนโยบายและแผนด้านสิ่งแวดล้อมแยกส่วนออกมาต่างหาก ซึ่งเป็นที่กระจ่างชัดแล้วว่าไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบูรณาการยุทธศาสตร์และมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมเข้ากับยุทธศาสตร์สาธารณะด้านอื่นๆ (Strategic Environmental Assessment (SEA) จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการ ซึ่งปัจจุบันสหภาพยุโรปได้มีการจัดทำแล้ว

(3.2) **ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคของคนในสังคม** โดย ส่งเสริมการลดและเลิกใช้สารเคมีและสารพิษที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคของประชาชนแบบฟุ่มเฟือย

(3.3) **ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** เพราะเป็นองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นและเข้าใจธรรมชาติได้ดี

(3.4) **ศึกษาวิเคราะห์การดำเนินธุรกิจของชาวต่างชาติ** ให้ลึกซึ้งเพื่อป้องกันไม่ให้ประเทศต้องเสียผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่คุ้มค่า และเพื่อป้องกันไม่ให้ประเทศกลายเป็นแหล่งรองรับมลพิษจากกิจกรรมเหล่านั้น ซึ่งจากการศึกษาธรรมชาติภูมิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม ของสถาบันธรรมชาติเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมพบว่า แนวโน้มของประเทศพัฒนาแล้วจะลดการผลิตด้านอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดมลพิษสูง เช่น อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และย้ายฐานการผลิตมายังประเทศกำลังพัฒนา โดยรวมถึงประเทศไทยด้วย ในขณะที่ประโยชน์ที่ได้รับจากการผลิตอุตสาหกรรมเหล่านี้มีไม่ถึงร้อยละ 10 และ

ส่วนใหญ่เป็นค่าจ้างแรงงาน นอกจากนี้ ยังได้รับผลกระทบทางลบซ้ำเติม คือ ต้องเผชิญกับผลเสียด้านสิ่งแวดล้อมและความเสี่ยงด้านสุขภาพ ที่ต้องแบกรับภาระต้นทุนความเจ็บป่วยของแรงงานและการกำจัดซากของเสียที่เป็นอันตราย รวมทั้งปัจจุบันประเทศพัฒนาแล้วยังออกกฎระเบียบบังคับให้ผู้ผลิตต้องรับผิดชอบต่อซากของเสียและสารเคมี เช่น WEEE และ ROHS

(3.5) ปรับระดับราคาทรัพยากรธรรมชาติและภาษีสิ่งแวดล้อมให้สูงขึ้น เพื่อลดปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไป การก่อกมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมสกปรก ปัจจุบันการตั้งราคาทรัพยากรธรรมชาติและภาษีสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นการจูงใจและเปิดโอกาสให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนอุตสาหกรรมที่สกปรกในไทย (Pollution Heaven) ดังนั้นทางออกที่น่าจะพิจารณา ได้แก่ วิธีการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ให้สะท้อนมูลค่าที่แท้จริง โดยการรวมมูลค่าของผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเข้าไว้กับต้นทุนการผลิต หรือวิธีการเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ Deposit Refund หรือ Buy Back Guarantee มาตรการดังกล่าวนี้ไม่มีงบประมาณรายจ่าย แต่กลับสร้างรายได้ และมีการจัดทำมานานแล้ว แต่ไม่มีการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม การนำมาตรการเหล่านี้มาดำเนินการจำเป็นต้องมีการออกแบบให้ภาษีสิ่งแวดล้อมที่กำหนดขึ้นสามารถใช้งานได้ทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

(3.6) ปรับปรุงระบบการกำกับดูแลสิ่งแวดล้อม (Environmental Regulation) ให้มี 2 ระดับ คือ ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ปัจจุบันระบบหรือกลไกการกำกับจากส่วนกลางที่มีอยู่ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะยังมีปัญหาเชิงพื้นที่ที่ซับซ้อนและหลากหลาย ต้องอาศัยประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเอง เช่น การให้ท้องถิ่นป้องกันและแก้ปัญหาไฟป่า เป็นต้น แม้จะมีการถ่ายโอนภารกิจบางอย่างให้ท้องถิ่นไปบ้างแล้ว แต่ท้องถิ่นยังขาดความสามารถ หรือขาดแรงจูงใจ หรือขาดอำนาจในปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้น ต้องเพิ่มขีดความสามารถ การโอนอำนาจ และสร้างแรงจูงใจให้ท้องถิ่นสามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3.7) ให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ เพราะผลกระทบสิ่งแวดล้อมบางประเภท สามารถส่งผลกระทบข้ามพรมแดน อาทิ การใช้พลังงานปรมาณูของจีน อาจส่งผลกระทบต่อไทย และกรณีประเทศพัฒนาแล้ว เช่น USA เป็นผู้ที่ยกมลพิษมากที่สุด ไม่ยอมลงนามในข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ

(3.8) เพิ่มการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไป (Non-renewable national resource) โดยคำนึงถึงคุณค่าของการใช้ในปัจจุบันกับอนาคต เพราะทรัพยากรธรรมชาติบางชนิดต้องใช้เวลานานๆ ชั่วลูกชั่วหลาน ซึ่งอาจจะคุ้มค่ากว่าถ้าเก็บไว้ใช้ในอนาคตก

2.3 แนวทางการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน เห็นด้วยกับแนวทางที่นำเสนอ โดยมีประเด็นเพิ่มเติมที่สำคัญดังนี้

(1) ส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง การพัฒนาประเทศ กระบวนการจัดทำแนวทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 10 ต้องให้ประชาชนทุกกลุ่มในสังคมไทย ได้เข้ามามีส่วนร่วม

(2) เสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาให้มีทางเลือก เพื่อให้รัฐบาลมีทางเลือกในการปฏิบัติ เนื่องจากในแผน ฯ 9 รัฐบาลไม่ได้ให้ความสนใจนำไปปฏิบัติ

(3) นำมาตรการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาเป็นปัจจัยในการสร้างความสมดุลในมิติเศรษฐกิจ และสังคมให้ชัดเจน ปัจจุบันมิติทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเท่านั้นที่นำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการได้ชัดเจนที่สุด เมื่อเทียบกับมิติอื่นๆ

(4) พัฒนาระบบการแปลงแผนสู่ภาคปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งสร้างขีดความสามารถภายในองค์กร ให้มีความรู้ และความสามารถในการดำเนินการได้อย่างเป็นระบบครบวงจร

การดำเนินงานขั้นตอนต่อไป

3.1 สศช. จะนำประเด็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมประจำปี 2548 ไปประชุมระดมความคิดเห็นเพิ่มเติมจากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทาง และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เห็นพ้องต้องกันของทุกภาคส่วนในสังคมไทย

3.2 จากนั้น สศช. จะประมวลผลที่ได้จากการประชุมประจำปี 2548 และการระดมความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการยกร่างรายละเอียดของยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในลำดับต่อไป

กลุ่มที่ 3

การเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้

รายงานสรุปผลการประชุมกลุ่มที่ 3

“การเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยฐานความรู้”

ประธาน:	ศ.นพ.ประเวศ วะสี	กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้นำเสนอ:	นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ	รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้อภิปรายนำ:	ดร.สมควร บรูมินเหนทร์	รองกรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
	รศ.ดร.ศักรินทร์ ภูมิรัตน	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
	นายภาณุมาศ ศรีสุข	กรรมการผู้จัดการ บริษัท ซีเมนต์ไทยโลจิสติกส์ จำกัด

1 สรุปผลการนำเสนอ

1.1 พลวัตของการพัฒนาเศรษฐกิจโลก เศรษฐกิจโลกได้วิวัฒนาการจากยุคเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (Industrial Economy) ที่มีการขยายตัวของอุตสาหกรรมหนักอย่างรวดเร็ว มาสู่ยุคเศรษฐกิจข้อมูลข่าวสาร (Information Economy) ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และปัจจุบันนี้ โลกกำลังวิวัฒนาการเข้าสู่เศรษฐกิจยุคโมเลกุล (Molecular Economy) ซึ่งความรู้และการใช้ความรู้ย่อมมีประสิทธิภาพและชาญฉลาดจะเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Knowledge-driven Growth) และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ ทั้งทางด้านการค้าและการลงทุน ดังนั้นรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันจึงไม่เพียงแต่อาศัยความได้เปรียบจากการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient Resource Utilization) เท่านั้น แต่จะต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและมีความสามารถในการใช้องค์ความรู้จากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาสร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา หรือที่เรียกว่า “การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้”

1.2 ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Economy, KE) ตามนิยามของธนาคารโลกหมายถึง “ระบบเศรษฐกิจที่มีการสร้างสรรค์ จัดหา จัดแปลง เผยแพร่ความรู้และนำความรู้มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการขับเคลื่อนและสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม” โดยมีองค์ประกอบสำคัญที่เป็นปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ 1) ระบบนวัตกรรมและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี (Innovation System and Technological Adoption) 2) ประชากรที่มีการศึกษาและแรงงานที่มีความรู้/มีฝีมือ (Educated, Creative, and Skilled Labor Force) 3) เทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคม (Information and Communication Technologies) และ 4) สภาพแวดล้อมและสถาบันทางเศรษฐกิจ (Economic and Institutional Regime) ทั้งนี้ การพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ จำเป็นต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการ และการประสานปัจจัยพื้นฐานทั้ง 4 ประการซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องและพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Interconnected/Interdependent) โดยใช้นโยบายและมาตรการที่เหมาะสมในบริบทของการพัฒนาของประเทศ

1.3 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงบริบทโลกที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจเติบโตและความสามารถในการยืนหยัดอยู่ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์โลกได้อย่างมั่นคงและมีประสิทธิภาพของประเทศ โดยได้ดำเนินการในการปรับโครงสร้างภาคการผลิตทั้งใน สาขาเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ ด้วยการประยุกต์ใช้องค์ความรู้และวิทยาการในสาขาต่างๆ ซึ่งรวมถึงคุณค่าของความเป็นไทย (Thainess) ในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตของประเทศ

1.4 สถานะเศรษฐกิจฐานความรู้ของประเทศไทยและการศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศในเอเชียตะวันออก พบว่าประเทศไทยมีระดับการพัฒนาด้านการศึกษาอยู่ในระดับดี แต่ยังมีช่องว่างในการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ในด้านการพัฒนานวัตกรรมและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี รวมทั้งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคม ซึ่งยังตามหลังประเทศต่างๆ ในภูมิภาค อาทิ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์ รวมถึงมาเลเซีย

1.5 ขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทย

(1) **ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี** จากการประเมินของ IMD พบว่า ขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยลดลงจากอันดับที่ 32 ในปี 2540 เป็นอันดับที่ 55 ในปี 2547 ขณะที่ขีดความสามารถด้านเทคโนโลยี ลดลงจากอันดับที่ 32 เป็นอันดับที่ 45 ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน ในขณะที่การจัดอันดับของ World Economic Forum (WEF) พบว่า ดัชนีด้านเทคโนโลยี (Technology Index) ของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นจากลำดับที่ 41 ในปี 2545 มาเป็นลำดับที่ 38 ในปี 2547

(2) **ด้านการวิจัยและพัฒนา** ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยในช่วงปี 2542-2544 อยู่ในระดับเฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 0.25 ต่อปี ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา และประเทศในภูมิภาคเอเชีย เช่น เกาหลี มาเลเซีย และสิงคโปร์ เป็นต้น พบว่า ในประเทศที่พัฒนาแล้ว มีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาในระดับประมาณ ร้อยละ 2.1-2.9 โดยประเทศ มาเลเซีย สิงคโปร์ ไต้หวัน และเกาหลี มีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาเท่ากับร้อยละ 0.49, 2.12, 2.16 และ 2.92 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ตามลำดับ

(3) **สัดส่วนนักวิจัย** จากข้อมูลดัชนีชี้วัดด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของ IMD (2003) พบว่า สัดส่วนนักวิจัยของประเทศไทยยังอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 0.33 ต่อประชากร 1,000 คน ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่น ไต้หวัน และเกาหลี ซึ่งเป็นประเทศที่ผลิตสินค้า และนวัตกรรมด้านเทคโนโลยี มีสัดส่วนดังกล่าวถึง 7.07 4.77 และ 2.92 ตามลำดับ

(4) **ดุลการชำระเงินทางเทคโนโลยี** ในปัจจุบัน ประเทศไทยต้องซื้อเทคโนโลยีจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ประเทศไทยขาดดุลชำระเงินทางเทคโนโลยี (Technology Balance of Payment) ถึงประมาณ 114,312 ล้านบาท ในปี 2546

1.6 การศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศในเอเชียตะวันออก ประเทศที่คัดเลือกเพื่อใช้เป็นกรณีศึกษาได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์ มาเลเซีย และจีน โดยประเทศญี่ปุ่นจัดเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่ก้าวล้ำหน้ากว่าประเทศในภูมิภาคเอเชีย และถือเป็นต้นแบบให้กับหลายประเทศในภูมิภาคที่จะพัฒนาให้มีความก้าวหน้าทัดเทียมกัน ในขณะที่เกาหลีใต้จัดเป็นประเทศที่มีการปรับตัวและประยุกต์นวัตกรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ของประเทศให้ก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีรูปแบบการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศโดยเน้นการใช้องค์ความรู้ในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ในขณะที่ประเทศมาเลเซียจัดเป็นประเทศที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกับประเทศไทยซึ่งจัดอยู่ในกลุ่ม Second-tier NIEs และจีนเป็นประเทศที่ควรจับตามองเนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและมีบทบาทสูงในเศรษฐกิจโลก โดยพบว่า ประเทศดังกล่าวมีการกำหนดเป้าหมายและแนวนโยบายการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ที่ชัดเจนในการเป็นผู้นำด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และได้ดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านการจัดสรรงบประมาณและการปฏิบัติตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม

1.7 นโยบายและแผนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยในปัจจุบัน

ในบริบทของประเทศไทยกล่าวได้ว่าการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจฐานความรู้ในระยะที่ผ่านมา ได้อาศัยกระบวนการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นกลไกสำคัญ โดยในช่วงปี 2547-2548 ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ได้มีการดำเนินการตามแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ การพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนานวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต การเสริมสร้างพื้นฐานความคิดแบบวิทยาศาสตร์ การพัฒนาบุคลากร และการยกระดับการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่นำไปสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ตลอดจนปรับเปลี่ยนการบริหารการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้เป็นไปในเชิงรุก

1.8 การพัฒนาที่ควรให้ความสำคัญ ที่ผ่านมา การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ของประเทศไทยยังอยู่ในวงจำกัด และขาดการบริหารจัดการไปในทิศทางที่มุ่งประสิทธิผลอย่างแท้จริง มีการลงทุนที่ขาดจุดเน้นและขาดการจัดลำดับความสำคัญ การดำเนินการวิจัยและพัฒนาของประเทศไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึงส่วนใหญ่ยังจำกัดอยู่ในมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยของภาครัฐซึ่งไม่มีการประสานเชื่อมโยงและร่วมมือวิจัยในลักษณะเครือข่ายที่เข้มแข็ง ก่อให้เกิดการวิจัยที่ซ้ำซ้อน และขาดกลไกและระบบการบริหารจัดการงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ การพัฒนาการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้จึงควรมุ่งเน้นในประเด็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

- (1) การจัดลำดับความสำคัญการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาของประเทศให้มีความชัดเจน และมุ่งประสิทธิผลอย่างแท้จริง
- (2) การประสานเชื่อมโยงและสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในการร่วมมือเพื่อทำการวิจัยของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (3) กลไกการบริหารจัดการเพื่อนำงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์
- (4) ระบบการจัดการวิจัยและพัฒนาของประเทศที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต
- (5) การคิดค้น ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ และการใช้ประโยชน์/ต่อยอดเทคโนโลยี
- (6) การวางแผนผลิตบุคลากรด้าน ว&ท ให้เชื่อมโยงกับภาคการผลิต
- (7) สร้างและขยายเครือข่ายสารสนเทศให้ครอบคลุมประชากรในพื้นที่เป้าหมาย ในราคาที่คุ้มค่ายิ่งขึ้น

1.9 สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญและเร่งรัดดำเนินการในระยะต่อไป ท่ามกลางกระแสโลกซึ่งกำลังเปลี่ยนจากยุคเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไปสู่ยุคเศรษฐกิจโมเลกุล ซึ่งความรู้และการใช้ความรู้อย่างมีประสิทธิภาพและชาญฉลาดจะเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังนั้นหากประเทศไทยต้องการมีบทบาทอยู่ในเวทีโลกสมัยใหม่ดังกล่าว จำเป็นต้องมีการปรับตัวไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐานของนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ โดยจะต้องมีการใช้ความรู้และเทคโนโลยีหรือความก้าวหน้าทางนวัตกรรมอย่างเข้มข้น ดังนี้

(1) พัฒนาระบบนวัตกรรมและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมเป้าหมายในสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพ (Core Competency) และให้การสนับสนุน ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ รวมถึง ดึงดูดการลงทุนและแสวงหาความร่วมมือกับต่างชาติเพื่อใช้ประโยชน์และเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ จากต่างประเทศ ส่งเสริม/สนับสนุนกลไกการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคอุตสาหกรรม สถาบันการศึกษา และหน่วยงานวิจัยภาครัฐ เพื่อทำการวิจัยตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม สร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจภายในประเทศในการปรับปรุงเทคโนโลยีในกระบวนการผลิตและสนับสนุนภาคเอกชนให้ทำการวิจัยให้มากยิ่งขึ้น เป็นต้น

(2) พัฒนาประชากรที่มีการศึกษาและแรงงานที่มีความรู้และมีฝีมือ โดยเร่งรัดจัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรด้าน ว&ท ของประเทศอย่างเป็นระบบ จัดทำแผนบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรมและเร่งรัดปรับปรุงประสิทธิภาพของสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาและเพิ่มกำลังการผลิตบุคลากรกำลังคนด้าน ว&ท รวมทั้งนำเข้าผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์จากต่างประเทศเพื่อมาทดแทนบุคลากรที่ยังขาดในระยะสั้น พร้อมทั้งปรับบทบาทของสถาบันการศึกษา/สถาบันวิจัยของภาครัฐ ให้มีการประสานและเชื่อมโยงการศึกษา วิจัยกับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ

(3) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคม โดยส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และผลงานวิจัยและพัฒนา เพื่อให้เด็กและเยาวชน รวมทั้งประชาชน เห็นความสำคัญของ ว&ท ส่งเสริมการลงทุนโครงข่ายพื้นฐานด้านโทรคมนาคมและระบบการสื่อสารความเร็วสูง สนับสนุนให้มีการแข่งขันในสาขาโทรคมนาคมและเพิ่มการใช้คอมพิวเตอร์ต่อประชากรให้สูงขึ้น รวมทั้ง ส่งเสริมให้มีการนำความรู้ ข้อมูลและข่าวสารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมมาใช้ประโยชน์ในกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการของธุรกิจ/สถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะ SMEs

(4) พัฒนาสภาพแวดล้อมและสถาบันทางเศรษฐกิจ โดยกำหนดให้มีหน่วยงานเจ้าภาพหลักเพื่อรับผิดชอบด้านนโยบายการพัฒนาระบบนวัตกรรม และการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศให้มีเอกภาพ พัฒนาส่งเสริมระบบการบริหารจัดการด้านสิทธิบัตร การจดทะเบียนและคุ้มครอง (การบังคับใช้กฎหมาย) ทรัพย์สินทางปัญญาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และส่งเสริมให้มีการนำสิทธิบัตรทั้งในและต่างประเทศมาต่อยอดและใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ตลอดจนสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบสิทธิบัตรแก่สาธารณะให้แพร่หลาย สนับสนุนการหมุนเวียนบุคลากรวิจัยระหว่างภาครัฐและเอกชน ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ รวมถึงรูปแบบการทำงานของภาครัฐให้เอื้ออำนวยต่อการประกอบธุรกิจ รวมทั้ง ผ่อนคลายกฎ ระเบียบในการก่อตั้งธุรกิจและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่อ SMEs เป็นต้น

สรุปความเห็นของที่ประชุม

ที่ประชุมกลุ่มได้อภิปรายและแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง สรุปสาระสำคัญตามหลักการพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ได้ดังนี้

2.1 การพัฒนาระบบนวัตกรรมและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี

(1) ประเทศไทยเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานความรู้และเทคโนโลยี แต่ขาดการออกแบบหรือการกำหนดทิศทางการพัฒนาวิทยาศาสตร์ให้สามารถสนับสนุนการสร้างฐานความรู้ของสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังขาดการวิจัยด้านเทคโนโลยี (Technology-driven Research) และไม่มีการรวบรวม/ประสานองค์ความรู้ที่มีอยู่มากมายและกระจัดกระจายเข้าเป็นหมวดหมู่ จึงควรมีผู้รับผิดชอบดูแลบริหารจัดการการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบ รวมถึงรวบรวมแหล่งข้อมูล ความรู้ในทุกๆ ด้าน (Technology Mapping) ไว้ให้เป็นหมวดหมู่ สามารถประยุกต์ต่อยอดความรู้ที่มีอยู่ให้เพิ่มพูนขึ้น และสร้างเครือข่ายความรู้ให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง สามารถสร้างประโยชน์ต่อองค์กรและการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ของประเทศไทยยังอยู่ในวงจำกัด การพัฒนานวัตกรรมของประเทศในระยะต่อไป ควรให้ความสำคัญกับการสร้าง Product differentiation เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด ร่วมไปกับการพิจารณาความเป็นไปได้เชิงพาณิชย์ในการพัฒนาและผลิตสินค้า นอกเหนือไปจากเทคนิคในการผลิตสินค้า

(3) ความรู้เป็นแรงขับเคลื่อนหลักที่เป็นสินทรัพย์หนึ่งในโลกการพัฒนาศูนย์ใหม่ โดยโลกจะมุ่งเข้าสู่ระบบการผลิตที่ใช้กระบวนการผลิตแบบสมัยใหม่ที่มีเครือข่ายกระบวนการผลิตเชื่อมโยงในระดับโลก (Global value chain and production process) ซึ่งพลังงานจะเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญอย่างสูงและการพัฒนาพลังงานทางเลือกจะเป็นการสร้างโอกาสใหม่ให้กับการผลิตของโลกในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น เทคโนโลยีชีวภาพ นาโนเทคโนโลยี และเทคโนโลยีด้านวัสดุ จะเป็นองค์ประกอบสำคัญของเศรษฐกิจโมเดลที่เป็นกระแสการพัฒนาของโลก

(4) ควรเพิ่มบทบาทของภาคเอกชนในการสนับสนุน/ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้มาก และภาครัฐควรทำงานในเชิงรุกมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสนับสนุน ชี้นำภาคเอกชนให้ได้รับประโยชน์และใช้ประโยชน์จากสิทธิพิเศษการคลัง (ด้านภาษี) ที่ได้กำหนดไว้แล้ว

(5) ในการการสร้างมูลค่าผลผลิต ภาครัฐควรกำหนดและผลักดันสาขาการผลิตที่ไทยมีขีดความสามารถและมีความได้เปรียบหลัก (Core competency) และเน้นการพัฒนาคนให้ตอบสนองต่อการดำเนินงานในสาขานั้นๆ อย่างสอดคล้องกัน เนื่องจากคนเป็นปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จ

2.2 การพัฒนาประชากรที่มีการศึกษาและแรงงานที่มีความรู้และมีฝีมือ

(1) ควรให้ความสำคัญกับการสร้างทักษะด้านภาษา เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้จากระบบ Internet พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ภายในองค์กร เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาองค์ความรู้แก่บุคลากรให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

(2) เยาวชนไทยในปัจจุบัน ไม่สนใจในการศึกษาเพื่อแสวงหาความรู้ แต่กลับให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่อแสวงหาปริญญา ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะระบบการศึกษา สังคม และกฎระเบียบของไทยไม่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้อย่างจริงจังและถูกต้อง การพัฒนาการศึกษาของประเทศจึงต้องปลูกฝังทัศนคติการรักเรียน ให้เด็กอ่านหนังสือ โดยสามารถวิเคราะห์ สรุปผล และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ตลอดจนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้แพร่หลายออกไปในวงกว้าง

(3) การพัฒนาโอกาสและศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของไทยตั้งแต่แรกเกิด จะช่วยให้สังคมไทยสามารถพัฒนาและรักษาเด็กฉลาดในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาจมีการจัดตั้งสถาบันเฉพาะทางที่ดูแลวิธีการเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่แรกเกิดและหลักสูตรการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะ เพื่อดูแลการพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง

(4) ปัจจุบันมีการรวมตัวกันในระดับชุมชนเพื่อสร้างแผนแม่บทของตนเอง โดยมีการศึกษาและดำเนินการวิจัยท้องถิ่นด้วยตนเองเพื่อแก้ไขปัญหาภายในชุมชน ซึ่งสถาบันการศึกษาในแต่ละจังหวัด ควรเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้คำปรึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ไปพร้อมๆ กับชุมชนได้

(5) การพัฒนาคนจะเป็นเงื่อนไขของความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานความรู้ โดยประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาและผลิต Knowledge worker ที่มีศักยภาพและคุณภาพให้ได้มากที่สุด โดยนำกรณีที่ประสบความสำเร็จมาขยายผล และในบางกรณีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อาจไม่จำเป็นต้องใช้แนวคิดการพัฒนาอย่างเท่าเทียมมาเป็นหลักในการดำเนินงาน นอกจากนี้ องค์ประกอบในการสร้างความรู้ที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่ ชีตความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา คน/องค์กรที่สร้างความรู้ และการใช้องค์ความรู้ทั้งจากภายในและต่างประเทศ

(6) ควรใช้แนวคิด Reverse Technology ซึ่งเป็นการจัดหาความรู้จากเทคโนโลยีที่ได้มีการสร้างขึ้นแล้วและพยายามหาแนวทาง/วิธีทำความเข้าใจหรือถอดรหัสความรู้ที่มีอยู่ในเทคโนโลยีดังกล่าว แล้วนำมาปรับใช้ในบริบทของไทย นอกจากนี้ ควรส่งเสริม/สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญระหว่างภาคการผลิตและสถาบันการศึกษา

2.3 การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคม

(1) เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) และภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ จะเป็นเงื่อนไขสำคัญในการเข้าถึงความรู้ แม้คนไทยจะมีโอกาส Access internet และสามารถจัดหาคอมพิวเตอร์ และ Software ในตลาดทั่วไปได้ในราคาที่ถูกลง ซึ่งช่วยลด ปัญหาด้าน Digital divide ลงได้ แต่การใช้ประโยชน์จริงจากการเข้าถึงข้อมูลและพัฒนาให้เกิดขึ้นเป็นความรู้ และปัญญา นั้น ยังไม่อาจสรุปได้ ประกอบกับความรู้ที่มีอยู่อย่างแพร่หลายยังอยู่ในรูปของภาษาต่างประเทศ การทำฐานข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ให้เป็นภาษาไทยมากขึ้นจะช่วยให้คนไทยสามารถเข้าถึงองค์ความรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และต่อยอดองค์ความรู้มากขึ้น

2.4 การพัฒนาสภาพแวดล้อมและสถาบันทางเศรษฐกิจ

(1) การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมไทยที่ผ่านมา มีลักษณะรวมศูนย์สั่งการจากส่วนกลาง ทำให้การพัฒนาขาดการประมวลและคำนึงถึงฐานความรู้และภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่น/ชุมชน การพัฒนาประเทศในระยะต่อไป จึงควรศึกษาและบูรณาการองค์ความรู้ที่มีอยู่ให้รวมเป็นเนื้อ

เดียวกันไม่แยกส่วนเหมือนในปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้สามารถกำหนดทิศทาง บทบาทและแนวทางการแสวงหาและเชื่อมโยงฐานความรู้ของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นไปได้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกัน

(2) การพัฒนาประเทศที่ผ่านมามักประสบกับปัญหาการขาดการประสานงานและบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงในทุกระดับ ทำให้ไม่สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องหาเครื่องมือใหม่ๆ เช่น การจัดตั้ง “คณะกรรมการ นโยบาย บูรณาการ” เพื่อทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการประสานงานและบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงเพื่อให้การกำหนดยุทธศาสตร์และขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เกิดผลเป็นรูปธรรม

(3) ควรจัดให้มี “เวทีพัฒนานโยบาย” เพื่อใช้เป็นเวทีของทุกภาคส่วนในการปรึกษาหารือถึงแนวทางการการแก้กฎระเบียบหรือแบบแผนปฏิบัติต่างๆ ของภาครัฐ ที่เป็นเงื่อนไขหรืออุปสรรคสำคัญในการดำเนินงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในทางปฏิบัติ ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

(4) ควรมีการปรับปรุงระบบและกฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดและคุ้มครองสิทธิบัตรของไทยให้มีความชัดเจนและทันสมัย รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อคนไทย และป้องกันมิให้เกิดการเสียเปรียบจากการจดทะเบียนของต่างชาติ เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่นักวิจัยไทยในการประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ให้เกิดผลในเชิงพาณิชย์อย่างต่อเนื่อง

(5) ควรกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาด้าน ว&ท ของประเทศให้มีความชัดเจน และสนับสนุนทุนวิจัยแก่ภาคเอกชน รวมทั้ง ส่งเสริมการการลงทุนและขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการให้มากขึ้น

(6) คนไทยมีขีดความสามารถในการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ภาครัฐจำเป็นต้องช่วยแนะนำทิศทาง และใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) เข้ามาช่วยในการพัฒนาในอุตสาหกรรม รวมทั้ง ช่วยสนับสนุนด้านการวิจัยและการตลาด เป็นต้น

การดำเนินงานต่อไป

สศช. จะจัดให้มีการระดมความคิดเห็นในประเด็นที่สำคัญและต้องการการศึกษาในเชิงลึกเพิ่มเติม พร้อมทั้งจะได้นำความเห็นของที่ประชุมมาพิจารณาร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประมวลและจัดทำยุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิตด้วยฐานความรู้ ให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วน เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการ สศช. และคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

กลุ่มที่ 4

การพัฒนาสังคมเชิงรุก

รายงานสรุปผลการประชุมกลุ่มที่ 4

“การพัฒนาสังคมเชิงรุก”

ประธาน:	รศ.ดร.จรี วิจิตรวาทการ	กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้นำเสนอ:	นายกิตติศักดิ์ สินธุวนิช	รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้อภิปรายนำ:	นพ.วิชัย เทียนถาวร	ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
	คุณหญิง ดร.กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	ดร.ประทีป วีระพัฒนนิรันดร์	กรรมการ บริษัท แพนไบโอเทค จำกัด

1 สรุปผลการนำเสนอ

1.1 สถานการณ์สังคมไทย เป็นการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นต่อคนและสังคมไทย รวมทั้งปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนา เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานรวมทั้งปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาครอบคลุมใน 3 เรื่องหลัก ได้แก่ **การพัฒนาศักยภาพคน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคนและสังคม และระบบการบริหารจัดการ**

(1) การพัฒนาศักยภาพคนไทย ในเรื่องที่สำคัญ พบว่า

(1.1) ด้านสุขภาพ สุขภาพอนามัย และการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพทุกรูปแบบของคนไทยโดยรวมดีขึ้น โดยอายุคาดหมายเฉลี่ยของคนไทยสูงขึ้น ประชากรร้อยละ 99 เข้าถึงหลักประกันสุขภาพ อย่างไรก็ตาม คนไทยยังประสบกับภาวะเจ็บป่วยจากโรคที่เกิดจากพฤติกรรมดำรงชีวิตไม่เหมาะสม โดยเฉพาะโรคหัวใจสูงเป็นอันดับ 1 ผู้สูงอายุประสบกับภาวะทุพพลภาพระยะยาว การเจ็บป่วยเรื้อรัง เด็กมีความเสี่ยงต่อภาวะโรคอ้วน

(1.2) ด้านการศึกษา ผลจากการกระจายโอกาสทางการศึกษา ทั้งการสร้างแหล่งเรียนรู้และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เด็กในวัยเรียนเข้าถึงการศึกษามากขึ้นในทุกระดับทั้งในและนอกระบบ อย่างไรก็ตาม จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยแม้จะสูงขึ้นแต่ยังไม่ถึง 9 ปี ในขณะที่ คุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข ผลการทดสอบวิชาสำคัญยังมีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ชี้ความสามารถในการแข่งขันด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีลดลง นอกจากนี้ ยังมีปัญหาด้านความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการการศึกษา ระหว่างกลุ่มคนจนกับกลุ่มคนรวยซึ่งส่งผลให้การพัฒนาศักยภาพตนเองลดลง

(2) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา

(2.1) ความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม การคุ้มครองทางสังคมมีความครอบคลุมมากขึ้น โดยการขยายประกันสังคมครอบคลุมลูกจ้างร้อยละ 21.86 ของกำลังแรงงาน ส่วนแรงงานนอกระบบอยู่ในช่วงเตรียมการ โดยมุ่งไปที่การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นหลักในการจัดการคุ้มครอง

ทางสังคม อย่างไรก็ตาม คนไทยยังต้องเผชิญกับปัญหาอาชญากรรมที่มีความซับซ้อนและรูปแบบหลากหลายมากขึ้น เช่น การทำธุรกรรมผิดกฎหมายหรือการค้าประเวณีผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในขณะเดียวกันอุบัติเหตุ/อุบัติเหตุทำให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง

(2.2) บทบาทของภาคีในการพัฒนาสังคม ปัจจุบันทุกภาคส่วนในสังคมมีความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมมากขึ้น เช่น ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน ชุมชน รวมทั้งประเทศไทยมีจุดแข็งที่มีภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่หลากหลายและเป็นเอกลักษณ์ อย่างไรก็ตาม ภาคีสถาบันครอบครัวมีความอ่อนแอ และสถาบันศาสนายังมีบทบาทไม่มากเท่าที่ควรในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิตของประชาชน นอกจากนี้ สถาบันสื่อมวลชน ที่มีอิทธิพลต่อความคิดของคนมาก แต่บางส่วนยังไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม และสังคมไทยยังไม่ได้มีการนำวัฒนธรรมและภูมิปัญญามาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเท่าที่ควร

(2.3) ปัญหาความยากจน การพัฒนาที่ผ่านมาส่งผลทำให้จำนวนคนจนลดลง อย่างไรก็ตาม ปัญหาความยากจนเชิงโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อายุของหัวหน้าครัวเรือน รวมทั้งขนาดของครัวเรือนยังเป็นเรื่องที่ต้องแก้ไข

(3) ระบบบริหารจัดการ ในส่วนของงบประมาณด้านสังคมได้รับการจัดสรรอย่างเพียงพอ ในช่วง 6 ปีที่ผ่านมาได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเฉลี่ยร้อยละ 41.3 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาด้านประสิทธิภาพ และความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากร เนื่องจากการพัฒนาที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้การจัดสรรทรัพยากรกระจุกตัวอยู่ในเขตเมืองมากกว่าเขตชนบท ทั้งในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานและบริการสังคม การกระจายความเจริญไม่ทั่วถึง เกิดช่องว่างรายได้ระหว่างกลุ่มที่รวยที่สุดกับกลุ่มที่จนที่สุด

นอกจากนี้ การจัดทำนโยบายยังขาดการบูรณาการ และดำเนินการรูปแบบเดียวทั่วประเทศ และการประเมินผลนโยบายมักเป็นการประเมินผลระยะสั้นและประเมินตามวัตถุประสงค์ ขาดการประเมินผลกระทบทางสังคมในระยะยาว และในเชิงลบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินนโยบาย รวมทั้งระบบข้อมูลของประเทศยังมีจุดอ่อน ตัวชี้วัดที่มีเป็นการวัดสิ่งที่ดำเนินการไปแล้วซึ่งไม่เพียงพอที่จะใช้ติดตามงานและปรับทิศทางของงาน

1.2 ประเด็นท้าทาย จากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมีประเด็นท้าทายสังคมไทยที่สำคัญที่จะต้องเตรียมพร้อมรับและนำไปกำหนดแนวทางการพัฒนาสังคม ดังนี้

(1) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร มีประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ เช่น ในช่วงที่ประชากรวัยแรงงานมีสัดส่วนสูง ต้องเร่งเพิ่มผลิตภาพของแรงงานให้สูงขึ้น ควบคู่กับการเตรียมสังคมให้พร้อมรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เพื่อไม่ให้เกิดการชะลอตัวของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การบริการทางสังคมรวมถึงการจัดระบบการคุ้มครองทางสังคมอาจไม่เพียงพอ ในขณะเดียวกันการผลิตสินค้าและบริการในอนาคตจะเปลี่ยนแปลงเพื่อสนองความต้องการของกลุ่มประชากรที่สูงวัย เป็นต้น

(2) การพัฒนาด้านเทคโนโลยีกับผลกระทบต่อสังคมไทย ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะเข้ามาเกี่ยวพันกับวิถีชีวิตมากขึ้น เช่น การผลิตยาเพื่อรักษาโรค การพัฒนาการแพทย์ นอกจากนี้ เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการนำไปสู่สังคมฐานความรู้ อย่างไรก็ตาม การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมทำให้เกิด

ความเสี่ยงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม การเกิดอาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์ การแพร่กระจายของสื่อลามก รวมทั้งการเลียนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

(3) **การเคลื่อนย้ายคนอย่างเสรี** กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของปัจจัยเงิน ความรู้ ข่าวสารและคน ทำให้เกิดการดึงดูดกำลังคนที่มีคุณภาพ เช่น ผู้เชี่ยวชาญ นักท่องเที่ยว ช่วยในการสร้างรายได้ให้กับประเทศ รวมทั้งเอื้อต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่คนไทย และคนไทยสามารถไปทำงานในต่างประเทศได้มากขึ้น ทั้งในระดับแรงงาน จนถึงระดับผู้เชี่ยวชาญ ส่งผลต่อการสร้างรายได้และชื่อเสียงของประเทศ ซึ่งต้องพยายามใช้ประโยชน์จากความรู้ที่ได้ให้มากที่สุด อย่างไรก็ตามการเคลื่อนย้ายคนเสรีทำให้เกิดปัญหาหลายประการ ทั้งปัญหาการค้ำมนุษย์ ปัญหาความมั่นคงและการก่อการร้าย ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและการค้ายาเสพติด ปัญหาการแพร่กระจายของโรคระบาด ปัญหาด้านวัฒนธรรม ค่านิยมและบริโภคนิยม ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวประเทศไทยต้องปรับตัว เช่น การส่งเสริมให้คนไปทำงานในต่างประเทศ ซึ่งจะเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาศักยภาพคนให้มีความพร้อม และการใช้ประโยชน์ในด้านเทคโนโลยีและความชำนาญจากผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ หรือการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

1.3 กรอบแนวคิดการพัฒนาสังคมเชิงรุก จากสถานการณ์การพัฒนาสังคมไทยและการวิเคราะห์ปัญหาและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทำให้ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาสังคมในเชิงรุก เพื่อนำไปสู่เป้าประสงค์ให้ **“คนไทยเป็นคนดี มีคุณภาพ และมีความสุข อยู่ในสังคมที่เอื้ออาทร สันติและเป็นธรรม”**

ทั้งนี้ การพัฒนาที่จะมุ่งไปสู่เป้าประสงค์ดังกล่าว มีกรอบแนวคิดการพัฒนาสังคมเชิงรุกบนพื้นฐานหลักการ 3 ประการ ได้แก่

(1) **ความสมดุลกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ** ทั้งด้านเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

(2) **การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่** จากเดิมที่มองการพัฒนาสังคมเป็นเรื่องต้นทุนค่าใช้จ่าย ให้มีความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ไปเป็นการลงทุนเพื่ออนาคตที่มุ่งสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการพัฒนาสังคมในเรื่องที่สำคัญและจำเป็นเป็นการล่วงหน้า

(3) **การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูง** เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิผลทั้งการป้องกันและรับมือกับปัญหาเฉพาะหน้าเร่งด่วน โดยการดำเนินงานต้องใช้กลไกและภาคีการพัฒนาที่มีอยู่ประสานกันก่อให้เกิดเป็นพลังในการพัฒนาสังคมไทยอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ ให้ความสำคัญกับเรื่องต่อไปนี้

(1) **ยกระดับคุณภาพคนไทยสู่สังคมแห่งการเรียนรู้** โดยการเสริมสร้างระบบสุขภาพแนวใหม่ การสร้างการเรียนรู้เพื่อก้าวทันการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเตรียมคนอย่างเข้มข้นเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

(2) **การสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม** โดยจัดการคุ้มครองทางสังคมให้ทั่วถึงและเท่าเทียม การสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย/ได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ

(3) **รักษาคุณค่าของสังคมไทย** โดยการนำทุนทางสังคมมาพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การสร้างความเข้มแข็งชุมชนด้วยทุนทางสังคมที่มีอยู่ รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้ทุนทางวัฒนธรรม

(4) **การเตรียมความพร้อมสังคมไทยสู่สังคมผู้สูงอายุ** โดยส่งเสริมให้ประชาชนดูแลสุขภาพที่ดีด้วยตนเอง การเสริมสร้างค่านิยมและพฤติกรรมกรออมเพื่อสร้างหลักประกันด้านรายได้ และการสนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาผู้สูงอายุที่ทำประโยชน์เพื่อสังคม

(5) **ปฏิรูประบบบริหารจัดการให้เอื้อต่อการพัฒนาสังคม** โดยการพัฒนากระบวนการจัดทำนโยบายทั้งเรื่องการพัฒนาและการป้องกัน การแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ การพัฒนาบทบาทและการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนา และการปรับระบบการจัดสรรทรัพยากรให้ทั่วถึงและเป็นธรรม

1.5 กลไกสู่ความสำเร็จ การดำเนินงานพัฒนาสังคมเชิงรุกต้องอาศัยความร่วมมือของภาคีการพัฒนา ควบคู่ไปกับการสร้างระบบรองรับการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่

(1) **ประชาชน/ชุมชนที่เข้มแข็ง** ที่มีบทบาทหลักในการริเริ่ม ตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมของชุมชนด้วยตนเองโดยใช้ทุนที่มีอยู่

(2) **การมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาอย่างจริงจัง** โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือ มีระบบสื่อสารข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

(3) **กระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล** รวมทั้งการมีระบบสนับสนุนที่ดี กลไกประสานงานและระบบการสื่อสารที่ดี มีกระบวนการจัดการความรู้ของเครือข่ายพันธมิตร

(4) **รากฐานทางสังคมที่เข้มแข็งในการรองรับการพัฒนา** ทั้งระบบโครงสร้างพื้นฐานและการจัดบริการสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพและทักษะของบุคลากรและสภาพแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เช่นระบบข้อมูล กฎระเบียบ เป็นต้น

สรุปความเห็นของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นด้วยกับกรอบการวิเคราะห์สถานการณ์สังคมไทย รวมทั้งประเด็นท้าทายและข้อเสนอกรอบแนวคิด ตลอดจนประเด็นเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมเชิงรุกในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ตามที่ได้มีการนำเสนอต่อที่ประชุม พร้อมทั้งมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในสาระสำคัญของส่วนต่างๆ สรุปได้ดังนี้

2.1 กรอบแนวคิดการพัฒนาสังคมเชิงรุก

นอกเหนือจากกรอบแนวคิดการพัฒนาสังคมเชิงรุกที่มีหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ การพัฒนาสังคมเชิงรุกต้องก่อให้เกิดสมดุลกับการพัฒนาด้านอื่นๆ มีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์โดยมุ่งไปสู่การสร้างมูลค่าให้แก่การพัฒนาสังคมในเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นเป็นการล่วงหน้า

รวมทั้งมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อรองรับการพัฒนาที่เป็นทั้งการป้องกันและรับมือเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่นำเสนอแล้ว ที่ประชุมยังมีข้อเสนอเพิ่มเติม ดังนี้

(1) การพัฒนาสังคมจะบรรลุเป้าหมาย ต้องพิจารณาภาพรวมสังคมไทยทั้งหมด ทั้งเศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อม โดยมีดุลยภาพระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมคู่ขนานกันไปเพื่อให้เกิดสมดุลของการพัฒนา เนื่องจากการพัฒนาหลายเรื่องที่ผ่านมาทำให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อสังคม

(2) ในเป้าหมายสุดท้ายแล้ว การที่จะขับเคลื่อนสังคมไปได้ในเชิงรุกต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม สมาชิกของสังคมจะต้องเห็นด้วย มีค่านิยมที่เห็นด้วยร่วมกัน รวมทั้งมีเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาร่วมกัน

(3) การพัฒนาสังคมในระยะต่อไปต้องให้ความสำคัญกับการป้องกันมากกว่าการแก้ไข โดยรัฐต้องลงทุนในการป้องกันปัญหาเพื่อลดภาระในการแก้ไขปัญหาในด้านสังคมในระยะยาว

(4) รัฐต้องสร้างโอกาส สร้างบรรยากาศและปัจจัยเกื้อหนุนให้ทุกคนในสังคมมีบทบาทพัฒนาการผลิต ชีวิต และสิ่งแวดล้อมของตนเองและชุมชนได้อย่างเต็มศักยภาพด้วยตนเอง โดยภาคีมีบทบาทหนุนเสริม

(5) การพัฒนาอาจเริ่มจากจุดที่เป็นคานงัดที่สามารถดำเนินในปัจจัยเดียวแต่ก่อให้เกิดผลกระทบหลายด้าน ทั้งนี้ การพัฒนาคุณภาพคนน่าจะเป็นจุดคานงัดในการพัฒนาได้ เพราะเป็นต้นทุนและพื้นฐานของการพัฒนาทุกด้าน กล่าวคือ ถ้าทุกคนมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสุขภาพดี จะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อันจะนำไปสู่ความมั่งคั่ง สังคมยั่งยืน และประเทศมั่นคง

(6) เป้าหมายการพัฒนาสังคมเชิงรุก คือ มุ่งไปสู่การเป็นสังคมแห่งปัญญาที่เอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยต้องให้คนในสังคมมีความรู้ตั้งแต่ระดับการรับรู้ คือ การรับรู้ข้อมูล ระดับการเรียนรู้ คือ การสังเคราะห์และจัดการข่าวสารเพื่อทำให้เกิดความรู้และนำไปสู่การแก้ปัญหา จนถึงระดับการรู้จริง รู้ชอบ ที่สามารถจัดการความรู้เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุมีผล

2.2 สถานการณ์ด้านสังคม

จากการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นต่อคนและสังคมไทย รวมทั้งปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาซึ่งทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานรวมทั้งปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอันเป็นผลพวงจากกระบวนการพัฒนา ใน 3 เรื่องหลัก ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพคน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคนและสังคม และระบบการบริหารจัดการนั้น ที่ประชุมได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานการณ์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเพื่อให้การวิเคราะห์มีความชัดเจนมากขึ้นในประเด็นต่างๆ ดังนี้

(1) ด้านการศึกษา

(1.1) การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา มี พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติเป็นตัวขับเคลื่อนที่ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน ดังนี้

❧ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาและการสร้างกลไกตรวจสอบ รวมทั้งการศึกษาทางเลือกที่มีความหลากหลายมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมยังเป็นบทบาทที่เรียกร้องให้รัฐดำเนินการมากกว่าการเป็นเจ้าของเพื่อจะร่วมกันแก้ไข นอกจากนี้ ความหลากหลายของทางเลือกก็ยังเป็นโอกาสของผู้มีรายได้สูงเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่คนจนและผู้ด้อยโอกาสยังไม่สามารถเข้าถึง

❧ เนื่องจากกฎหมายเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญในการปฏิรูปการศึกษา จึงต้องสร้างความเข้าใจด้านกฎหมาย เช่น ในส่วนของครู พ.ร.บ.ครูมีความก้าวหน้าขึ้นมากเปรียบเทียบกับประเทศอื่นได้ แต่ยังมีจุดอ่อน คือ ระบบการประเมินครูยังไม่ยืดหยุ่นซึ่งควรปรับปรุงแก้ไข

❧ ด้านการเรียนการสอนแม้จะมีการปรับกันมากแต่ยังไม่ประสบความสำเร็จในเรื่องการพัฒนาการคิดและวิเคราะห์ของนักเรียนทำให้ผลสัมฤทธิ์ในหลายวิชายังไม่ดีเท่าที่ควร

(1.2) พฤติกรรมของเด็กยังเป็นเรื่องน่าเป็นห่วงโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนในยุคอนเทอร์เน็ต ซึ่งขณะนี้ยังขาดการลงทุนและการจัดรูปแบบการสอนที่เหมาะสมสำหรับเด็กกลุ่มนี้ ตลอดจนการจัดการกับสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก เช่น ร้านอินเทอร์เน็ตที่มีอยู่รอบโรงเรียน

(1.3) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส แม้จะมีการขยายการให้บริการและทุนอุดหนุนเพิ่มขึ้นแต่ก็ไม่เพียงพอ ดังนั้น สังคมจึงต้องมีส่วนร่วมที่จะโอบอุ้มเด็กยากจนไม่ให้หลุดจากระบบการศึกษา

(2) ด้านสุขภาพ การพัฒนาสุขภาพจะครอบคลุมแบบองค์รวมและเชื่อมโยงมาสู่มิติด้านสุขภาพทั้งในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟู ที่จะทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีสุขภาพอนามัยดีทั้งกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ

(3) ด้านความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ยังขาดความครอบคลุมในเรื่องความมั่นคงในเรื่องที่ดินทำกิน รวมทั้งเรื่องกระบวนการยุติธรรม ในส่วนของการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสและคนยากจน

(4) การมีส่วนร่วมของภาคี แม้ว่าภาคีต่างๆจะมีบทบาทในการพัฒนามากขึ้นแต่ยังมีจุดอ่อนหลายเรื่อง ที่สำคัญ เช่น ภาคียังขาดการคิดแบบองค์รวม ยังไม่เข้าถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ให้ความสำคัญแต่เป้าหมายโครงการของตนเอง รวมทั้งยังขาดความสามารถในการพัฒนาให้ประชากรกลุ่มเป้าหมายการพัฒนาสามารถคิดและทำเป็นด้วยตนเอง

(5) การบริหารจัดการ การบริหารจัดการการพัฒนาในปัจจุบันอาศัยเครื่องมือที่สำคัญ 3 ประการ คือ กฎหมาย แผนปฏิบัติราชการ 4 ปีและแผนปฏิบัติราชการประจำปี รวมทั้งนวัตกรรมและทุนทางสังคม ทั้งนี้ ควรวิเคราะห์ถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จหรือปัจจัยที่สื่อถึงความล้มเหลวของแต่ละเรื่องและหาทางปรับปรุงแก้ไข เช่น แผนบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จอยู่ที่ต้องมีส่วนผสมที่เหมาะสมระหว่างการทำหนดจากภาครัฐและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างได้ดุลกัน ส่วนในเรื่องนวัตกรรมและทุนทางสังคมซึ่งขณะนี้ยังไม่พบว่ามีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ชัดเจน ยังขาดความสมดุลของการให้คุณค่าต่อนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูงซึ่งปัจจุบันได้รับความสำคัญมากในขณะที่นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้และเสริมสร้างถ่ายทอดภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่ยังมีน้อยมาก

2.3 ประเด็นเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมเชิงรุก

ที่ประชุมได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในข้อเสนอประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ 5 เรื่อง ได้แก่ การยกระดับคุณภาพคนไทยเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การสร้างความมั่นคงทางสังคมแก่คน การรักษาคูณค่าของสังคมไทย การเตรียมความพร้อมสังคมไทยสู่สังคมผู้สูงอายุ และการปฏิรูปการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการพัฒนาสังคมเชิงรุก ดังนี้

(1) การยกระดับคุณภาพคนไทยสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

(1.1) การขยายโอกาสทางการศึกษาต้องรุกไปหากลุ่มเป้าหมาย โดยพัฒนาระบบข้อมูล และหาวิธีที่จะติดตามหาคนกลุ่มนี้ โดยเปิดให้ทุกส่วนมีส่วนร่วม เช่น โรงงาน อุตสาหกรรม วัด ชุมชน รวมทั้งเปิดโอกาสให้คนเรียนได้เรียนในสิ่งที่ตัวเองสนใจแล้วเทียบโอนวุฒิให้มากกว่าให้เรียนตามหลักสูตรที่กำหนด

(1.2) สำหรับการสร้างสังคมการเรียนรู้ นอกจากการขยายจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเป็น 9.5 ปีแล้ว ยังต้องหามาตรการจูงใจให้คนเข้าหาความรู้ ให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในการเรียนรู้ เปิดโอกาสการให้คุณค่ากับการเรียนจากชีวิต และดีเป็นคุณค่าโดยสามารถเทียบโอนได้

(1.3) การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยการเตรียมคนเข้าสู่อาชีพ และสร้างความก้าวหน้าในอาชีพตนเอง มีแนวทางสำคัญ คือ การปฏิรูปการสอน การเรียนรู้จากชิ้นงานมากกว่าวิชาการ เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ในสถานการณ์จริง การเรียนรู้ไอที ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสาร วิจัย และวางแผนธุรกิจอย่างง่าย และการเทียบโอนการศึกษา

(1.4) การยกระดับคุณภาพคนต้องพัฒนาสุขภาวะใน 4 มิติ คือ ทางกาย จิตใจ สังคม และปัญญา/วิญญาณโดยเน้นการสร้างเสริมทรัพยากรมนุษย์ให้คนคิดดี ทำดี มีจิตสำนึกสาธารณะ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างสุขภาวะเพื่อคนทุกคน (Health for all) และทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาสุขภาวะ (All for Health) โดยประสานความร่วมมือภาคประชาสังคม องค์กรท้องถิ่น ชุมชน สร้างเครือข่ายภาคีต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม

(2) การสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม ควรเพิ่มยุทธศาสตร์ในเรื่อง

(2.1) กระบวนการยุติธรรม ในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ การปรับกระบวนการยุติธรรมให้คนยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้เข้าถึง การพัฒนาคนให้มีการเรียนรู้ และเข้าใจในความแตกต่างของคนเพื่อไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิ์

(2.2) การสร้างความมั่นคงทางด้านปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะความมั่นคงเกี่ยวกับการถือครองที่ดินเพื่อยุอาศัยและที่ดินทำกินอย่างถาวร

(2.3) การพัฒนาระบบสวัสดิการแห่งชาติเพื่อครอบคลุมแรงงานนอกระบบ โดยรัฐเข้าไปจัดการระบบการออม

(3) **รักษาคูณค่าของสังคมไทย** ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมหลายๆ ด้านของคนในสังคม รวมทั้งการพัฒนาสถาบันทางศาสนาและวัฒนธรรม

(4) การเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุ ควรให้ความสำคัญการพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก สำหรับในส่วนของผู้สูงอายุควรมีการจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้สูงอายุทั้งด้านความรู้และสุขภาพ เช่น การให้ความรู้ทางสื่อต่างๆ การจัดพื้นที่ออกกำลังกาย เป็นต้น

(5) ปฏิรูประบบบริหารจัดการให้เอื้อต่อการพัฒนาสังคม ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการบริหารจัดการควรให้ความสำคัญกับ 3 เครื่องมือหลักในการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาสังคมเชิงรุก ได้แก่ กฎหมาย แผนปฏิบัตินโยบาย 4 ปี และแผนปฏิบัตินโยบายประจำปี และนวัตกรรมและทุนทางสังคม โดย

(5.1) ใช้กฎหมายเป็นตัวขับเคลื่อนการบริหารจัดการการพัฒนาสังคมเชิงรุก

(5.2) การสร้างสมดุลของการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนปฏิบัตินโยบาย

(5.3) ยกระดับคุณค่าให้กับนวัตกรรมและทุนทางสังคมเพิ่มการลงทุน ระดมทุน เพื่อให้เกิดกระบวนการในการที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำสังคมเข้าสู่การเรียนรู้

(6) ประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ควรให้ความสำคัญเพิ่มเติม ในเรื่อง ต่อไปนี้

(6.1) การพัฒนาข้าราชการ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากในระยะต่อไปมีการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ข้าราชการต้องมีการปรับตัวมาก จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการปฏิบัติงานข้าราชการ

(6.2) การเตรียมความพร้อมและพัฒนาสถาบันทางสังคม เช่น ครอบครัว สถาบันการศึกษา คณะกรรมการศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อสร้างความเข้มแข็งและสามารถมีบทบาทในการพัฒนาทางสังคม

(6.3) การเพิ่มผลิตภาพประชากรวัยแรงงานด้วยการปฏิรูปอาชีวศึกษา

(6.4) การเพิ่มผลิตภาพภาคเกษตรกรรมด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยเกษตรกรผู้นำ

การดำเนินงานต่อไป

สศช. จะนำผลที่ได้จากการประชุมประจำปี 2548 มาระดมความเห็นในประเด็นที่สำคัญ และต้องการการศึกษาในเชิงลึกเพิ่มเติม ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อประมวลและจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมเชิงลึกให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการ สศช. และคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ក្រុមទី 5

ការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង
គុណភាព

รายงานสรุปผลการประชุมกลุ่มที่ 5

“นโยบายการเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค”

ประธาน:	รศ.ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร	กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้นำเสนอ:	นายอุทิศ ขาวเขียว	ที่ปรึกษานโยบายและแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ
ผู้อภิปรายนำ:	ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี	ประธานกรรมการบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน MFC จำกัด (มหาชน)
	ดร.เดือนเด่น นิคมบริรักษ์	ผู้อำนวยการด้านการบริหารจัดการระบบเศรษฐกิจ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาไทย
	ดร.พรชัย รุจิประภา	รองปลัดกระทรวงพลังงาน
	นายวิฑูรย์ ศรีวิหค	เอกอัครราชทูตประจำกระทรวง กระทรวงการ ต่างประเทศ

สรุปผลการนำเสนอ

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่จะมีแนวโน้มที่การแข่งขันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเมื่อโลกมุ่งสู่การเปิดตลาดการค้าเสรี ส่งผลให้แต่ละประเทศต้องมีการปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดและแข่งขันได้ สำหรับประเทศไทยภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 10 กำหนดดำเนินนโยบายสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศอื่นๆ ในโลกมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการดำเนินยุทธศาสตร์จัดทำข้อตกลงการค้าเสรีเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจกับประเทศที่เป็นตลาดใหญ่และมีศักยภาพในการบริโภคสูง และมุ่งเน้นความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีความได้เปรียบจากความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจและสังคมมากกว่ากลุ่มอื่น เพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในเวทีโลก

1.1 การจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA)

(1) ความจำเป็นในการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี เป็นการทำความความตกลงระหว่างประเทศ ตั้งแต่ 2 ประเทศขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างกันให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดการค้าเสรีระหว่างประเทศคู่สัญญา ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับ และสอดคล้องกับกฎเกณฑ์การค้าพหุภาคี หรือกฎขององค์การการค้าโลก (WTO) สาเหตุที่ทำให้ประเทศต่างๆ หันมาจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีเพิ่มมากขึ้น เนื่องมาจากการเจรจาตกลงจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีนั้น ง่ายกว่าการเจรจาดังกล่าวในกรอบ WTO ที่ต้องใช้หลักฉันทามติในการเจรจา นั่นคือประเทศสมาชิก WTO ทั้ง 147 ประเทศจะต้องตกลงยินยอมพร้อมกันจึงจะมีการลงนามได้ ซึ่งทำให้การเปิดเสรีการค้าใน WTO มีความล่าช้า

(2) การจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีของไทย

(2.1) เหตุผลความจำเป็น 3 ประการ คือ (1) เศรษฐกิจของไทยยังมีการพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศค่อนข้างมาก โดยการส่งออกและนำเข้าคิดเป็นร้อยละ 120 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ในปี 2547 (2) นโยบายรัฐบาลที่เน้นการใช้นโยบายระบบเศรษฐกิจสองทาง หรือ Dual track policy นั่นคือ การพัฒนาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศควบคู่ไปกับการสร้างฐานเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง และ (3) ผลกระทบที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยในกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างรวดเร็ว

(2.2) ยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศเชิงรุก การจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีของไทยมีวัตถุประสงค์ คือ การขยายตลาดการค้าและการลงทุน สร้างพันธมิตรด้านเศรษฐกิจและการเมือง เป็น Gateway ไปสู่ภูมิภาคใกล้เคียง เศรษฐกิจรุ่งเรือง และความเป็นอยู่ดีขึ้น แก้ไขและลดอุปสรรคการค้าการลงทุนและเพิ่มบทบาทอำนาจต่อรองของไทย

(2.3) ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

» ผู้ผลิต ได้รับประโยชน์จากการนำเข้าวัตถุดิบราคาถูก จะทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เกษตรกรมีโอกาสขายสินค้าได้ในราคาที่สูงขึ้น เมื่อประเทศคู่เจรจาลดภาษี และผ่อนคลายมาตรการที่เป็นอุปสรรคทางการค้า ทำให้ตลาดสินค้าไทยกว้างขึ้น

» ผู้ส่งออก จะได้รับประโยชน์จากส่งออกสินค้าและบริการได้มากขึ้น เนื่องจากได้รับประโยชน์จากการลดภาษีสินค้า รวมทั้งการลด/ขจัดมาตรการที่มีโทษทำให้เหลือน้อยที่สุด ซึ่งเป็นการขยายตลาด และเพิ่มศักยภาพในการส่งออก

» ผู้นำเข้า จะได้รับประโยชน์จากการนำเข้าวัตถุดิบราคาถูก และสามารถนำเข้าจากแหล่งนำเข้าจากหลายประเทศ

» ผู้บริโภค จะได้รับประโยชน์จากการที่ซื้อสินค้าได้ในราคาที่ถูกลง ถือเป็นการเพิ่มกำลังซื้อทางอ้อม และสามารถเลือกซื้อสินค้าได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น

(2.4) สถานการณ์ปัจจุบัน หลังจากมีอาฟตามานาน เกือบ 10 ปี ไทยได้ตกลงทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ เป็นรายประเทศ โดยเริ่มจากจีน ในปี 2545 เรื่อยมาเป็น ออสเตรเลีย อินเดีย ญี่ปุ่น บารเรน เปรู นิวซีแลนด์ สหรัฐฯ และกลุ่มประเทศ BIMST-EC และ EFTA (สวิตเซอร์แลนด์ นอร์เวย์ ลิกเตนสไตน์ ไอส์แลนด์) รวมเป็น 8 ประเทศ กับ 2 กลุ่มประเทศ

(3) ประเด็นท้าทาย การกำหนดยุทธศาสตร์ในระยะ 5-10 ปีนั้น จะต้องพิจารณาสถานการณ์เจรจากับประเทศต่างๆ ในปัจจุบันอย่างรอบด้านแบ่งเป็น 3 ประเด็นหลัก

(3.1) การเตรียมตัวเจรจา

» การศึกษา วิจัย เลือกประเทศคู่เจรจาและจัดลำดับความสำคัญ ได้แก่ ประเทศที่มีแนวโน้มเป็นคู่ค้าสำคัญในอนาคต ประเทศที่มีกฎระเบียบทางการค้าระหว่างประเทศที่

มันคง กลุ่มประเทศที่มีการรวมตัวอย่างเป็นรูปธรรม ประเทศที่เป็น Gateway เพื่อเจาะตลาดสมาชิกอื่น และประเทศที่เป็นตลาดใหม่

» รูปแบบการเจรจา การทำ Economic Partnership หรือการ จัดทำ FTA

(3.2) กระบวนการเจรจา

» จัดทำแผนโครงสร้างเศรษฐกิจในภาพรวม และแผนในระดับ สาขา เพื่อกำหนดขอบเขตและความชัดเจนในการเจรจา

» สร้างกระบวนการเชื่อมโยงระหว่าง กลุ่มเจรจา กลุ่มวัดผล กระทบ และกลุ่มปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ให้เกิดความต่อเนื่อง และเป็นไปในทิศทางทางเดียวกัน

» การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะ ภาคเอกชนที่ได้รับผลกระทบ ตลอดจนกระบวนการรัฐสภา

(3.3) การปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการทำความตกลงการค้าเสรี

» ศึกษาวิจัยถึงผลกระทบที่ความตกลงการค้าเสรีแต่ละประเทศ จะมีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม และต่ออุตสาหกรรมภายในแต่ละอุตสาหกรรม

» กำหนดมาตรการที่เป็นรูปธรรมเพื่อรองรับผลกระทบ ทั้ง ระยะสั้น และระยะยาว เพื่อช่วยในการปรับตัวและใช้ประโยชน์จาก FTA ได้เต็มที่

» สร้างมาตรฐานภายในประเทศ เช่น มาตรฐานสิ่งแวดล้อม มาตรฐานความปลอดภัยสินค้า เพื่อพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐานสากล เป็นไปตามความต้องการของตลาด

» พัฒนาระบบกฎหมาย และองค์กรที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้ กฎหมายให้มีกลไกการปรับตัวที่ทัน่วงที่ต่อการเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากการทำความตกลง การค้าเสรี

1.2 การดำเนินนโยบายความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

(1) สถานการณ์ความร่วมมือไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ผลการดำเนินความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในรอบต่างๆ ส่งผลต่อไทย 3 ด้าน คือ

(1.1) ไทยมีบทบาทนำในด้านเศรษฐกิจด้วยการเป็นคู่ค้าสำคัญและเป็นนักลงทุนรายใหญ่โดยเฉพาะใน CLMV การขยับตัวทางเศรษฐกิจของไทยส่งผลต่อภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในบางประเทศอย่างมีนัยสำคัญ

(1.2) ไทยเป็นศูนย์กลางการขนส่งในภูมิภาคผลจากการเชื่อมโยงภูมิภาคผ่าน Economic Corridor ส่งผลให้ไทยมีความได้เปรียบในการเป็นศูนย์กลางการขนส่งในภูมิภาค

(1.3) ไทยประสบปัญหาทางสังคมสูงสุด โดยเฉพาะตามแนวชายแดน เศรษฐกิจไทยมีขนาดใหญ่กว่าพม่า ลาว กัมพูชา ถึง 10 เท่า ความแตกต่างดังกล่าวส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมและปัญหาความมั่นคงโดยเฉพาะตามแนวชายแดน ซึ่งจะทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ

ดังนั้น ทิศทางการดำเนินนโยบายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของไทย จะต้องมุ่งกำหนดยุทธศาสตร์ที่สามารถรักษาบทบาทความสำคัญของไทยในภูมิภาค โดยเน้นการพัฒนาความร่วมมือในลักษณะหุ้นส่วนเศรษฐกิจ-สังคม และฉกฉวยโอกาสจากผลของการดำเนินความร่วมมือในการกำหนดยุทธศาสตร์ที่สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการสร้างฐานการลงทุนที่จะนำไปสู่ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและเป็นเครื่องมือในการลดช่องว่างทางเศรษฐกิจได้อย่างเป็นรูปธรรม

(2) ยุทธศาสตร์หลักภายใต้นโยบายความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

(2.1) ยุทธศาสตร์ 1 สร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและเพื่อนบ้าน มุ่งสร้างบทบาทการเป็นหุ้นส่วนในภูมิภาคโดยเฉพาะกับประเทศ CLMV และผูกมิตรกับมหาอำนาจในภูมิภาค เช่น จีน มาเลเซีย อินเดีย โดยดำเนินแนวทางความร่วมมือ 3 ด้านหลัก ได้แก่

» สร้างบทบาทเชิงรุกในการเชื่อมโยงทางสังคมและวัฒนธรรมในทุกกระดับ เสริมสร้างความเข้าใจและเข้าถึงประเทศในภูมิภาคอย่างแท้จริง นำไปสู่ความไว้วางใจและการยอมรับความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจของไทย โดยให้ความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจ โดยปฏิรูปองค์การหลักที่ดูแลการให้ความช่วยเหลือให้ดำเนินการในเชิงกลยุทธ์มากขึ้น และเน้นการเชื่อมโยงสังคมและวัฒนธรรมบริเวณชายแดนอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความไว้วางใจ ซึ่งจะเป็นรากฐานไปสู่ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

» ปรับกลไกการดำเนินงานความร่วมมือให้คล่องตัว จัดให้มีคณะกรรมการระดับชาติที่กำกับดูแลงานความร่วมมือประเทศเพื่อนบ้านเพื่อประสานการดำเนินการในระหว่างกระทรวง ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพกลไกผู้ว่า CEO เชื่อมโยงส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นเอกภาพ ผูกมิตรและแสวงหาภาคีจากประเทศที่สามเพื่อส่งเสริมบทบาทการเป็นหุ้นส่วนเพื่อพัฒนาภูมิภาค ผลักดันให้องค์กรระหว่างประเทศเข้าร่วมกับไทยในการให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านในรูปแบบต่างๆ

(2.2) ยุทธศาสตร์ 2 การสร้างฐานลงทุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันใน ภูมิภาค มุ่งเน้นความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างฐานการผลิตตามแนว Economic Corridor ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ที่สามารถสนองตอบการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมไทยด้วยการกำหนดพื้นที่รองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เสียเปรียบเมื่อตั้งในพื้นที่ชั้นในของประเทศ สนับสนุนการกระจายการลงทุน ตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดจากช่องว่างในการพัฒนาระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยแนวทางการดำเนินการ ประกอบด้วย

» การพัฒนา “เขตเศรษฐกิจชายแดนไทย” รองรับการลงทุน พื้นที่เป้าหมายที่กำหนดดำเนินการ คือ เชียงราย ตาก และสงขลา โดยรัฐบาลกำหนดพัฒนา 3 ด้าน คือ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและแผนสนับสนุน สิทธิประโยชน์และมาตรการสนับสนุนในลักษณะ Incentive

Package และการจัดตั้งกลไกบริหารจัดการ ปัจจุบัน รัฐบาลได้ลงทุนพัฒนาพื้นที่ตลอดจนแผนสนับสนุนสังคม คนและสิ่งแวดล้อมในเขตเศรษฐกิจชายแดน จ.เชียงราย กว่า 1,300 ล้าน ปรับปรุงกฎระเบียบนโยบาย คาดว่าจะสามารถรองรับการลงทุนได้ในปี 2549 ในขณะที่เขตเศรษฐกิจชายแดน จ.ตาก เริ่มเริ่มดำเนินการคาดว่าจะสามารถรองรับการลงทุนได้ในปี 2550 สำหรับผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับประเทศ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สนับสนุนความมั่นคงและแก้ปัญหาสังคม และสนองตอบการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมไทย ระดับชุมชน สามารถจัดระเบียบการพัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหาชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม โดยการวางแผนการใช้ที่ดิน ศึกษา กำหนดกิจกรรมที่เหมาะสม และวางแผนด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมรองรับ และสร้างงานทั้งทางตรงและทางอ้อม สร้างงานสร้างรายได้และแก้ไขปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิต อย่างไรก็ตาม ประเด็นท้าทายต่อความสำเร็จที่ภาครัฐ เอกชน และประชาชนของไทยจะต้องพิจารณาประกอบด้วย

- **การพัฒนาพื้นที่และแผนสนับสนุน** พิจารณาความสามารถในการลงทุนของภาครัฐตลอดจนการวางแผนเมืองเพื่อจัดระเบียบการพัฒนา

- **กฎระเบียบนโยบายมาตรการส่งเสริมการลงทุน** พิจารณาความสามารถรัฐบาลในการกำหนด Incentive Package ที่ครอบคลุมสิทธิพิเศษที่สูงกว่าหรือเทียบเท่าประเทศใกล้เคียง ตลอดจนการสร้างเชื่อมั่นและจูงใจนักลงทุน

- **การบริหารจัดการ** พิจารณาความสามารถของรัฐบาลในการกำหนดการบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จ รวดเร็วปราศจากคอร์รัปชัน และการสร้างระบบบริหารจัดการในลักษณะ Area-based Management ที่มีเจ้าภาพในการบริหารจัดการ และมีเอกภาพและประสิทธิภาพในการพัฒนากิจกรรมด้านเศรษฐกิจทุกด้าน

- **แผนการตลาดและการเข้าถึงนักลงทุน** การกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดตลอดจนการประชาสัมพันธ์ทั้งในและระหว่างประเทศเพื่อเข้าถึงนักลงทุนเป้าหมาย

- **การมีส่วนร่วมของประชาชน** การสร้างกลไกถาวรที่สามารถเข้าถึงภาครัฐ เอกชน องค์กรท้องถิ่น ผู้นำประชาชน สื่อสาธารณะ และประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความเข้าใจร่วมกันตลอดจนสามารถเข้าถึงปัญหาและความต้องการประชาชนนำไปสู่การกำหนดการดำเนินการให้สอดคล้องความต้องการของท้องถิ่นมากที่สุด

➤ **การย้ายฐานการลงทุนเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน**

- **อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการลงทุนในฐานะการผลิตในประเทศเพื่อนบ้าน** ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่สอดคล้องกับนโยบายการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมอยู่แล้ว คือ กลุ่มอุตสาหกรรมพืชพันธุ์พืชยากรและเน้นการใช้แรงงาน เป็นกลุ่มที่มีฐานการผลิตดั้งเดิมและมีความได้เปรียบสูง ได้แก่ แปรรูปการเกษตร อุตสาหกรรมเบา เสื้อผ้า สิ่งทอ เครื่องประดับ อุปกรณ์/บริโภค แปรรูปไม้ วัสดุก่อสร้าง เครื่องมือการเกษตร และกลุ่มอุตสาหกรรมเกี่ยวกับภาคบริการ อุตสาหกรรมบริการขนส่ง Logistic Center การบริการ และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

- **สู่ทางการลงทุน** รัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านเร่งดำเนินการพัฒนาพื้นที่รองรับการลงทุนตามแนว Economic Corridor อย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะเวียดนาม จีน ดอนใต้ และกัมพูชาเริ่มเปิดประเทศและดำเนินนโยบายดึงดูดการลงทุนแล้ว

- **ประเด็นท้าทายรัฐบาลเพื่อนบ้าน** การที่รัฐบาลไทยจะสนับสนุนภาคเอกชนไทยให้ย้ายฐานการลงทุนนั้นจะต้องคำนึงถึงความพร้อมและความสามารถของประเทศเพื่อนบ้านในการเตรียมการรองรับ ได้แก่ การพัฒนาพื้นที่ การปรับปรุงกฎระเบียบให้ได้มาตรฐาน/โปร่งใส การพัฒนา ฝีมือแรงงานตลอดจนระบบข้อมูลด้านการลงทุน

- **กลยุทธ์ในการสนับสนุนเอกชนไทยย้ายฐานการลงทุนเข้าสู่เพื่อนบ้าน** ในเบื้องต้นเห็นควรดำเนินการ 3 ด้าน คือ ผลักดันประเทศเพื่อนบ้านพัฒนากฎระเบียบสนับสนุนการลงทุน การให้ความช่วยเหลือในการศึกษาจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม และสนับสนุนการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน

2

สรุปความเห็นของที่ประชุม

ที่ประชุมได้อภิปรายอย่างกว้างขวางสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

2.1 การจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA)

(1) สภาพแวดล้อมทางการค้ามีการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรุนแรง จำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องมีมาตรการปรับตัว และกระบวนการปรับนโยบายให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการปฏิรูประบบราชการ การปรับโครงสร้างภาษี การจัดทำแผนการพัฒนาอุตสาหกรรม และฐานข้อมูลที่ใช้ในการกำกับดูแล และกำหนดนโยบายและมาตรการของรัฐ

(2) นอกจากการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีแล้ว ประเทศไทยควรให้การสนับสนุนการเจรจาการเปิดเสรีการค้าหลายฝ่ายขององค์การการค้าโลก (WTO) ให้เป็นผลสำเร็จ และใช้เป็นเครื่องมือในการผลักดันการเปิดประเทศให้ถูกวิธี

2.2 หลักการในการเจรจา FTA ประกอบด้วย

(1) ส่งเสริมให้มีการค้ามากขึ้น (trade creation) หลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนทางการค้า (trade diversion) และการค้าที่ไม่เป็นธรรม โดยเจรจากับประเทศคู่ค้ารายใหญ่ทุกราย (สหรัฐฯ สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น) ลดอัตราภาษี กำหนดกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (rules of origin) ที่ไม่เข้มงวดเกินไป และป้องกันการผูกขาดข้ามชาติ

(2) ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการลงทุน โดยให้ผู้ประกอบการทุกชาติที่มี “substantial operation” ในประเทศภาคีสามารถใช้สิทธิ Thai-US FTA ได้เปิดเสรีตลาดที่มีการผูกขาดหรือที่มีการแข่งขันที่จำกัดในประเทศและให้การคุ้มครองการลงทุน

(3) ส่งเสริมให้มีมาตรฐานในการกำกับดูแล และสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล โดยให้ข้อมูลพื้นที่เกี่ยวกับ ความชัดเจน โปร่งใสของกระบวนการกำกับดูแล เช่นในข้อบทว่าด้วยการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม กิจการธนาคาร และการจัดซื้อจัดจ้าง

(4) รักษาอำนาจอธิปไตยในการดำเนินนโยบายหรือมาตรการเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม โดยปฏิเสธการเปิดเสรีเงินกู้ระยะสั้น มาตรการด้านการเงิน (BoP safeguard, prudential regulations) และมาตรการในการกำกับดูแล (มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม สาธารณสุข ความปลอดภัย จริยธรรม ฯลฯ)

2.3 การเตรียมตัวจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี

- (1) ควรศึกษาวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยเฉพาะ SMEs และจัดทำ road map ของอุตสาหกรรมที่ไม่สามารถแข่งขันได้ ศึกษาวิเคราะห์การอุดหนุนภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการของคู่ภาคีและของไทยเอง และบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542
- (2) ลดขั้นตอนและกระบวนการของรัฐที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนและการนำเข้า เทคโนโลยี ปรับปรุงกระบวนการราชการให้โปร่งใสและชัดเจนมากขึ้น และกำหนดกฎ กติกาในการแบ่งอำนาจระหว่างส่วนกลางและท้องถิ่นที่ชัดเจน
- (3) ปรับปรุงกฎหมาย เพื่อรองรับสิทธิในการได้รับการคุ้มครองจากการลงทุนของ นักลงทุนไทยให้ไม่น้อยไปกว่านักลงทุนต่างชาติ ปรับปรุงระบบบัญชี วิธีการอุดหนุน อำนาจผูกขาด และสิทธิพิเศษของรัฐวิสาหกิจที่แข่งขันกับเอกชน และสร้างฐานข้อมูลที่เพียงพอในการปฏิบัติตามข้อผูกพันในการกำกับดูแล
- (4) พัฒนาระบบการประเมินต้นทุนและผลได้ จากการดำเนินมาตรการในการกำกับดูแลของรัฐ (RIA)

2.4 การดำเนินนโยบายเชิงรุกระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

- (1) เพิ่มบทบาทการเชื่อมโยงไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย ปัจจุบัน รัฐบาลยังไม่มีแผนพัฒนาท่าเรือท่ามะลิ จ.สตูล เพื่อเชื่อมโยงการขนส่งทางเรือระหว่างจังหวัดภาคใต้ของไทย กับเกาะสุมาตราประเทศอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศที่มีกำลังซื้อสูงและชอบสินค้าไทย เห็นควรให้ รัฐบาลพัฒนาท่าเรือท่ามะลิ จ.สตูล เพื่อส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนเป็นแนวทางในการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- (2) เร่งรัดพัฒนาโครงการนำร่องเพื่อเป็น Show Case ระหว่างไทย-เพื่อนบ้าน การพัฒนาระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้านค่อนข้างล่าช้า เนื่องจากการพัฒนาที่แตกต่างกัน และปัญหาการปกครองและการเมืองภายในประเทศเพื่อนบ้านไม่สนับสนุนโดยเฉพาะในประเทศพม่า ดังนั้น เพื่อให้ประเทศเพื่อนบ้านให้ความสำคัญและตระหนักถึงผลที่จะได้รับจากความร่วมมือ ไทยควรเร่งพัฒนา โครงการความร่วมมือที่จะส่งผลประโยชน์ต่อ 2 ประเทศอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การพัฒนา เขตเศรษฐกิจชายแดนร่วมในพื้นที่เมืองคู่แฝด (Sister City) ให้ประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรมเพื่อ กระตุ้นให้เพื่อนบ้านให้ความร่วมมือขยายผลการดำเนินโครงการอื่น ต่อไป
- (3) ปรับปรุงกลไกการพัฒนาให้สามารถเชื่อมโยงท้องถิ่น ส่วนกลาง และ กลไกการดำเนินการระหว่างประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลควรสนับสนุนผู้ว่าราชการ CEO ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัดโดยเฉพาะจังหวัดชายแดนให้สามารถพัฒนา เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างสอดคล้องกับการดำเนินนโยบายของประเทศ และสอดคล้อง ประสานกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศที่มีชุด CEO เป็นผู้แทนในประเทศต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

(4) การกำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ ควรจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาการพัฒนาเข้าร่วมการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาระหว่างประเทศร่วมกัน (Holywood Model) ตลอดจนกำหนดทิศทางการพัฒนาให้สนองต่อการเปลี่ยนแปลงประเทศต่างๆ ในโลกในอนาคต

2.5 การย้ายฐานการลงทุนของไทยเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

(1) สนับสนุนการย้ายฐานโครงการลงทุนขนาดใหญ่ ไทยควรเน้นกิจกรรมการลงทุนขนาดใหญ่ที่จะส่งผลให้เกิดการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการลงทุนในด้านพลังงานที่จะมีผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างมีนัยสำคัญ โดยสนับสนุนการลงทุนพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำที่สดชื่นในกัมพูชา น้ำเทินในลาว และสาละวินในพม่า

(2) ส่งเสริมการทำ Contract Farming สนับสนุนการทำ Contract Farming บริเวณ ชายแดนและพื้นที่ตอนในประเทศเพื่อนบ้าน โดยเน้นพืชเศรษฐกิจที่ไทยต้องนำเข้าและพืชพลังงาน ได้แก่ ถั่วเหลือง อ้อย ปาล์มน้ำมัน

2.6 การพัฒนาพื้นที่ในประเทศตามแนว Economic Corridor เพื่อรองรับ

(1) เน้นพัฒนาเมืองชายแดนซึ่งเป็นจุดเปิดสำคัญใน Economic Corridor ให้สามารถสกัดกันแรงงาน ยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายข้ามแดน ผลจากการเชื่อมโยงภูมิภาคผ่านโครงข่ายคมนาคมได้กระตุ้นให้พื้นที่ชายแดนของไทยมีโอกาสการพัฒนาเป็นฐานการผลิตร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งนอกจากจะส่งผลทางเศรษฐกิจแล้วยังจะเป็นเครื่องมือในการลดช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคมด้วยการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชากรประเทศเพื่อนบ้าน ลดการอพยพของแรงงานตลอดจนปัญหาทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรัฐบาลควรเร่งรัดการดำเนินการเขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงรายและตากให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็วเพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้ เนื่องจากบางประเทศมีการพัฒนาและมีนักลงทุนเข้ามาลงทุนแล้ว ได้แก่ จีน และเวียดนาม

(2) เร่งพัฒนามุกดาหารเป็นศูนย์กลางกระจายสินค้า (Distribution Center) ปัจจุบัน ไทยให้ความช่วยเหลือทางวิชาการกับ สปป.ลาว ในการศึกษาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ สะหวัน-เซโน ในขณะที่ พื้นที่ภายในประเทศยังไม่มีมีการเตรียมการรองรับอย่างจริงจัง ดังนั้น ภาคเอกชนจึงเสนอให้รัฐบาลเร่งศึกษาพัฒนามุกดาหารเป็นศูนย์กลางกระจายสินค้าเพื่อเชื่อมโยงการพัฒนา กับเขตเศรษฐกิจของลาวโดยเร็ว ต่อไป

(3) เร่งพัฒนากระบะเบียบอำนวยความสะดวกการขนส่งประชากรข้ามแดน การพัฒนาที่ผ่านมามีภาครัฐให้ความสำคัญเฉพาะการอำนวยความสะดวกการผ่านแดนสินค้าเป็นหลัก ในขณะที่ การผ่านเข้าออกประชากรและนักท่องเที่ยวยังมีปัญหาโดยเฉพาะจังหวัดเชียงรายที่การเดินทางมาท่องเที่ยว ในประเทศไทยของชาวจีนมีข้อจำกัดในเรื่องของการผ่านเข้าออกที่ต้องได้รับอนุญาตจาก รัฐบาลกลาง ส่งผลให้การท่องเที่ยวระหว่างไทย-จีนไม่ขยายตัวเท่าที่ควร นอกจากนี้ ยังขาดการให้บริการเกี่ยวกับเอกสาร ผ่านเข้า-ออกของนักท่องเที่ยวเบ็ดเสร็จในจุดเดียว ดังนั้น ภาคเอกชนจึงเสนอให้รัฐบาลจัดตั้ง One Stop Service ที่สามารถอำนวยความสะดวกการผ่านเข้าออกของนักท่องเที่ยวในจุดเปิดหลักตามแนว Economic Corridor โดยดำเนินการที่เชียงรายก่อนเป็นลำดับแรก

การดำเนินงานขั้นต่อไป

สศช.จะประมวลผลที่ได้จากการประชุมประจำปี 2548 กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อไประดมความเห็นเพิ่มเติมจากการปรับปรุงยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลกและภูมิภาคให้สมบูรณ์ครบถ้วน ก่อนนำเสนอคณะกรรมการ สศช. และคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและเป็นทิศทางยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ต่อไป

ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 : จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ/สถานภาพ

อาชีพ/สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	226	53.3
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	58	13.7
เกษตรกร	14	3.3
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	62	14.6
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	22	5.2
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	42	9.9
รวม	424	100.0

ตารางที่ 2 : จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	215	51.6
หญิง	202	48.4
รวม	417	100.0

ตารางที่ 3 : จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 30 ปี	64	15.3
30-39 ปี	67	16.0
40-49 ปี	129	30.9
50-59 ปี	124	29.7
60 ปี ขึ้นไป	34	8.1
รวม	418	100.0

ความคุ้มค่าในการเข้าร่วมประชุมประจำปี ของ สตช.

ตารางที่ 4 : ร้อยละของความคุ้มค่าต่อการประชุมประจำปี 2548 จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ/สถานภาพ	คุ้มค่า	ไม่คุ้มค่า	ไม่แน่ใจ	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	93.6	1.5	5.0	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	89.3	5.4	5.4	100.0
เกษตรกร	100.0	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	91.2	1.8	7.0	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	94.1	-	5.9	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	92.1	5.3	2.6	100.0
รวม	92.6	2.4	5.0	100.0 (380 ราย)

ตารางที่ 5 : ร้อยละของเหตุผลที่เห็นว่าการเข้าร่วมประชุมประจำปีมีความคุ้มค่า

เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับรู้แนวคิด ทิศทาง ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ	102	55.7
ได้รับความรู้ไปประยุกต์ใช้ในงาน/การศึกษาอ้างอิง	22	12.0
ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	18	9.8
เอกสาร ข้อมูลที่ได้รับมีสาระดี	14	7.7
ได้รับความรู้จากวิทยากร	13	7.1
ได้รับความรู้จากปาฐกถาของนายกรัฐมนตรี	12	6.6
อื่น ๆ	2	1.1
รวม	183	100.0

หมายเหตุ : ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นได้มากกว่า 1 ข้อ

ผนวดีทัศน์และการอภิปราย "ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10"

ตารางที่ 6 : ร้อยละของความพึงพอใจต่อการนำเสนอวิทัศน์"ทศวรรษที่ท้าทายและโอกาส"

อาชีพ/สถานภาพ	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	40.5	53.0	3.3	3.3	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	41.8	40.0	14.5	3.6	100.0
เกษตรกร	53.8	38.5	7.7	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	29.5	60.7	8.2	1.6	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	31.6	52.6	10.5	5.3	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	45.9	35.1	5.4	13.5	100.0
รวม	39.5	50.3	6.3	4.0	100.0 (400 ราย)

ตารางที่ 7 : ร้อยละของความพึงพอใจต่อการปฏิรูปพิเศษของนายกรัฐมนตรี

อาชีพ/สถานภาพ	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	80.0	18.2	0.9	0.9	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	67.9	25.0	5.4	1.8	100.0
เกษตรกร	92.3	7.7	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	82.8	17.2	-	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	61.9	33.3	4.8	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	62.5	27.5	5.0	5.0	100.0
รวม	76.5	20.3	2.0	1.2	100.0 (408 ราย)

ตารางที่ 8 : ร้อยละของความพึงพอใจต่อการนำเสนอ"ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10"

อาชีพ/สถานภาพ	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	45.9	48.1	5.5	0.5	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	45.1	49.0	5.9		100.0
เกษตรกร	36.4	45.5	9.1	9.1	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	36.5	55.8	7.7		100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	22.2	77.8			100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	33.3	55.6	8.3	2.8	100.0
รวม	41.6	51.6	6.0	0.9	100.0 (351 ราย)

ตารางที่ 9 : ร้อยละของความพึงพอใจต่อการอภิปราย "ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10"

อาชีพ/สถานภาพ	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	55.3	42.5	2.2		100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	47.9	47.9	2.1	2.1	100.0
เกษตรกร	55.6	44.4			100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	46.2	51.9	1.9		100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	44.4	55.6			100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	36.1	50.0	8.3	5.6	100.0
รวม	50.3	46.2	2.6	0.9	100.0 (342 ราย)

ห่งการพัฒนาประเทศ"

องแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10"

ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10"

รพื้นฐาน/แนวทางตามยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเ

ตารางที่ 10 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	95.6	1.5	2.4	0.5	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	90.7	1.9	3.7	3.7	100.0
เกษตรกร	100.0	-	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	94.6	-	1.8	3.6	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	90.5	-	4.8	4.8	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	88.9	-	5.6	5.6	100.0
รวม	94.0	1.0	2.9	2.1	100.0 (384 ราย)

ตารางที่ 11 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตด้วยฐานความรู้

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	96.1	0.5	2.9	0.5	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	94.4	3.7	1.9	-	100.0
เกษตรกร	91.7	-	8.3	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	96.5	-	1.8	1.8	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	95.0	-	5.0	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	88.9	-	5.6	5.6	100.0
รวม	95.1	0.8	3.1	1.0	100.0 (384 ราย)

ตารางที่ 12 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อการพัฒนาสังคมเชิงรุก

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	93.2	1.4	3.9	1.4	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	85.2	3.7	9.3	1.9	100.0
เกษตรกร	90.9	-	9.1	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	87.5	1.8	5.4	5.4	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	90.5	-	4.8	4.8	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	88.9	2.8	2.8	5.6	100.0
รวม	90.6	1.8	4.9	2.6	100.0 (385 ราย)

ตารางที่ 13 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	92.7	2.0	4.9	0.5	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	85.2	1.9	11.1	1.9	100.0
เกษตรกร	63.6	-	36.4	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	96.4	-	1.8	1.8	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	85.7	4.8	4.8	4.8	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	91.7	-	2.8	5.6	100.0
รวม	90.8	1.6	6.0	1.6	100.0 (382 ราย)

ตารางที่ 14 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อการเพิ่มมูลค่าภาคเกษตรและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	94.8	0.5	4.2	0.5	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	97.9	-	-	2.1	100.0
เกษตรกร	91.7	-	8.3	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	97.9	-	2.1	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	100.0	-	-	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	94.1	-	-	5.9	100.0
รวม	95.7	0.3	2.8	1.1	100.0 (351 ราย)

รพพื้นฐาน/แนวทางตามยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเ

ตารางที่ 15 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อการเพิ่มมูลค่าภาคอุตสาหกรรมและการค้

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	90.9	2.1	5.3	1.6	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	87.5	2.1	8.3	2.1	100.0
เกษตรกร	66.7	8.3	16.7	8.3	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	91.3	-	8.7	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	63.2	10.5	26.3	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	82.4	2.9	-	14.7	100.0
รวม	87.3	2.6	7.2	2.9	100.0 (346 ราย)

ตารางที่ 16 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อการขยายฐานภาคบริการ

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	88.7	2.2	7.5	1.6	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	83.3	8.3	6.3	2.1	100.0
เกษตรกร	83.3	8.3	8.3	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	86.7	2.2	11.1	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	88.2	-	5.9	5.9	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	81.8	3.0	6.1	9.1	100.0
รวม	86.8	3.2	7.6	2.3	100.0 (341 ราย)

ตารางที่ 17 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อการพัฒนาสังคมเชิงรุก

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	90.3	0.5	8.1	1.1	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	83.0	2.1	12.8	2.1	100.0
เกษตรกร	83.3	-	8.3	8.3	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	88.9	-	6.7	4.4	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	89.5	-	5.3	5.3	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	90.9	-	3.0	6.1	100.0
รวม	88.9	0.6	7.9	2.6	100.0 (342 ราย)

ตารางที่ 18 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อความมั่นคงและการต่างประเทศ

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	88.0	1.6	8.2	2.2	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	82.6	2.2	10.9	4.3	100.0
เกษตรกร	75.0	-	16.7	8.3	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	91.3	-	8.7	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	72.2	-	22.2	5.6	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	87.9	-	6.1	6.1	100.0
รวม	86.4	1.2	9.4	2.9	100.0 (339 ราย)

ตารางที่ 19 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพภาครัฐ

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	94.6	1.1	3.8	0.5	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	91.7	-	6.3	2.1	100.0
เกษตรกร	90.9	-	9.1	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	93.5	-	4.3	2.2	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	89.5	-	10.5	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	93.9	-	-	6.1	100.0
รวม	93.5	0.6	4.4	1.5	100.0 (341 ราย)

ตารางที่ 20 : ร้อยละความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการพื้นฐาน/แนวทางการ

หลักการพื้นฐาน / แนวทาง	ร้อยละ
หลักการพื้นฐาน	100.0
1. ด้านสังคม	47.8
♦ สร้างความอยู่เย็นเป็นสุข	4.4
♦ อยู่บนพื้นฐานศีลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ศาสนา	39.0
♦ ความเท่าเทียม ความมีศักดิ์ศรีของมนุษย์	4.4
2. ด้านเศรษฐกิจ	47.8
♦ สร้างความเท่าเทียม / เป็นธรรม	19.6
♦ สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน	13.0
♦ ความพอเพียง /พึ่งตนเอง	13.0
♦ สร้างความมั่นคงด้านการเงิน	2.2
3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.4
♦ สร้างฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน	4.4
แนวทาง	100.0
1. ด้านสังคม	39.6
▪ สร้างองค์ความรู้ ความเข้มแข็งของชุมชน	9.4
▪ พัฒนา/ปรับโครงสร้างการศึกษา	11.3
▪ เพิ่มศักยภาพ คุณภาพ คน / ทรัพยากรมนุษย์	9.4
▪ พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ตลาดโลก	5.7
▪ พัฒนาสังคม / ชุมชนให้มั่นคง	3.8
2. ด้านเศรษฐกิจ	28.3
▪ พัฒนา/ปรับโครงสร้างวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	5.7
▪ เพิ่มศักยภาพ ความสามารถในการแข่งขันการเกษตร / อุตสาหกรรม	11.3
▪ เพิ่มมูลค่าการผลิตด้วยนวัตกรรม / วัฒนธรรม	5.7
▪ เพิ่มประสิทธิภาพ / ทักษะแก่แรงงาน / ผู้ประกอบการ	3.8
▪ พัฒนาการขนส่งโลจิสติกส์	1.8
3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.8
▪ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ	3.8
4. ด้านการเมือง การปกครอง กฎหมาย	11.3
▪ ปรับปรุงประสิทธิภาพภาคการเมือง / ปกครองและกฎหมาย	11.3
5. กลไก/กระบวนการ	17.0
▪ เชื่อมโยง / สร้างกลไก ภูมิคุ้มกัน ครอบครัว สังคม โลก	7.5
▪ ให้ประชาชนมีส่วนร่วม	3.8
▪ อื่น ๆ (บริหารจัดการให้โปร่งใส ประชาชนเข้าถึง เข้าใจแผนฯ 10 ปรับแนวคิดการราชการใหม่)	5.7

"แรงผลักดันของการเปลี่ยนแปลง" ของโลกใน 5 กระบวนทัศน์ (paradigm)

ตารางที่ 21 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อการรวมกลุ่มเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินของโลก

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	80.6	3.9	13.3	2.2	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	78.3	4.3	8.7	8.7	100.0
เกษตรกร	63.6	-	27.3	9.1	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	88.9	4.4	6.7	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	64.7	11.8	23.5	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	81.3	3.1	3.1	12.5	100.0
รวม	80.1	4.2	11.8	3.9	100.0 (331 ราย)

ตารางที่ 22 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อการพัฒนาเทคโนโลยีหลักจะมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาในอนาคต

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	92.9	1.6	4.9	0.5	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	95.7	-	-	4.3	100.0
เกษตรกร	81.8	9.1	9.1	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	93.3	2.2	4.4	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	94.1	-	5.9	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	83.9	-	6.5	9.7	100.0
รวม	92.2	1.5	4.5	1.8	100.0 (334 ราย)

ตารางที่ 23 : ร้อยละความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมากขึ้น

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	85.1	3.3	7.7	3.9	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	86.7	8.9	2.2	2.2	100.0
เกษตรกร	91.7	-	8.3	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	80.4	4.3	15.2	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	82.4	5.9	11.8	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	68.8	3.1	15.6	12.5	100.0
รวม	83.2	4.2	9.0	3.6	100.0 (333 ราย)

ตารางที่ 24 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	87.2	4.5	6.7	1.7	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	91.1	-	2.2	6.7	100.0
เกษตรกร	72.7	27.3	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	86.4	-	11.4	2.3	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	94.1	5.9	-	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	71.0	9.7	6.5	12.9	100.0
รวม	85.9	4.6	6.1	3.4	100.0 (327 ราย)

ตารางที่ 25 : ร้อยละความคิดเห็นต่อแนวโน้มพฤติกรรมผู้บริโภคส่งผลต่อการพัฒนาและชีวิตความเป็นอยู่คนไทย

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	87.4	3.3	8.2	1.1	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	86.0	-	9.3	4.7	100.0
เกษตรกร	80.0	10.0	10.0	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	91.1	2.2	4.4	2.2	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	88.2	-	5.9	5.9	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	84.4	3.1	3.1	9.4	100.0
รวม	87.3	2.7	7.3	2.7	100.0 (330 ราย)

เอดสภาพปัญหาความไม่สมดุล และแนวทางการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและ

ตารางที่ 26 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อกรอบแนวคิดการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	92.9	2.8	3.5	0.7	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	87.1	3.2	6.5	3.2	100.0
เกษตรกร	100.0	-	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	90.2	-	4.9	4.9	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	100.0	-	-	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	76.7	-	6.7	16.7	100.0
รวม	90.7	1.9	4.1	3.3	100.0 (269 ราย)

ตารางที่ 27 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อปัญหาความไม่สมดุลของมิติเศรษฐกิจด้านเศรษฐกิจมหภาค

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	92.5	1.9	4.3	1.2	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	87.5	-	10.0	2.5	100.0
เกษตรกร	80.0	-	20.0	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	82.9	4.9	9.8	2.4	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	93.8	-	6.3	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	85.2	-	-	14.8	100.0
รวม	89.5	1.7	6.1	2.7	100.0 (295 ราย)

ตารางที่ 28 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อปัญหาความไม่สมดุลของมิติเศรษฐกิจด้านการผลิตและบริการ

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	94.2	0.6	3.9	1.3	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	95.0	-	2.5	2.5	100.0
เกษตรกร	90.0	-	10.0	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	85.0	2.5	10.0	2.5	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	93.8	-	6.3	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	80.8	-	3.8	15.4	100.0
รวม	91.6	0.7	4.9	2.8	100.0 (287 ราย)

ตารางที่ 29 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อปัญหาความไม่สมดุลของมิติด้านสังคม

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	92.5	1.5	4.5	1.5	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	89.3	3.6	3.6	3.6	100.0
เกษตรกร	100.0	-	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	93.5	-	6.5	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	100.0	-	-	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	78.3	-	4.3	17.4	100.0
รวม	91.5	1.3	4.2	3.0	100.0 (236 ราย)

ตารางที่ 30 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อปัญหาความไม่สมดุลของมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	91.3	1.2	5.0	2.5	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	95.1	-	-	4.9	100.0
เกษตรกร	100.0	-	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	90.5	2.4	7.1	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	100.0	-	-	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	83.3	-	3.3	13.3	100.0
รวม	91.7	1.0	4.0	3.3	100.0 (301 ราย)

คิດสภำพปัญหำควำมไม่สมดูล และแนวทงการสร้งฐำนเศรษฐกิถที่มันดงและยังยั

ตารางที่ 31 : ร้อยละควำมคิດเห็นต้งแนวทงการสร้งฐำนเศรษฐกิถที่มันดงและยังยั

อาชีพ/สภำนภำพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มควำมเห็น	รวม
เจ้ำนห้ำที่ภำครฐ์/รัฐวิสหกิจ	91.4	1.1	6.3	1.1	100.0
นักวิหำการในสภำบันการศึกษ์/วิจิย	88.1	-	9.5	2.4	100.0
เกษตกร	100.0	-	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงำนภำคเอกชน	92.9	2.4	4.8	-	100.0
นักพัฒนำ/เจ้ำนห้ำที่องค์กรพัฒนำเอกชน	100.0	-	-	-	100.0
อื่น ๆ (วุฒิอสำ ข้ำรำขการบำนำญ นิสิตนักศึกษ์)	84.4	3.1	-	12.5	100.0
รวม	91.2	1.3	5.3	2.2	100.0 (319 รำย)

ตารางที่ 32 : ร้อยละควำมคิດเห็นต้งแนวทงการสร้งฐำนเศรษฐกิถที่มันดงและยังยั

อาชีพ/สภำนภำพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มควำมเห็น	รวม
เจ้ำนห้ำที่ภำครฐ์/รัฐวิสหกิจ	91.4	1.7	5.7	1.1	100.0
นักวิหำการในสภำบันการศึกษ์/วิจิย	78.6	2.4	14.3	4.8	100.0
เกษตกร	100.0	-	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงำนภำคเอกชน	95.2	-	4.8	-	100.0
นักพัฒนำ/เจ้ำนห้ำที่องค์กรพัฒนำเอกชน	87.5	-	12.5	-	100.0
อื่น ๆ (วุฒิอสำ ข้ำรำขการบำนำญ นิสิตนักศึกษ์)	87.5	-	-	12.5	100.0
รวม	90.0	1.3	6.3	2.5	100.0 (319 รำย)

ตารางที่ 33 : ร้อยละของควำมคิດเห็นต้งแนวทงการสร้งฐำนเศรษฐกิถที่มันดงและยังยั

อาชีพ/สภำนภำพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มควำมเห็น	รวม
เจ้ำนห้ำที่ภำครฐ์/รัฐวิสหกิจ	93.2	1.7	5.1	-	100.0
นักวิหำการในสภำบันการศึกษ์/วิจิย	88.1	7.1	2.4	2.4	100.0
เกษตกร	100.0	-	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงำนภำคเอกชน	95.2	-	4.8	-	100.0
นักพัฒนำ/เจ้ำนห้ำที่องค์กรพัฒนำเอกชน	100.0	-	-	-	100.0
อื่น ๆ (วุฒิอสำ ข้ำรำขการบำนำญ นิสิตนักศึกษ์)	87.5	-	-	12.5	100.0
รวม	92.8	1.9	3.8	1.6	100.0 (320 รำย)

ตารางที่ 34 : ร้อยละควำมคิດเห็นต้งแนวทงการสร้งฐำนเศรษฐกิถที่มันดงและยังยั

อาชีพ/สภำนภำพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มควำมเห็น	รวม
เจ้ำนห้ำที่ภำครฐ์/รัฐวิสหกิจ	92.0	1.1	6.9	-	100.0
นักวิหำการในสภำบันการศึกษ์/วิจิย	90.5	2.4	4.8	2.4	100.0
เกษตกร	100.0	-	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงำนภำคเอกชน	92.9	-	7.1	-	100.0
นักพัฒนำ/เจ้ำนห้ำที่องค์กรพัฒนำเอกชน	93.8	-	6.3	-	100.0
อื่น ๆ (วุฒิอสำ ข้ำรำขการบำนำญ นิสิตนักศึกษ์)	81.3	3.1	-	15.6	100.0
รวม	91.2	1.3	5.7	1.9	100.0 (318 รำย)

การสร้งมุลค่ำเพิ่มผลผลิตด้วยฐำนควำมรู้

ตารางที่ 35 : ร้อยละของควำมคิດเห็นต้งกรอบแนวคิดการสร้งมุลค่ำเพิ่มผลผลิตด้วย

อาชีพ/สภำนภำพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มควำมเห็น	รวม
เจ้ำนห้ำที่ภำครฐ์/รัฐวิสหกิจ	92.6	0.7	5.9	0.7	100.0
นักวิหำการในสภำบันการศึกษ์/วิจิย	100.0	-	-	-	100.0
เกษตกร	100.0	-	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงำนภำคเอกชน	86.8	2.6	10.5	-	100.0
นักพัฒนำ/เจ้ำนห้ำที่องค์กรพัฒนำเอกชน	91.7	-	8.3	-	100.0
อื่น ๆ (วุฒิอสำ ข้ำรำขการบำนำญ นิสิตนักศึกษ์)	85.7	-	3.6	10.7	100.0
รวม	92.2	0.8	5.5	1.6	100.0 (255 รำย)

การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตด้วยฐานความรู้

ตารางที่ 36 : ร้อยละความคิดเห็นต่อกลยุทธ์การพัฒนาระบบนวัตกรรมและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	93.9	1.7	3.3	1.1	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	95.6	2.2	2.2	-	100.0
เกษตรกร	100.0	-	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	97.7	-	2.3	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	85.7	-	14.3	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	82.8	-	6.9	10.3	100.0
รวม	93.5	1.2	3.7	1.5	100.0 (324 ราย)

ตารางที่ 37 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อกลยุทธ์การพัฒนาประชากรที่มีการศึกษาและแรงงานที่มีความรู้และฝีมือ

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	95.6	0.6	2.8	1.1	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	100.0	-	-	-	100.0
เกษตรกร	91.7	-	8.3	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	95.5	-	4.5	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	92.9	-	7.1	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	89.7	-	-	10.3	100.0
รวม	95.4	0.3	2.8	1.5	100.0 (325 ราย)

ตารางที่ 38 : ร้อยละความคิดเห็นต่อกลยุทธ์การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคม

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	89.9	1.7	7.3	1.1	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	93.2	2.3	2.3	2.3	100.0
เกษตรกร	100.0	-	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	93.2	-	6.8	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	78.6	-	21.4	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	89.7	-	-	10.3	100.0
รวม	90.7	1.2	6.2	1.9	100.0 (322 ราย)

ตารางที่ 39 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อกลยุทธ์การพัฒนาสภาพแวดล้อมและสถาบันทางเศรษฐกิจ

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	90.5	0.6	7.3	1.7	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	85.4	-	14.6	-	100.0
เกษตรกร	91.7	-	8.3	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	88.6	-	9.1	2.3	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	92.9	-	7.1	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	89.7	-	-	10.3	100.0
รวม	89.7	0.3	7.8	2.2	100.0 (319 ราย)

แนวคิดและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมเชิงรุก

ตารางที่ 40 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อกรอบแนวคิดการพัฒนาสังคมต้องสอดคล้องกับการพัฒนามิติอื่นๆ

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	93.6	1.2	4.0	1.2	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	90.2	2.4	4.9	2.4	100.0
เกษตรกร	100.0	-	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	90.2	2.4	7.3	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	92.9	-	7.1	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	84.4	-	-	15.6	100.0
รวม	92.0	1.3	4.2	2.6	100.0 (313 ราย)

แนวคิดและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมเชิงรุก

ตารางที่ 41 : ร้อยละความคิดเห็นต่อกรอบแนวคิดการมุ่งลงทุนสร้างมูลค่าเพิ่มแก่กา

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	86.7	2.9	8.1	2.3	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	90.0	2.5	5.0	2.5	100.0
เกษตรกร	92.3	-	7.7	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	80.0	2.5	12.5	5.0	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	85.7	-	14.3	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสมาชิก ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	74.2	6.5	-	19.4	100.0
รวม	85.2	2.9	7.7	4.2	100.0 (311 ราย)

ตารางที่ 42 : ร้อยละความคิดเห็นต่อกรอบแนวคิดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	90.9	0.6	8.0	0.6	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	95.2	-	-	4.8	100.0
เกษตรกร	100.0	-	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	90.0	2.5	5.0	2.5	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	85.7	-	14.3	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสมาชิก ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	77.4	-	3.2	19.4	100.0
รวม	90.2	0.6	6.0	3.2	100.0 (316 ราย)

ตารางที่ 43 : ร้อยละความคิดเห็นต่อประเด็นเชิงยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพคน

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	96.0	-	3.4	0.6	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	95.3	-	2.3	2.3	100.0
เกษตรกร	100.0	-	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	97.7	-	2.3	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	100.0	-	-	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสมาชิก ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	86.7	-	-	13.3	100.0
รวม	95.6	-	2.5	1.9	100.0 (318 ราย)

ตารางที่ 44 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อประเด็นเชิงยุทธศาสตร์การสร้างความมั่นคง

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	94.8	-	4.1	1.2	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	90.7	-	7.0	2.3	100.0
เกษตรกร	100.0	-	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	97.6	-	2.4	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	100.0	-	-	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสมาชิก ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	80.0	3.3	3.3	13.3	100.0
รวม	93.7	0.3	3.8	2.2	100.0 (315 ราย)

ตารางที่ 45 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อประเด็นเชิงยุทธศาสตร์การรักษาคุณค่าของ

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	90.2	0.6	7.5	1.7	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	93.0	2.3	2.3	2.3	100.0
เกษตรกร	100.0	-	-	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	95.2	-	4.8	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	93.8	-	6.3	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสมาชิก ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	80.0	-	6.7	13.3	100.0
รวม	90.8	0.6	6.0	2.5	100.0 (316 ราย)

ตารางที่ 46 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อประเด็นเชิงยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมสังคมไทยสู่สังคมผู้สูงอายุ

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	86.5	1.8	8.8	2.9	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	81.4	-	14.0	4.7	100.0
เกษตรกร	91.7	-	8.3	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	90.5	2.4	4.8	2.4	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	100.0	-	-	-	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	79.3	-	6.9	13.8	100.0
รวม	86.5	1.3	8.3	3.8	100.0 (312 ราย)

ตารางที่ 47 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อประเด็นเชิงยุทธศาสตร์การปฏิรูปการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการพัฒนาสง

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	90.8	2.3	5.2	1.7	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	88.4	4.7	4.7	2.3	100.0
เกษตรกร	83.3	-	16.7	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	90.5	-	7.1	2.4	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	87.5	-	6.3	6.3	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	80.0	-	3.3	16.7	100.0
รวม	88.9	1.9	5.7	3.5	100.0 (316 ราย)

แนวคิดและยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค

ตารางที่ 48 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อกรอบแนวคิดการเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	83.0	2.2	13.3	1.5	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	62.5	6.3	25.0	6.3	100.0
เกษตรกร	80.0	10.0	10.0	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	89.5	7.9	2.6	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	53.8	7.7	30.8	7.7	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	75.0	7.1	3.6	14.3	100.0
รวม	78.9	4.7	12.9	3.5	100.0 (256 ราย)

ตารางที่ 49 : ร้อยละของความคิดเห็นต่อประเด็นเชิงยุทธศาสตร์การจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	66.9	6.7	22.1	4.3	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	57.1	16.7	19.0	7.1	100.0
เกษตรกร	36.4	36.4	27.3	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	69.6	10.9	17.4	2.2	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	35.7	14.3	42.9	7.1	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	58.6	6.9	13.8	20.7	100.0
รวม	62.6	10.2	21.3	5.9	100.0 (305 ราย)

ตารางที่ 50 : ร้อยละความคิดเห็นต่อประเด็นเชิงยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและ

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	81.3	3.0	13.3	2.4	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	76.2	9.5	7.1	7.1	100.0
เกษตรกร	81.8	-	18.2	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	84.8	2.2	13.0	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	73.3	6.7	13.3	6.7	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	70.0	6.7	6.7	16.7	100.0
รวม	79.7	4.2	11.9	4.2	100.0 (310 ราย)

ตารางที่ 51 : ร้อยละความคิดเห็นต่อประเด็นเชิงยุทธศาสตร์การสร้างฐานลงทุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน

อาชีพ/สถานภาพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความเห็น	รวม
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	85.5	0.6	11.4	2.4	100.0
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	79.1	7.0	11.6	2.3	100.0
เกษตรกร	90.0	-	10.0	-	100.0
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	86.7	4.4	8.9	-	100.0
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	73.3	-	20.0	6.7	100.0
อื่นๆ (วุฒิสภา ข้าราชการบำนาญ นิสิตนักศึกษา)	76.7	3.3	3.3	16.7	100.0
รวม	83.5	2.3	10.7	3.6	100.0 (309 ราย)

คมแข่งรถ

ะเพื่อนบ้าน

รในภูมิภาค

ตารางที่ 52 : ร้อยละความคิดเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง/ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

แนวทาง/ยุทธศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านสังคม	50	44.6
▪ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึก	14	12.5
▪ พัฒนานองคความรู้ ความมั่นคงทางวัฒนธรรม	6	5.4
▪ พัฒนาศักดิ์ศรี ความมั่นคงของมนุษย์	3	2.7
▪ พัฒนาศักยภาพ คุณภาพ การเป็นศูนย์กลางการพัฒนาคน	15	13.4
▪ พัฒนาด้านการศึกษา	5	4.5
▪ พัฒนาด้านสวัสดิการ/การมีกองทุน	3	2.7
▪ พัฒนาด้านศาสนา	2	1.8
▪ อื่น ๆ	2	1.8
2. ด้านเศรษฐกิจ	20	17.9
▪ พัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง / พึ่งตนเอง	6	5.4
▪ พัฒนาด้านพลังงาน	6	5.4
▪ การกระจายความเจริญ	2	1.8
▪ พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	2	1.8
▪ พัฒนาอุตสาหกรรมทดแทนนำเข้า / SMEs	2	1.8
▪ อื่น ๆ (แรงงานต่างชาติ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ)	2	1.8
3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6	5.4
▪ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6	5.4
4. กลไก/กระบวนการ	36	32.1
▪ ควรมีการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติให้จริง	20	17.9
▪ ควรมีการศึกษาวิจัย (ตัวชี้วัด การปรับโครงสร้าง ทิศทาง การดำเนินงาน) มากขึ้น	6	5.4
▪ ควรปรับกระบวนการงบประมาณให้เอื้อต่อการพัฒนา	3	2.7
▪ ควรพัฒนาให้มีการเชื่อมโยง / สนับสนุนกัน	4	3.6
▪ อื่น ๆ (พัฒนาเครือข่ายองค์กรอิสระ การป้องกันการผูกขาด แผนฯ 10 จำเป็นต้องทำหรือไม่)	3	2.7
รวม		100.0 (112 ราย)

หมายเหตุ : ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถให้ข้อเสนอแนะมากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 53 : ร้อยละของความคิดเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประชุมประ

ข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
1. การมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมประชุม (จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมมากเกินไป ทำให้ระบบการจัดการไม่ดี / ควรเชิญภาคประชาชน อาจารย์ นักศึกษา กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. เข้าร่วมประชุมด้วย/ การจัดงานทำได้ดี ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม / ควรให้มีการสะท้อนความคิดเห็น ของผู้เข้าร่วมประชุมให้มากขึ้น)	26.6
2. อาหาร (อาหารไม่เพียงพอ ควรเลี้ยงแบบบุฟเฟ่ต์ อาหารว่าง / กลางวันควรจัดแยกตามกลุ่ม)	16.0
3. การประชาสัมพันธ์ (การประชาสัมพันธ์ดี ควรเผยแพร่สู่สาธารณะอย่างกว้างขวางกว่านี้ /ควรนำPowerpoint วิดีทัศน์ คำกล่าวนายกฯ ลงเว็ปด้วย / ควรสรุปผลการอภิปราย)	11.7
4. สาระวิชาการ (เนื้อหาสาระเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมประชุมดี / การนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นภาษาอังกฤษและวิชาการมากเกินไป / รูปแบบการนำเสนอของผู้อภิปราย ไม่สร้างความอยากรู้ ไม่ชัดเจน / ควรนำเสนอข้อมูลให้แน่นและถูกต้องกว่านี้)	10.6
5. ระยะเวลา (ควรขยายวันประชุมมากกว่านี้ / ให้เวลาผู้บรรยาย (ผู้อภิปราย)น้อยเกินไป/ เวลาการอภิปรายค่อนข้างเหมาะสม)	8.5
6. เอกสาร (ควรจัดเอกสารให้เพียงพอต่อผู้เข้าร่วมสัมมนา / ควรแจกเอกสารของผู้นำเสนอด้วย / ควรมีการจัดระบบการแจกเอกสารให้รัดกุม)	8.5
7. สถานที่จัดประชุม (เหมาะสม เดินทางสะดวก ดี / ควรคำนึงถึงผู้ไม่มียานพาหนะ / ควรบอกเส้นทางเข้าสถานที่ให้ชัดเจน ไม่สับสน / ห้องประชุมใหญ่แออัดมากเกินไป / ห้องประชุมเล็กดีเยี่ยม / ระบบเสียงในห้องประชุมใหญ่ไม่ดี / ควรมีทีวีไว้หลังห้องด้วย คนข้างหลังมองไม่เห็น / เจ้าหน้าที่อิมแพ็คพูดจาไม่สุภาพมาก)	7.4
8. การต้อนรับและการลงทะเบียน (การประสานงานและอำนวยความสะดวกยังไม่เพียงพอ / ควรให้ผู้เข้าร่วมประชุมเลือกกลุ่มได้ตามความสมัครใจ / ฝ่ายลงทะเบียนควรมีข้อมูลแจ้งผู้เข้าร่วมประชุมดีกว่านี้)	4.3
9. อื่น ๆ (ควรจัดตามต่างจังหวัดบ้าง / แบบสอบถามเข้าใจยาก ไม่แน่ใจว่านำไปใช้ประโยชน์อะไร / ควรนำงบฯ การจัดประชุมไปใช้ประโยชน์อื่นดีกว่า / ควรจ่ายเงินให้ชาวบ้านตามจริง)	6.4
รวม	100.0 (87 ราย)

หมายเหตุ : ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถให้ข้อเสนอแนะมากกว่า 1 ข้อ